

MILJØVERNDEPARTEMENTET

Høringsnotat

Om gjennomføring av Inspire- direktivet

Forslag til lov om en infrastruktur for geografisk informasjon
(geodataloven)

Innhold

Ordforklaringer.....	5
1. Sammendrag.....	7
2. Begrepsbruk	8
3. Bakgrunn	9
3.1 Målet med direktivet.....	9
3.2 Tidligere norske vurderinger av direktivet	10
3.3 Høringsnotatet	11
4. Nærmere om direktivet.....	12
4.1 Innledning.....	12
4.2 Saklig virkeområde.....	12
4.3 Materielle bestemmelser.....	14
4.4 Begrensninger i tilgang og deling.....	16
5. Gjennomføring av direktivet på europeisk nivå	17
5.1 Timeplan.....	17
5.2 Organisering av arbeidet.....	18
5.3 Nærmere om de enkelte gjennomføringsbestemmelsene	19
5.3.1 Innledning.....	19
5.3.2 Administrative og rettslige rammer for deling av data og tjenester.....	19
5.3.3 Nettjenester.....	20
5.3.4 Interoperabilitet, dataharmonisering og datautveksling.....	21
5.3.5 Metadata	22
5.3.6 Overvåking og rapportering.....	22
5.4 Innlemming av direktivet i EØS-avtalen	23
6. Gjennomføring av direktivet i de andre nordiske landene.....	23
7. Norge digitalt og den praktiske gjennomføringen av direktivet i Norge	24
7.1 Geodata og norsk e-forvaltning	24
7.2 Norge digitalt – bakgrunn og organisering.....	25
7.3 Norge digitalt som ramme for å gjennomføre direktivet	27
7.3.1 Administrative og rettslige rammer for deling av data og tjenester.....	27
7.3.2 Nettjenester.....	29
7.3.3 Interoperabilitet og harmonisering av data og tjenester.....	29
7.3.4 Metadata	30
7.3.5 Overvåking og rapportering.....	30
8. Behovet for lov eller forskriftsbestemmelser	31
8.1 Innledning.....	31
8.2 Organer som skal dele geodata og geodatatjenester	31
8.3 Regler rettet mot kommunene	34
8.4 Regler om allmennhetens tilgang til infrastrukturen	37
8.5 Begrensninger i tilgang og deling.....	38
8.6 Implementering av gjennomføringsbestemmelsene	40

9.	Forslag til implementering.....	41
9.1	Behovet for å gå lengre enn det direktivet krever.....	41
9.2	Forslag til lovteknisk løsning.....	42
9.3	Klage.....	42
10.	Administrative og økonomiske konsekvenser	43
10.1	Innledning.....	43
10.2	De enkelte kostnadselementene	44
10.3	Betaling for geodata.....	46
10.4	Nytteeffekter og gevinster ved gjennomføring av direktivet	48
10.5	Sammendrag	49
11.	Forslag til lov om en infrastruktur for geografisk informasjon (geodataloven) med merknader	49
	§ 1 Formål.....	49
	§ 2 Virkeområde	50
	§ 3 Definisjoner	50
	§ 4 Samarbeidet Norge digitalt	51
	§ 5 Geodatatjenestene	54
	§ 6 Allmennhetens tilgang til tjenestene.....	55
	§ 7 Interoperabilitet.....	57
	§ 8 Metadata	57
	§ 9 Ikraftsetting og overgangsregler	58
	Vedlegg 1. Oversikt over norske geodatasett gruppert etter direktivets inndeling i vedlegg 1, 2 og 3-tema.....	59
	a) Direktivet vedlegg 1-tema	59
	b) Direktivet vedlegg 2-tema	60
	c) Direktivet vedlegg 3-tema	60
	Vedlegg 2. Parter i samarbeidet Norge digitalt pr. 1. mars 2008.....	63
	Vedlegg 3. Direktivet i uoffisiell norsk oversettelse.....	64
	Vedlegg 4. Henvisninger, lenker mv.	95
	Vedlegg 5. Forslag til lov om en infrastruktur for geografisk informasjon (geodataloven)	97

Ordforklaringer

basis geodata	geodata som ulike brukere trenger for å presentere et forståelig kart, bl.a. data om høyder, kyst og vann, bygninger og veier, jf. omtale i kapittel 2
EF	Det europeiske fellesskap
EFTA	”European Free Trade Association”. Det europeiske frihandelsforbund
EN	europeisk standard vedtatt av CEN (Comité Européen de Normalisation)
EU	Den europeiske union
EØS	Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet
FKB	”Felles kartdatabase”. Nasjonal bransjestandard for basis geodata
geodata	data med direkte eller indirekte referanse til et bestemt sted eller geografisk område, jf. direktivet art. 3 nr. 2 og omtale i kapittel 2
geodatasett	en identifiserbar samling av geodata, jf. direktivet art. 3 nr. 3 og omtale i kapittel 2
geodatatjenester	operasjoner som ved hjelp av et edb-program kan utføres på geodataene i geodatasett eller på de relaterte metadataene, jf. direktivet art. 3 nr. 4 og omtale i kapittel 2 og 5.3.3
geografisk infrastruktur	metadata, geodatasett og geodatatjenester; nettjenester og netteknologi; avtaler om deling, tilgang og bruk, samt koordinerings- og overvåkingsmekanismer, prosesser og prosedyrer, som er etablert, operert og gjort tilgjengelig i samsvar med dette direktivet, jf. direktivet art. 3 nr. 1 og omtale i kapittel 2
geografisk objekt	en abstrakt representasjon av et fenomen i den virkelige verden knyttet til et bestemt sted eller geografisk område, jf. direktivet art. 3 nr. 5
geoportal	inngangssted til Internett som gjør ulike geodatatema tilgjengelig, samtidig som portalen samler emner og funksjoner som brukerne av portalen jevnlig benytter
Geovekst	samarbeid om felles finansiering, etablering og vedlikehold av felles kartdatabaser for landområdene basert på en intensjonsavtale mellom Kommunenes Sentralforbund, Statens kartverk, Vegdirektoratet, Telenor ASA, Energibedriftenes landsforening og Landbruksdepartementet, jf. omtale i kapittel 7.2
IKT	informasjons- og kommunikasjonsteknologi
Inspire	”Infrastructure for spatial information in Europe”. Den geografiske infrastrukturen for Europa som skal etableres i samsvar med direktivet
interoperabilitet	evne til å kommunisere, kjøre programmer, eller overføre data mellom ulike funksjonelle enheter på en slik måte at brukeren ikke trenger spesiell kunnskap om disse enhetenes karakteristikk, jf. omtale i kapittel 2
ISO	”International Organization for Standardization”
ISO/TC 211	”Geographic information/Geomatics”. Teknisk komité under ISO for geodatastandardisering
kart	en todimensjonal (plan) gjengivelse av utvalgte geodata i digital eller analog form i bestemt målestokk og projeksjon. Gjengivelsen kan f. eks. være på papir, dataskjerm eller i maskinlesbar form (kartdata)
Kommisjonen	Kommisjonen for De europeiske fellesskap
Kostra	”Kommune-stat-rapportering”. Et nasjonalt informasjonssystem som gir styringsinformasjon om kommunal virksomhet
matrikkelen	Norges offisielle eiendomsregister
metadata	informasjon som beskriver geodatasett og geodatatjenester, og som gjør det mulig å finne, sette opp oversikter over og anvende dem, jf. direktivet art. 3 nr. 6 og omtale i kapittel 2
N50-kartdata	kartdata fra Statens kartverk tilsvarende kart i målestokk 1:50.000

Norge digitalt	avtalebasert samarbeid om etablering, vedlikehold, forvaltning og tilgjengeliggjøring av geodata og geodatatenester som inngår i den geografiske infrastrukturen, jf. omtale i kapittel 7.2
NOU	Norges offentlige utredninger
OGC	"The Open Geospatial Consortium, Inc." En internasjonal interesseorganisasjon for standardisering innenfor geodata
SOSI	"Samordnet opplegg for stedfestet informasjon". Standard format og opplegg for beskrivelse, håndtering, lagring og utveksling av geodata i Norge
UML	"Unified Modelling Language". Et standard spesifikasjonsspråk for objektmodellering
WMS	"Web Map Service". Visningstjenester som følger standarden EN ISO 19128 Geographic information – Web Map Server interface, jf. omtale i kapittel 5.3.3.

Lover og direktiver

ekomloven	lov 4. juli 2003 nr. 83 om elektronisk kommunikasjon
energiloven	lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m.
forvaltningsloven	lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker
Inspire-direktivet	europaparlaments- og rådsdirektiv 2007/2/EF av 14. mars 2007 om etablering av en infrastruktur for geografisk informasjon i Det europeiske fellesskapet (Inspire)
matrikkelloven	lov 17. juni 2005 nr. 101 om egedomsregistrering
miljøinformasjonsloven	lov 9. mai 2003 nr. 31 om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser av betydning for miljøet
miljøinformasjonsdirektivet	europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/4/EF av 28. januar 2003 om offentlig tilgang til miljøinformasjon
offentlighetsloven	lov 19. mai 2006 nr. 16 om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova)
personopplysningsloven	lov 14. april 2000 nr. 31 om behandling av personopplysninger
personverndirektivet	europaparlaments- og rådsdirektiv 95/46/EF av 24. oktober 1995 om beskyttelse av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger
plan- og bygningsloven	lov 14. juni 1985 nr. 77 plan- og bygningslov, jf. ny lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling
sikkerhetsloven	lov 20. mars 1998 nr. 10 om forebyggende sikkerhetstjeneste
vanndirektivet	europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/60/EF av 23. oktober 2000 om fastsettelse av rammer for fellesskapstiltak for vannpolitikk
viderebruksdirektivet	europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/98/EF om viderebruk av informasjon fra offentlig sektor

1. Sammendrag

Miljøverndepartementet legger med dette fram et forslag til hvordan europaparlaments- og rådsdirektiv 2007/2/EF om etablering av en infrastruktur for geografisk informasjon i Det europeiske fellesskapet (*Inspire*) kan implementeres i norsk rett.

Målet med direktivet er å sikre tilgang til offentlig forvaltet geografisk informasjon (geodata), bl.a. om natur, samferdsel, bebyggelse, befolknings- og miljøforhold. Bedre tilgang til geodata er en forutsetning for god miljøpolitikk og god miljøforvaltning, bl.a. for å kunne etablere tjenester for miljøovervåking og sikkerhet. Utfordringer knyttet til etablering, kvalitet og tilgang til geografisk informasjon er felles for et stort antall samfunnsområder. Direktivet har betydning for elektronisk forvaltning generelt.

Direktivet krever at landene etablerer og opererer et nettverk av elektroniske tjenester for søking, visning og nedlasting av geodata. Tjenestene skal gjøre det mulig for offentlige myndigheter å dele data på tvers av organisatoriske og geografiske skiller. Tjenestene skal også være tilgjengelig for allmennheten. Søke- og visningstjenestene skal i utgangspunktet være gratis. Første versjon skal etter planen være i drift fra november 2010.

Direktivet er i skrivende stund ikke tatt inn i EØS-avtalen. Miljøverndepartementet har gitt EFTA-sekretariatet beskjed om at Norge betrakter direktivet som relevant og akseptabelt.

Inspire føyer seg godt til gjeldende norsk politikk for elektronisk forvaltning slik dette bl.a. er uttrykt i planen *eNorge 2009*. Departementet mener at Norge vil kunne basere organisering og drift av *Inspire* på en formalisert videreføring og utvidelse av samarbeidet om Norge digitalt.

Departementet foreslår i tråd med direktivet at alle kommuner, fylkeskommuner og statlige organ som produserer eller bruker geodata skal delta i Norge digitalt.

Departementet foreslår i tillegg å gå lengre enn direktivet ved at det samme skal gjelde forskningsinstitutt som produserer eller bruker geodata og som mottar basisbevilgning fra staten, samt energiselskap som er gitt områdekonsesjon etter energiloven og Telenor når selskapet yter leveringspliktige tjenester etter lov om elektronisk kommunikasjon.

Departementet foreslår også å gå lengre enn direktivet når det gjelder hvilke geodata samarbeidet skal omfatte ved å ta med både data som er omfattet av direktivet og data som er omfattet av Norge digitalt i dag.

Utgangspunktet for Norge digitalt er at hver deltaker gjør sine geodata tilgjengelig for de andre deltakerne og allmennheten ved å opprette og operere sine egne geodatatjenester. Det er likevel ikke noe i veien for at en deltaker kan overlate til andre å etablere eller operere tjenestene på sine vegne. For mindre kommuner vil det f.eks. være aktuelt å overlate dette til et interkommunalt samarbeid eller til Statens kartverk.

Departementet foreslår at Statens kartverk fortsatt skal ha ansvaret for å koordinere arbeidet med Norge digitalt, og overvåke gjennomføringen og bruken av den geografiske infrastrukturen. Statens kartverk kan herunder inngå avtale om deling av geodata og tjenester med andre som har geodatasett eller tjenester som kan forbedre den geografiske infrastrukturen. Departementet foreslår å bruke betegnelsen «statens geodatamyndighet» for denne rollen.

Departementet anbefaler at implementeringen skjer i form av en ny lov om en infrastruktur for geografisk informasjon (geodataloven). Forslaget innebærer at vesentlige

bestemmelser som formål og virkeområde kommer klart fram. En egen geodatalov vil være med å understreke den betydningen en geografisk infrastruktur har i samfunnet.

Forslaget har ingen vesentlige administrative konsekvenser ut over det som følger av at samarbeidet Norge digitalt bør formaliseres med hjemmel i lov.

Direktivet medfører en del ekstra krav, men det er ikke antatt at direktivet vil få store budsjettmessige konsekvenser for den enkelte etat. De enkelte partene i Norge digitalt må dekke egne kostnader til anskaffelse, drift og tilpasning av teknisk utstyr og programvare, både for å nyttiggjøre seg data og tjenester og for å kunne tilby egne data og tjenester i henhold til direktivet. Ekstra kostnader knyttet til sentral og regional koordinering mv. er anslått til 6 mill kr pr år pluss 9 mill kr i forbindelse med etablering av nye systemer mv. Departementet har ikke anslått størrelsen på ulike effektiviseringsgevinster og andre innsparingstiltak som følger av gjennomføringen. Kommisjonen har oppgitt et forventet kost-nytteforhold for det enkelte land på 1 til 5 eller bedre. Det er mulig at grensenytten for Norge er noe lavere siden Norge allerede har gjennomført mange av tiltakene på nasjonalt nivå.

2. Begrepsbruk

Det er inntatt en ordforklaring med en del faguttrykk og forkortelser i innledningen til notatet. I det følgende omtales noen viktige begreper.

Geodata er i direktivet definert som data med direkte eller indirekte referanse til et bestemt sted eller geografisk område (art. 3 nr. 2). Begrepet ble i St.meld. nr. 30 (2002-2003) forklart som informasjon om objekter (vann, hus, veier, fyr, osv.), hendelser og forhold der posisjonen (sted på jorda) er en vesentlig del av informasjonen. De to definisjonene er i praksis sammenfallende. Andre begreper som ofte blir brukt med samme meningsinnhold er bl.a. geografisk informasjon, romlige data og stedfestet informasjon. Begrepet geodata blir brukt i den danske og tyske direktivteksten. Geodata er godt innarbeidet, både i Norge og internasjonalt, som fellesbegrep for alle typer stedfestede data på, under og over jordoverflaten.

Basis geodata kan defineres som geodata som ulike brukere av geodata trenger for å presentere et forståelig kart, bl.a. data om høyder, kyst og vann, bygninger og veier. Det offentlige kartgrunnlaget slik det er definert i plan- og bygningsloven, er en vanlig brukt samling basis geodata. Basis geodata skilles vanligvis fra tematiske geodata som gjelder et mer avgrenset tema, f.eks. data om naturressurser, befolkning, miljøtilstand eller kulturminner. Geodata er i denne betydningen å forstå som enhver type stedfestede data, på, under eller over jorda, og ikke bare en bestemt type temadata, f.eks. geologiske, geofysiske eller geokjemiske data.

Geodatasett er i direktivet definert som en identifiserbar samling av geodata (art. 3 nr. 3). Definisjonen likner på definisjonen for et dokument i offentlighetsloven og arkivloven, jf. arkivloven § 2: «ei logisk avgrensa informasjonsmengd som er lagra på eit medium for seinare lesing, lyding, framsyning eller overføring». Det kan likevel ikke uten videre settes likhetstegn mellom de to definisjonene, da geodatasett også omfatter identifiserbare deler av en database som ikke uten videre er et selvstendig dokument.

Metadata er generelt å forstå som dokumentasjon av data. Direktivet benytter en snevrere definisjon knyttet opp i mot geodata og geodatatjenester. Metadata er i direktivet definert som informasjon som beskriver geodatasett og geodatatjenester, og som gjør det mulig å

finne, sette opp oversikter over og anvende dem (art. 3 nr. 6). Dette har ingen praktisk betydning for framstillingen i dette notatet.

Geodatatjenester er i direktivet definert som operasjoner som ved hjelp av edb-program kan utføres på geodataene i geodatasett eller på de relaterte metadataene (art. 3 nr. 4). En tjeneste er således å forstå som en edb-kapasitet gjort tilgjengelig via Internett, dvs. en bestemt kapasitet som et datasystem framskaffer overfor et annet datasystem, eller et menneske, via et eller flere grensesnitt.

Departementet har noen steder i notatet valgt å bruke begrepene data og tjenester der det av sammenhengen framgår at det mer presist menes geodatasett og geodatatjenester og eventuelt tilhørende metadata.

Interoperabilitet blir vanligvis definert som evne til å kommunisere, kjøre programmer, eller overføre data mellom ulike funksjonelle enheter på en slik måte at brukeren ikke trenger spesiell kunnskap om disse enhetenes karakteristikk (etter EN ISO 19118 *Geographic information - Encoding*). Direktivet benytter en snevrere definisjon knyttet opp mot geodata og geodatatjenester. Interoperabilitet er i direktivet definert som muligheten til å sammenstille geodatasett, og få geodatatjenester til å samvirke, uten gjentatt manuell inngripen, slik at resultatet blir sammenhengende og merverdien til datasettene og -tjenestene øker (art. 3 nr. 7). De to definisjonene er i praksis sammenfallende så lenge omtalen gjelder geodata og geodatatjenester. Interoperabilitet er knyttet til tjenester og datasystemer. Standardisering og harmonisering av data gjør det lettere å oppnå interoperabilitet mellom tjenester og systemer.

Geografisk infrastruktur er i direktivet definert som metadata, geodatasett og geodatatjenester; netjtjenester og netteknologi; avtaler om deling, tilgang og bruk, samt koordinerings- og overvåkingsmekanismer, prosesser og prosedyrer, som er etablert, operert og gjort tilgjengelig i samsvar med dette direktivet (art. 3 nr. 1). Begrepet ble i St.meld. nr. 30 (2002-2003) definert som fundament for gjenfinning, evaluering og anvendelse av geodata til bruk for hele samfunnet, og omfatter basis geodata inklusive data for nøyaktig posisjonsbestemmelse, tematiske geodata og metadata, og tjenester og teknologi for å finne, vise og hente og vurdere brukbarheten av data, samt det legale grunnlaget og tekniske og organisasjonsmessige forutsetninger for å administrere infrastrukturen på lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt nivå. De to definisjonene er i praksis sammenfallende.

Med begrepet *deling av data* forstår departementet det å ha tilgang til hverandres data på tvers av ulike organisatoriske og praktiske skiller, mens det med *datautveksling* siktes til den mer faktiske utvekslingen av konkrete geodatasett. I direktivet er ”data sharing” overskriften til et kapittel som omtaler administrative og rettslige rammer for tilgang på datasett og tjenester etter direktivet. Andre vilkår for deling av data som krav til dataharmonisering, tekniske krav knyttet til datautveksling mv, er imidlertid omtalt i andre kapitler i direktivet og er derfor ikke omfattet av ”data sharing” i direktivets forstand.

3. Bakgrunn

3.1 Målet med direktivet

Målet med europaparlaments- og rådsdirektiv 2007/2/EF om etablering av en infrastruktur for geografisk informasjon i Det europeiske fellesskapet (*Inspire*) er å sikre tilgang til

offentlig forvaltet geografisk informasjon (geodata), bl.a. om natur, samferdsel, bebyggelse, befolknings- og miljøforhold. Direktivet fokuserer på elektronisk deling av data mellom offentlige myndigheter for oppgaver som kan få virkninger for miljøet. En slik geografisk infrastruktur vil imidlertid ha betydning for elektronisk forvaltning generelt. Den kan brukes for deling og utveksling av alle typer geodata til nytte for alle kategorier brukere.

Direktivet trådte i kraft 15. mai 2007.

Utfordringene knyttet til etablering, kvalitet og tilgang til geografisk informasjon er felles for et stort antall samfunnsområder. Det er derfor behov for tiltak rettet mot deling av geodata mellom offentlige myndigheter på alle nivåer. Direktivets utgangspunkt er at infrastrukturene for geografisk informasjon bør utformes slik at geodata kan lagres, gjøres tilgjengelige og vedlikeholdes på det mest hensiktsmessige nivå. Videre at geodata fra ulike kilder i hele Europa bør kunne kombineres på en konsistent måte, og deles mellom mange brukere og applikasjoner, og at geodata som samles inn på ett myndighetsnivå, bør kunne stå til rådighet for myndigheter på andre nivåer. Direktivet krever også at geodata skal gjøres tilgjengelig på vilkår som ikke unødvendig begrenser utstrakt bruk. Det bør også være lett å finne fram til tilgjengelige geodata, bedømme om de er egnet til formålet og få greie på vilkårene som gjelder for å kunne bruke dem.

Direktivets utgangspunkt er at infrastrukturen på europeisk nivå skal bygge på de enkelte lands nasjonale geografiske infrastrukturer. Dette framgår av innledningen til direktivet punkt 5. Geodata som har betydning for miljøpolitikken, skal kunne sammenstilles og gjøres tilgjengelig på tvers av administrative grenser og organisatoriske skiller. Dette forutsetter en rekke tiltak vedrørende deling, utveksling, tilgang, og bruk av data. Sentralt er kravet om at medlemsstatene skal etablere og operere nettverkstjenester som gjør det mulig å søke opp, vise og laste ned geodata.

Direktivet skal bane vei for en gradvis harmonisering av geodata mellom medlemsstatene, men er ikke et program for innsamling av ny informasjon.

Kommisjonen begrunnet forslaget til direktiv med at Inspire vil gi både miljømessige og bredere samfunnsgevinster, inkludert gevinster for privat sektor. Kommisjonen tallfestet de rene miljøgevinstene til mellom 230 og 600 mill. kr pr. år per medlemsstat. Kommisjonen antok at kostnadene for offentlig virksomhet i gjennomsnitt vil beløpe seg til 30-45 mill. kr pr. år per medlemsstat.

EU ser på Inspire som et viktig tiltak for å gjøre miljøinformasjon lettere tilgjengelig, og som en forutsetning for å lykkes med å følge opp EUs miljøpolitikk og etablere tjenester for miljøovervåking og sikkerhet. Et eksempel på dette er Europas bidrag til et globalt miljøovervåkingssystem Kopernikus¹ hvor også Norge deltar. Kommisjonen har også foreslått å utvikle et felles miljøinformasjonssystem (SEIS)². Forslaget går ut på å modernisere eksisterende ordninger for rapportering av miljøinformasjon som er pålagt medlemslandene i henhold til EUs forskjellige miljørettsakter.

3.2 Tidligere norske vurderinger av direktivet

Direktivet har vært behandlet i det interdepartementale EØS-spesialutvalget for miljø, som konkluderte med at direktivet er relevant og akseptabelt for Norge.

¹ Tidligere betegnet Global Monitoring for Environment and Security (GMES).

² Shared Environmental Information System, jf. meddelelse fra Kommisjonen KOM (2008) 46.

Miljøverndepartementet la i sin innstilling til spesialutvalget vekt på at Inspire vil bedre tilgangen til miljøinformasjon for offentlige myndigheter nasjonalt og internasjonalt. Departementet uttalte i den forbindelse at Inspire antakelig også vil få positive ringvirkninger for tilgang til, og bruk av, offentlig informasjon generelt. Inspire vil sette en forpliktende tempoplan for arbeidet med miljørelevante geodata og tilhørende geodatatenester. Norge er bedre forberedt enn mange andre EU og EØS-land. Det gjelder både offentlige myndigheter, brukere og norsk industri. Forvaltningssamarbeidet Norge digitalt er et godt grunnlag for å gjennomføre direktivet.

Miljøverndepartementet sendte høsten 2004 ut en orientering om det daværende direktivforslaget på høring til departementene, miljøvernetatene og berørte fagmiljøer. Hovedinntrykket fra høringen var positivt. Inspire ble ansett som et viktig tiltak for å gjøre geodata tilgjengelig i samfunnet. Det ble uttalt at Norge lå godt an for å kunne følge opp direktivet forutsatt at Norge digitalt ble etablert som planlagt. Det ble uttrykt usikkerhet til hvordan deler av direktivet kunne slå ut, bl.a. hvor langt direktivet ville gå i harmonisering av ulike datasett.

Statens kartverk utarbeidet i mai 2007 en forhåndsvurdering³ av direktivet.

Forhåndsvurderingen konkluderte bl.a. med at:

- Inspire fører til utvidet bruk og økte kvalitetskrav til de data og tjenester som skal tilbys. Denne utviklingen faller sammen med den generelle utviklingen på IKT-området, som innebærer en omfattende overgang til elektronisk saksbehandling og selvbetjeningsløsninger innenfor offentlig forvaltning. De fleste berørte etater vil under alle omstendigheter måtte sette av ressurser for å forvalte og utnytte geodata i årene som kommer.
- Inspire medfører noen ekstra krav til samordning, forsering av dataharmonisering og etablering av tjenestesystemer. Det vil variere mellom etatene hvilke budsjettmessige konsekvenser denne innsatsen vil ha.
- Den etablerte samarbeidsmodellen for Norge digitalt passer godt til Inspire.
- Oppgaven som norsk koordineringsorgan bør legges til Statens kartverk.

Forhåndsvurderingen omfatter en oversikt over de antatt mest berørte fagetatene og hvilke vedlegg 1, 2 og 3-tema som i størst grad berører disse etatene. Fagetatene ble orientert om forhåndsvurderingen gjennom Norge digitalt.

3.3 Høringsnotatet

Det foreliggende høringsnotatet er utarbeidet på grunnlag av en rapport om implementeringen av direktivet utarbeidet av en intern arbeidsgruppe i Miljøverndepartementet. Rapporten ble avgitt 4. april 2008. Rapporten ble forelagt Miljøverndepartementets etater med spørsmål om rapporten kunne danne grunnlag for en alminnelig høring. Ingen av etatene hadde merknader til dette.

Statens kartverk uttalte at rapporten gir en god bakgrunn for de problemstillinger som er aktuelle og at den trygt kan danne grunnlag for en alminnelig høring. Kartverket understreket likevel «den usikkerhet som knytter seg til vurderingen av de administrative og økonomiske konsekvensene på dette stadiet. Våre erfaringer med oppfølgingen av Inspire så langt er at denne oppgaven er krevende og fordrer at det årlig settes av egne ressurser til denne typen arbeid».

³ http://www.statkart.no/Norge_digitalt/Norsk/Inspire/Utredninger/Norsk_utredning_2007/

Riksantikvaren uttalte at det trolig er helt nødvendig å etablere et sentralt støtteapparat for å koordinere arbeidet. Riksantikvaren understreket også betydningen av å etablere et eget program for dataharmonisering i tilknytning til gjennomføringen av direktivet.

Statens forurensingstilsyn (SFT) understreket at «miljøforvaltningen allerede har en betydelig internasjonal rapportering av miljødata – også av ikke-stedfestede data. EU-kommisjonen arbeider med planer for et felles europeisk miljøinformasjonssystem (SEIS – Shared Environmental Information System) som bla. skal bygge på prinsippene i Inspire-direktivet. Vi ser derfor at det vil bli stilt krav til tjenester og dataleveranser som går utover det som kreves gjennom Inspire-direktivet». SFT var usikker på hvor stor del av Inspire-relevante data som faktisk vil bli produsert og forvaltet i kommunene, i hvert fall på forurensingsområdet.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) pekte på at «ambisjonene som ligger i Norge digitalt sannsynligvis er større enn hva direktivet krever. Partene i Norge digitalt bør med andre ord uansett legges ned minimum den innsatsen direktivet forutsetter. I dette ligger det da selvsagt at ambisjonene nok har budsjettmessige konsekvenser for den enkelte etat, men at det ikke nødvendigvis er Inspire som utløser disse». DN understreket betydningen av Statens kartverks koordinerende rolle, og at det var viktig at Kartverket settes i stand til å påta seg utviklingen av aktuelle fellesløsninger som kreves for gjennomføringen av direktivet.

4. Nærmere om direktivet

4.1 Innledning

Kapittel 4 omtaler de ulike bestemmelsene i direktivet. Kapitlet gir en relativt inngående omtale av direktivet uten å gjengi bestemmelsene fullt ut. Direktivet er gjengitt i sin helhet i vedlegg 3.

Kapittel 4.2 gir en oversikt over direktivets saklige virkeområde. Hva som menes med offentlig myndighet i direktivets forstand framgår av artikkel 3 nr. 9. Definisjonen er gjengitt, og blir nærmere drøftet i kapittel 8.2.

Kapittel 4.3 og 4.4 omtaler de materielle bestemmelsene.

Kapittel 5.1 omtaler timeplanen for gjennomføringen av direktivet. Direktivet forutsetter at Kommisjonen gir utfyllende regler om mer praktiske og tekniske forhold. Disse såkalte gjennomføringsbestemmelsene er omtalt i kapittel 5.3.

4.2 Saklig virkeområde

Direktivet gjelder for geodatasett i elektronisk format innenfor bestemte tema, og som tilhører en offentlig myndighet, eventuelt en tredjepart etter nærmere avtale (art. 4 nr. 1)⁴.

De geodatatemaene som direktivet gjelder for, er listet i tre vedlegg til direktivet. Temaene blir gjerne kalt henholdsvis vedlegg 1, 2 eller 3-tema, se boks 4.1. Geodata som tilhører et av temaene, blir tilsvarende gjerne kalt vedlegg 1, 2 eller 3-data. Vedlegg 1 til

⁴ Bestemmelsen krever at de aktuelle geodatasettene vedrører et område hvor en medlemsstat har eller utøver jurisdiksjon, og at «de innehas av eller på vegne av:

i) en offentlig myndighet når de er produsert eller mottatt av en offentlig myndighet, eller når de forvaltes eller oppdateres av vedkommende myndighet, og er omfattet av vedkommendes offentlige oppgaver, eller
ii) en tredjepart som har fått tilgang til nettet i samsvar med artikkel 12»

noatet gir en oversikt over norske datasett som departementet antar faller inn under de ulike temaene.

Geodatasett som innehas av eller oppbevares på vegne av offentlig myndighet som fungerer på det laveste forvaltningsnivået, omfattes av direktivet når datasettene blir samlet inn eller distribuert i henhold til lov eller forskrift (art. 4 nr. 6).

Når flere myndigheter har hver sin identiske kopi av de samme dataene, gjelder direktivet kun den referanseversjonen som de forskjellige kopiene er tatt fra (art. 4 nr. 2).

Medlemsstatene kan bestemme at organ eller institusjoner som handler i egenskap av dømmende eller lovgivende myndighet, ikke skal anses som en offentlig myndighet i direktivets forstand (art. 3 nr. 9 andre ledd).

Hjemmelen for direktivet er EF-traktaten artikkel 175 nr. 1 som refererer seg til traktatens miljømål, jf. traktaten artikkel 174.

Boks 4.1 Tema som er omfattet av direktivet

Direktivets vedlegg 1-tema

- Koordinatbasert referansesystem
- Geografiske rutenettssystemer
- Stedsnavn
- Administrative enheter
- Adresser
- Matrikkelenheter
- Transportnett
- Hydrografi
- Vernede områder

Direktivets vedlegg 2-tema

- Høyde
- Arealdekke
- Ortofoto
- Geologi

Direktivets vedlegg 3-tema

- Statistiske enheter
- Bygninger
- Jordarter

- Arealbruk
- Menneskers helse og sikkerhet
- Offentlige og allmennyttige tjenester
- Anlegg for miljøovervåking
- Produksjons- og industrianlegg
- Landbruks- og akvakulturanlegg
- Befolkningsfordeling – demografi
- Områder med særskilt forvaltning, restriksjoner eller bestemmelser, og rapporteringsenheter
- Naturrisikoner
- Atmosfæriske forhold
- Meteorologiske forhold
- Oseanografiske forhold
- Sjøområder
- Biogeografiske områder
- Leveområder og biotoper
- Artsfordeling
- Energiressurser
- Mineralressurser

4.3 Materielle bestemmelser

Deling av data og tjenester

Målet med direktivet er å opprette en geografisk infrastruktur i Europa for bruk til offentlige oppgaver som kan få direkte eller indirekte virkninger for miljøet. For å oppnå dette skal medlemsstatene iverksette tiltak som gjør det mulig for offentlige myndigheter i landene, og EUs organer, å få tilgang til geodatasett og tilhørende tjenester, og utveksle, dele og bruke disse med henblikk på offentlige oppgaver som kan få virkninger for miljøet (art 17. nr. 1).

Direktivet krever i den forbindelse at medlemsstatene etablerer og opererer et nettverk av følgende geodatatjenester (art. 11 nr. 1):

- søketjenester, tjenester som gjør det mulig å søke etter data og tjenester ut fra innholdet i de tilhørende metadataene, og vise innholdet av metadata
- visningstjenester, tjenester som gjør det mulig å vise geodata, herunder tegnforklaring og relevante metadata
- nedlastningstjenester, tjenester som gjør det mulig å laste ned kopier av geodatasett eller deler av slike sett, eller få direkte tilgang når det er hensiktsmessig
- transformasjonstjenester, tjenester som gjør det mulig å transformere geodata for å oppnå interoperabilitet (Kommisjonen har i arbeidet med å spesifisere transformasjonstjenestene, delt dette i to deler, koordinattransformasjon og skjematransformasjon, jf. kap 5.3.3)
- påkallingstjenester, tjenester som gjør det mulig å påkalle geodatatjenester

Tjenestene skal ta hensyn til relevante brukerkrav og være lette å bruke. Tjenestene skal være tilgjengelig via internett eller andre egnede telekommunikasjonsmåter (art. 11 nr. 1 andre ledd). Offentlige myndigheter skal gis teknisk mulighet til å kople sine data og tjenester til nettverket (art. 12).

Tjenestene skal også være tilgjengelig for allmennheten (art. 11 nr. 1 andre ledd). Søketjenestene, i utgangspunktet også visningstjenestene, skal være gratis tilgjengelige (art. 14). Ved bruk av betaling skal e-handelstjenester være tilgjengelige (art. 14 nr. 4).

Geodata og tjenester skal også være tilgjengelige for fellesskapsinstitusjoner og offentlige myndigheter i andre medlemsstater med henblikk på offentlige oppgaver som kan få virkninger for miljøet (art. 17 nr. 4). Det samme gjelder, på gjensidige og like vilkår, organ etablert etter internasjonale avtaler som Fellesskapet og medlemsstatene er part i (art. 17 nr. 5).

Medlemsstatene kan begrense offentlig tilgang til data og tjenester (art. 13), og deling av geodata og tjenester mellom myndigheter (art. 17 nr. 7). Se nærmere om dette i eget punkt under.

Utfyllende krav

Direktivet krever videre at medlemsstatene:

- utarbeider metadata (art. 5 nr. 1)
- sørger for at metadata er fullstendige og av tilstrekkelig kvalitet (art. 5 nr. 3)

- sørger for at geodata og tilhørende tjenester er tilgjengelig, og møter kravene til interoperabilitet (art. 7 nr. 3)
- sikrer at all informasjon som er nødvendig for å overholde kravene til interoperabilitet, blir gjort tilgjengelig for brukerne (art. 10 nr. 1)
- samarbeider med naboland om grenseoverskridende data (art. 10 nr. 2)
- gir tilgang til det nasjonale nettverket via Kommissjonens Inspire nettportal (art. 15 nr. 2)
- samordner bidragene fra deltakerne i den geografiske infrastrukturen, herunder brukere, produsenter og leverandører av verdiøkende tjenester (art. 18)
- utpeker et kontaktpunkt mot Kommissjonen (art. 19. nr. 2). Kontaktpunktet skal understøttes av en samordningsstruktur i medlemsstaten
- overvåker bruken av egen geodatainfrastruktur (art. 21 nr. 1). Overvåkingen skal være tilgjengelig for Kommissjonen og allmennheten
- hvert tredje år rapportere om gjennomføringen av direktivet til Kommissjonen (art. 21)
- setter i kraft de lover og forskrifter som er nødvendige for å implementere direktivet i nasjonal rett (art. 24)

Direktivet setter ellers krav til:

- utformingen av metadata (art. 5 nr. 2 og 4)
- timeplan for etablering av metadata (art. 6)
- interoperabilitet for geodata og tilhørende tjenester (art. 7 nr. 1)
- timeplan for når geodata og tilhørende tjenester skal møte kravene til interoperabilitet (art. 7 nr. 3)
- tjenestenes funksjonalitet og tilkoplingsmuligheter (art. 11, 12 og 16)
- administrative, rettslige og økonomiske rammer for deling av geodata og tjenester mellom myndigheter og med fellesskapsinstitusjoner (art. 17). Ordningene skal på like vilkår også være åpne for organ etablert etter internasjonale miljøavtaler (art. 17 nr. 5).
- utformingen av medlemsstatenes gjennomføringsrapporter (art. 21 nr. 2 og 3)

Eventuell betaling for geodata og tjenester som omfattes av direktivet, må være forenlig med det overordnede målet om å forenkle delingen av geodata og tjenester myndighetene i mellom. Betalingen skal i så fall holdes på det laveste nivå som kreves for å sikre nødvendig kvalitet og forsyning av data og tjenester til sammen med en rimelig avkastning på investert kapital (art. 17 nr. 3). Det skal ikke kreves betaling for data som leveres til fellesskapsinstitusjoner i forbindelse med allerede etablert miljørapportering i henhold til andre felleskapsregler (art. 17 nr. 3 siste punktum).

Direktivet forutsetter at Kommissjonen etablerer og opererer en felles europeisk internettportal for geodata og geodatatjenester (art. 15 nr.1). Direktivet forutsetter videre at Kommissjonen gir utfyllende regler i form av gjennomføringsbestemmelser, se kapittel 5.3. Det skal gis bestemmelser om:

- Metadata (art. 5)
- Interoperabilitet og harmonisering av data og tjenester (art. 7)
- Nettjenester (art. 16)

- Vilkår for fellesskapsinstitusjonenes tilgang til geodata og tjenester (art. 17 nr. 8)
- Overvåking av den geografiske infrastrukturen og rapportering om gjennomføringen av direktivet (art. 21)

Kommisjonen kan dessuten tilpasse beskrivelsene av de ulike vedlegg 1, 2 og 3-temaene for å kunne ta hensyn til endrede behov for geodata til støtte for fellesskapets miljøpolitikk (art. 4 nr. 7).

Bestemmelsene skal vedtas dels etter EUs ordinære forskriftsprosedyre⁵, dels etter forskriftsproseduren med kontroll (art. 22). Kommisjonen skal i den forbindelse bistås av en forskriftskomiteé (Inspire-komiteen). Norge deltar som EØS-land i arbeidet i komiteen.

Medlemsstatene skal gi brukere, produsenter og leverandører av verdikjænde tjenester mv. mulighet til å drøfte forslaget til gjennomføringsbestemmelsene om interoperabilitet og harmonisering av geodata og tjenester (art. 7 nr. 5).

Tredjeparts tilgang til nettverket

Offentlige myndigheter skal som nevnt gi teknisk mulighet til å kople sine data og tjenester til nettverket av geodatatjenester. Denne muligheten skal også gjøres tilgjengelig for tredjeparter som har geodata eller tjenester som er i overensstemmelse med direktivets gjennomføringsbestemmelser (art. 12). Som tredjepart regnes juridiske personer som ikke enten er offentlige myndigheter, andre lands myndigheter, EU-organer eller andre tilsvarende organer som kommer inn under direktivets regler om datadeling.

Direktivet gir ikke tredjepart rett til å få tilgang til geodata som omfattes av direktivet. Slik tilgang reguleres etter viderebruksdirektivet og nasjonale regler for tilgang til offentlig informasjon.

4.4 Begrensninger i tilgang og deling

Begrensninger i deling

Kravet om deling av geodatasett og tjenester mellom offentlige myndigheter, gjelder i utgangspunktet uten vilkår så lenge dette vedrører offentlige oppgaver som kan få virkninger for miljøet, jf. artikkel 17. Det er adgang til å begrense delingen når dette vil bringe domstolsbehandling, offentlig sikkerhet, nasjonalt forsvar eller internasjonale forbindelser i fare (art. 17 nr. 7).

Når ordningene for deling blir gjort tilgjengelige for andre medlemsstaters myndigheter, fellesskapsinstitusjoner og internasjonale organisasjoner, kan ordningene i tillegg ledsages av bruksvilkår i henhold til nasjonal lovgivning (art. 17 nr. 6).

Begrensninger i offentlig tilgang

Adgangen til å begrense offentlig tilgang til geodata via de pålagte tjenestene, framgår av artikkel 13. Ordlyden svarer til artikkel 4 nr. 2 i miljøinformasjonsdirektivet.

⁵ Prosedyrene for hvordan Kommisjonen etter delegert gjennomføringsmyndighet behandler og vedtar utfyllende regler til rettsakter vedtatt av EU-rådet og parlamentet, benevnes i denne rapporten for forskriftsprosedurene (regulatory procedure). Systemet med komiteer til å bistå Kommisjonen, går under betegnelsen *komitologi*.

Tilgang til søketjenestene kan bare begrenses når slik tilgang vil få negative følger for internasjonale forbindelser, offentlig sikkerhet eller nasjonalt forsvar (art. 13 nr. 1 første ledd).

Tilgang til de andre tjenestene kan i tillegg begrenses når slik tilgang vil få negative følger for (art. 13 nr. 1 andre ledd):

- fortrolig offentlig saksbehandling
- personvernet
- forretningshemmeligheter
- vernet av miljøet som informasjonen gjelder, f.eks. sjeldne arters habitat
- domstolsbehandling ol.
- immaterialrettigheter

Grunnene for å begrense tilgangen skal fortolkes restriktivt. Allmennhetens interesse av åpenhet skal i hvert enkelt tilfelle veies opp i mot grunnene for å begrense eller sette vilkår for tilgangen. Medlemsstatene kan ikke med henvisning til de fire første strekpunktene, begrense tilgang til informasjon om utslipp til miljøet.

5. Gjennomføring av direktivet på europeisk nivå

5.1 Timeplan

Direktivet fastsetter følgende timeplan:

- mai 2008: Gjennomføringsbestemmelser om metadata
- mai 2009: Implementering av direktivet i nasjonal rett. Gjennomføringsbestemmelser om interoperabilitet for vedlegg 1-tema
- mai 2010 Metadata for vedlegg 1 og 2-data (*). Første rapport til Kommisjonen om gjennomføringen av direktivet
- mai 2011 Nye vedlegg 1-data tilgjengelig på harmonisert form (**)
- mai 2012 Gjennomføringsbestemmelser om interoperabilitet for vedlegg 2 og 3-tema
- mai 2013 Metadata for vedlegg 3-data (*)
- mai 2014 Nye vedlegg 2 og 3-data tilgjengelig på harmonisert form (**). Første rapport til Europaparlamentet og Rådet om gjennomføringen av direktivet
- mai 2016 Eksisterende vedlegg 1-data tilgjengelig på harmonisert form (**)
- mai 2019 Eksisterende vedlegg 2 og 3-data tilgjengelig på harmonisert form (**)

(*) Fristen regnes formelt i forhold til vedtaksdatoen for gjennomføringsbestemmelsene om metadata. Forsinket vedtaksdato vil forlenge fristen tilsvarende.

(**) Fristen regnes formelt i forhold til vedtaksdatoen for gjennomføringsbestemmelsene om interoperabilitet for vedkommende tema. Forsinket vedtaksdato vil forlenge fristen tilsvarende.

Basert på denne timeplanen har Kommisjonen i tillegg satt følgende frister:

- nov 2008: Gjennomføringsbestemmelser om overvåking og rapportering, og om søke- og visningstjenester
- mai 2009: Gjennomføringsbestemmelser om vilkår for fellesskapsinstitusjonenes tilgang til geodata og tjenester, og om nedlastings- og koordinattransformasjonstjenester
- nov 2010: Gjennomføringsbestemmelser om påkallings- og skjematransformasjons-tjenester. Medlemsstatenes søke- og visningstjenester i drift. Kommisjonens geoportal i ordinær drift.
- mai 2011: Medlemsstatenes nedlastings- og koordinattransformasjonstjenester i drift
- nov 2012: Medlemsstatenes påkallings- og skjematransformasjons-tjenester i drift

Av disse milepælene framstår utgangen av 2010 som avgjørende. Da skal Kommisjonens geoportal og medlemsstatene visningstjenester være i drift. Fra dette tidspunktet må det således foreligge en europeisk geografisk infrastruktur. Senere milepæler kan betraktes som forbedrede versjoner av denne infrastrukturen.

5.2 Organisering av arbeidet

Arbeidet med gjennomføringsbestemmelsene i Kommisjonen ledes fra generaldirektoratet for miljø (DG-Environment G.3 Research, Science and Innovation) med bidrag fra det statistiske byrået (Eurostat) og forskningsdirektoratet (JRC). Kommisjonen har egne internettsider med utførlig informasjon om arbeidet med Inspire⁶.

Kommisjonen har innbudt berørte organisasjoner til å bidra i arbeidet, både offisielle høringsetater (Legally Mandated Organisation - LMO) og andre typer høringsfora (Spatial Data Interest Community – SDIC). Fra Norge er Statens kartverk meldt inn som høringsetat (LMO) og Norge digitalt som høringsforum (SDIC). Gjennom innmeldingen av Norge digitalt har alle parter i samarbeidet anledning til å delta i den videre prosessen. Statens kartverk koordinerer innspillene via Norge digitalt. Statens kartverk har egne internettsider med informasjon om arbeidet med Inspire i Norge⁷.

Blant viktige høringsfora er også teknisk komité for geografisk standardisering i ISO (ISO/TC211) og flere europeiske faglige samarbeidsorganisasjoner, bl.a. det meteorologiske samarbeidet European Meteorological Infrastructure, det geologiske samarbeidet EuroGeoSurveys og samarbeidet mellom nasjonale kartverk, EuroGeographics. Norske etater med medlemskap i slike organisasjoner vil i mange tilfeller kunne øve innflytelse gjennom denne type kanaler.

Kommisjonen satte høsten 2006 ned fem ekspertgrupper («drafting teams») med oppgave å utarbeide utkast til gjennomføringsbestemmelser:

- «Metadata»
- «Harmonised data specifications»
- «Network services»
- «Data and service sharing»

⁶ <http://inspire.jrc.it/home.html>

⁷ <http://www.statkart.no/IPS/?module=Articles;action=ArticleFolder.publicOpenFolder;ID=2177>

- «Monitoring and reporting»

Norge deltar med eksperter i de fire første gruppene.

Kommisjonen har i tillegg satt ned åtte ekspertgrupper som skal utarbeide spesifikasjonene for de enkelte vedlegg 1-temaene («thematic working groups»). Norge deltar med eksperter i fire av gruppene. Kommisjonen planlegger å følge opp med tilsvarende grupper for vedlegg 2 og 3-tema.

Kommisjonen har lagt opp til litt ulik framdriftsprosedyre for de forskjellige bestemmelsene. Kommisjonen sender alle ekspertutkastene på høring til de innmeldte høringsetatene (LMO) og høringsfora (SDIC). I noen tilfeller legger Kommisjonen i tillegg opp til å sende et bearbeidet utkast på alminnelig høring. Kommisjonen legger til slutt fram det endelige forslaget til gjennomføringsbestemmelser til godkjenning for Inspire-komiteen.

Statens kartverk bekjentgjør høringene for berørte instanser i Norge. Instansene kan sende uttalelser direkte til Kommisjonen eller koordinert via Statens kartverk.

5.3 Nærmere om de enkelte gjennomføringsbestemmelsene

5.3.1 Innledning

De mer praktiske og tekniske sidene ved gjennomføringen av direktivet vil avhenge av den endelige utformingen av de ulike gjennomføringsbestemmelsene. Til nå er det bare forslag til gjennomføringsbestemmelser for metadata som har kommet så langt at forslaget har vært behandlet av Inspire-komiteen. Det er derfor uklart hvordan de mer detaljerte forholdene rundt Inspire faktisk vil bli.

Det kan konstateres at Kommisjonen i skrivende stund på flere punkter er forsinket i forhold til sine interne frister. Dersom forsinkelsene ikke blir tatt inn igjen vil dette utsette gjennomføringen av direktivet da fristene for medlemsstatene, som nevnt over, regnes i forhold til de faktiske vedtaksdatoene til gjennomføringsbestemmelsene.

5.3.2 Administrative og rettslige rammer for deling av data og tjenester

Medlemsstatene skal gi fellesskapets institusjoner og organ tilgang til geodata og -tjenester på harmoniserte vilkår. Det skal fastsettes utfyllende gjennomføringsbestemmelser vedrørende disse vilkårene. Etter planen skal forslag til bestemmelser legges fram for Inspire-komiteen i mai 2009. Forslag er ventet å komme på begrenset høring med det første.

De administrative og rettslige rammene for deling i og mellom medlemsstatene, er gitt i direktivets kapittel 5 (art. 17). Det skal ikke gis gjennomføringsbestemmelser om dette. Det vil derfor være opp til medlemsstatene å etablere de mer detaljerte ordningene basert på lokale forutsetninger.

Medlemsstatene vil derfor fortsatt kunne organisere deling av data og tjenester etter egne regler, rammeverk og tradisjoner for offentlig samarbeid. Kommisjonen tar likevel sikte på å utarbeide anbefalinger for mer detaljerte rammer, for å sikre best mulig interoperabilitet.

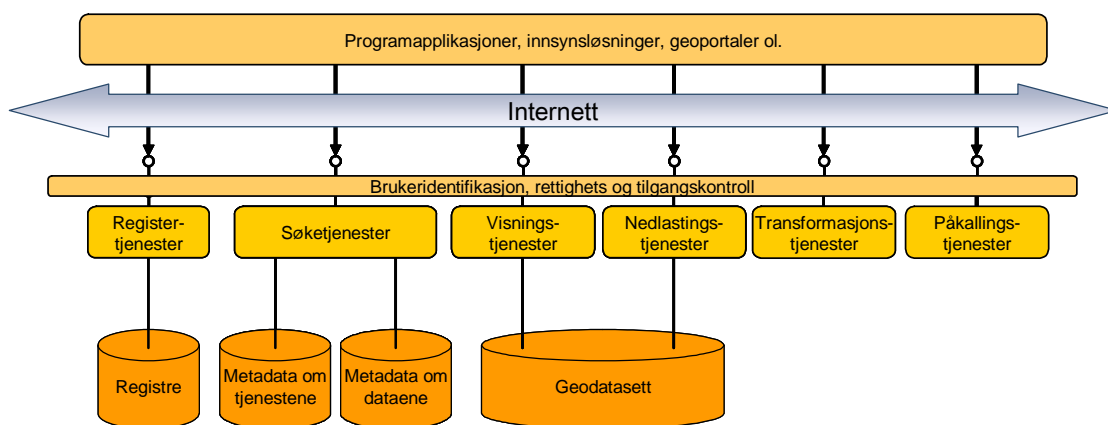
5.3.3 Nettjenester

Forslag til gjennomføringsbestemmelser for søke- og visningstjenestene var på begrenset høring i tiden 17. desember 2007 - 18. februar 2008. Etter planen skal forslag til bestemmelser legges fram for Inspire-komiteen i november 2008. Forslag til bestemmelser om nedlastnings- og koordinattransformasjonstjenestene skal etter planen legges fram for Inspire-komiteen i mai 2009. Forslaget er ventet å komme på begrenset høring i desember 2008.

Forslagene tar utgangspunkt i et veiledende dokument "Inspire Network Service Architecture" som gir en oversikt over en anbefalt teknisk arkitektur for Inspire-tjenestene, se figur 5.1.

Tjenestene foreslås definert som Internett-løsninger basert på åpne standarder, først og fremst geodatastandardene i ISO-serien 19100 og fra OGC (Open Geospatial Consortium). Tidsskriftet Kart og plan nr. 4-2006 gir en nærmere oversikt over internasjonale standarder på geodataområdet⁸.

Visningstjenestene er foreslått å følge standarden EN ISO 19128 *Geographic information – Web Map Server interface*. Det betyr at en visningstjeneste defineres som en "Web Map Service" (WMS). Det åpner for at verdiøkende brukere kan benytte visningstjenestene som bakgrunn for egne data. Det betyr også at det offentlige må forsikre seg om at det blir opprettet allment tilgjengelige geoportaler, eller i det minste praktiske innsynsløsninger, for at mindre datakyndige brukere skal kunne se og søke fram data på en intuitiv og brukervennlig måte.

Figur 5.1 Inspire teknisk arkitektur - oversikt

Nedlastningstjenestene vil være basert på tradisjonell filnedlasting av ferdig genererte datasett, og mer dynamiske tjenester basert på OGCs *Web Feature Service*, antakelig i den versjon som vil bli EN ISO 19142 *Geographic information – Web feature service*. Det hører også med et spørrespråk for å definere uttrekk av deler av data basert på OGCs *Filter Encoding*, eller også ISO 19143 *Geographic information – Filter encoding*. Muligens vil det også bli spesifisert en mer avansert tilgang til rasterinformasjon mv. gjennom OGCs spesifisering *Web Coverage Service*.

⁸ <http://www.statkart.no/?module=Articles;action=Article.publicShow;ID=5780>

Når det gjelder transformasjonstjenestene og særlig påkallingstjenestene, er det fremdeles knyttet stor usikkerhet til hva slags tjenester dette faktisk skal bli. Kommisjonen har delt arbeidet med gjennomføringsbestemmelsene om transformasjonstjenestene i to deler. Kommisjonen vil i første runde bare beskrive tjenester for koordinattransformasjoner. Andre typer transformasjoner har vært drøftet, først og fremst såkalte skjematransformasjoner – dvs. omforming av data fra en gitt datamodell til en annen modell. Problemet med skjematransformasjon er at det i dag ikke finnes noen standardisert måte å realisere dette på. Forslag til gjennomføringsbestemmelser for skjematransformasjon og påkallingstjenester skal etter planen legges fram for Inspire-komiteen i november 2010.

Den foreslåtte arkitekturskissen legger til grunn at det også blir etablert såkalte registertjenester dvs. programaksessbare dataspesifikasjoner, objektkataloger, datamodeller, kodelister ol.

5.3.4 Interoperabilitet, dataharmonisering og datautveksling

En forutsetning for å oppnå interoperabilitet er at de forskjellige datasettene i tilstrekkelig grad er harmonisert til hverandre, dvs. følger visse felles regler for struktur, identifisering og klassifisering mv.

Det vil bli utarbeidet individuelle spesifikasjoner for alle vedlegg 1, 2 og 3-temaene. Spesifikasjonene vil fastsette krav til harmonisering av data som skal utveksles mellom institusjoner i henhold til direktivet. Spesifikasjonene vil også være viktige for en mer presis avgrensning av det saklige virkeområdet for direktivet. De beskrivelsene av datatemaene som framgår av vedlegg 1, 2 og 3 i direktivet, er i generelle former, og er på flere punkter bare egnet til å antyde omfang og detaljering innenfor de enkelte temaene. Det er først når de endelige dataspesifikasjonene foreligger med detaljerte datamodeller at man vet konkret hvilke geodatasett som skal deles mellom myndighetene.

Etter planen skal forslag til bestemmelser om interoperabilitet for vedlegg 1-tema legges fram for Inspire-komiteen i mai 2009. Etter planen skal forslaget sendes på begrenset høring i november 2008.

Så langt er det utarbeidet veiledende dokumenter der de mer prinsipielle sidene for arbeidet med bestemmelsene er beskrevet. Det er bl.a. utarbeidet en metode for utvikling av dataspesifikasjoner basert på UML datamodellering.

Harmoniserte data kan tilbys på to måter. Den ene måten er å reelt konvertere lokale data til harmoniserte data som et engangsprosjekt og deretter forvalte dataene innenfor de datamodeller og den datastruktur som Inspire definerer. Den andre måten baserer seg på at intern forvaltning i institusjonene, og utveksling av data mellom lokale og nasjonale institusjoner, fortsatt følger nasjonale, lokale eller andre mer systemspesifikke rutiner. Konvertering fra lokale data til Inspire-harmoniserte data forutsettes i så fall å skje gjennom automatiske prosesser aktivisert som del av online tjenester (Inspire transformasjonstjenester, jf. kapittel 5.3.3). Det er også mulig å se for seg ulike former for mellomløsninger mellom disse to ytterpunktene. Det vil være mulig å velge ulike løsninger for ulike geodatasett og ulike forvaltningsområder.

5.3.5 Metadata

Forslag til gjennomføringsbestemmelser for metadata ble enstemmig anbefalt av Inspire-komiteen 14. mai 2008. Bestemmelsene er formulert som en kommisjonsforordning⁹. Forordningen er ventet å tre i kraft med det første. Et utkast var på alminnelig høring i tiden 12. oktober - 21. desember 2007.

Forslaget beskriver de metadataelementer som er nødvendige for å etablere og drive søketjenester og øvrige datatjenester som forutsatt i direktivet. Forslaget regner opp i underkant av tjue metadataelementer for de enkelte datasett og tjenester.

Alt i alt representerer forslaget et viktig skritt på veien til bedre tilgang til geodata.

Det er en svakhet ved forslaget at koblingen til en del foreliggende geodatastandarder på flere punkter ikke er gjort obligatorisk. Dette vil kunne hindre interoperabilitet mellom Inspire-tjenester på europeisk og nasjonalt nivå. I stedet henviser forslaget til hjelpedokumenter som Kommisjonen har fått utarbeidet, som anbefaler bruk av standardene EN ISO 19115 *Geographic information - Metadata*, EN ISO 19119 *Geographic information - Services* og ISO 15836 *Information and documentation - The Dublin Core metadata element set*. På den annen side gir dette større fleksibilitet for norske aktører. Svakheten trenger ikke å få betydning for interoperabilitet på nasjonalt nivå, da land som ønsker det, kan vedta tilleggskrav.

5.3.6 Overvåking og rapportering

Forslag til gjennomføringsbestemmelser om overvåking og rapportering var på begrenset høring i tiden 14. mars - 11. mai 2008. Etter planen skal forslag til bestemmelser legges fram for Inspire-komiteen i november 2008.

Medlemsstatene skal overvåke gjennomføringen og bruken av den nasjonale infrastrukturen (art. 21). De skal gjøre resultatet av denne overvåkingen tilgjengelig for Kommisjonen og for allmennheten på en permanent basis. Hvert tredje år skal medlemsstatene sende en rapport om dette til Kommisjonen, første gang i mai 2010. Rapporten skal bl.a. inneholde en oppsummerende beskrivelse av:

- hvordan koordineringen mellom produsenter, brukere, formidlingsorgan fungerer
- forholdet til tredjeparter
- hvordan kvalitetssikringen er organisert
- bruken av infrastrukturen
- avtaler om datadeling mellom offentlige myndigheter
- kostnad og nytte ved gjennomføringen av direktivet

Forslaget til gjennomføringsbestemmelser omfatter bruk av obligatoriske resultatindikatorer for overvåkingen og rapporteringen. Norsk vurdering er at forslaget til gjennomføringsbestemmelser er gjennomførbart og kan baseres på rapporteringssystemer som er eller vil bli utviklet for gjennomføringen av Norge digitalt.

9

<http://ec.europa.eu/transparency/regcomitology/searchform/CFC/Doc.cfc?Method=GetDoc&CL=en&DocID=241&AttLang=en&Version=2>

5.4 Innlemming av direktivet i EØS-avtalen

Miljøverndepartementet har gitt EFTA-sekretariatet beskjed om at Norge betrakter direktivet som relevant og akseptabelt, jf. kapittel 3.2. Det samme har Island og Liechtenstein.

Når det er oppnådd enighet mellom Island, Liechtenstein, Norge og EU-kommisjonen om at direktivet er EØS-relevant, blir direktivet tatt inn i EØS-avtalen og offentliggjort av EØS-komiteen. Beslutningen vil for Norges vedkommende kreve tilslutning fra Stortinget siden implementering av direktivet krever endring i norsk lov.

Direktivet krever i utgangspunktet ingen spesielle tilpasninger til EØS-avtalen.

6. Gjennomføring av direktivet i de andre nordiske landene

De nordiske EU-landene, Danmark, Finland og Sverige har startet arbeidet med å gjennomføre direktivet. Alle landene ser på Inspire som et godt tiltak for bedre tilgangen til offentlige geodata, og dermed legge grunnlaget for mer effektiv og brukertilpasset e-forvaltning.

Ingen av landene har kommet så langt at de har lagt fram et endelig forslag til hvordan de ønsker å gjennomføre direktivet. I Finland og Sverige er det lagt fram foreløpige rapporter om gjennomføringen. De foreløpige vurderingene tyder på at:

- alle landene mener det er nødvendig med nye lovhjemler, og at dette best kan skje i form av en egen lov om geografisk infrastruktur
- noen land vurderer en minimumsimplementering av direktivet som mest aktuelt
- noen land ønsker å gå lengre enn direktivet krever, dvs. i retning av en mer generell lov om geografisk infrastruktur

Danmark

Miljøministeriet har nedsatt en dansk følgegruppe med deltagelse fra kommunal, regional og statlig sektor. Kort og Matrikkelstyrelsen har utarbeidet en rapport for følgegruppen som beskriver gjennomføringen av direktivet, hvor det blir opplyst at Kort og Matrikkelstyrelsen tar sikte på å legge fram et forslag til «lov om infrastruktur for Geografisk Information» til høring sommeren 2008. Et endelig forslag til lov skal etter planen legges fram for Folketinget november 2008.

Forslaget baserer seg på at etatene har ansvaret for geodataene og tilhørende tjenester. Kort og Matrikkelstyrelsen skal etablere en dansk Inspire-geoportal. Rapporten anslår at kostnadene med å etablere og operere geoportalen og andre koordineringsoppgaver, vil beløpe seg til 34 mill. kr i perioden 2009-2014 (alle beløp er her omregnet til norske kroner). De etterfølgende driftskostnader blir anslått til 3,6 mill. kr per år. Rapporten antar at direktivet som sådan ikke vil medføre direkte kostnader for de enkelte fagetatene, siden etatene under alle omstendigheter vil måtte iverksette denne type tiltak for å gjøre data tilgjengelig for brukerne.

Finland

En bredt sammensatt arbeidsgruppe har utredet gjennomføringen av direktivet. Gruppen avga sin sluttrapport til det finske jord- og skogbruksdepartementet 14. februar 2008. Gruppen ser på gjennomføringen av direktivet som et ledd i en mer overgripende utvikling

av den offentlige informasjonsforvaltningen, men har i samsvar med mandatet avgrenset utredningen til geodataområdet. Gruppen la fram forslag til «lag om en infrastruktur för geografisk information». Et endelig forslag til lov skal etter planen legges fram for Riksdagen på nyåret 2009.

Gruppen foreslår at ansvaret for harmoniseringen av data skal ligge til hvert enkelt fagetat, mens ansvaret for tjenestene sentraliseres til Lantmäteriverket. Gruppen forslår at Finland utvider virkeområdet til flere geodatatema enn det direktivet krever, bl.a. bør det også omfatte de kommunale basiskartene. Gruppen mener det er nødvendig å implementere direktivet i lov, og mener det bør skje i form av lov om en infrastruktur for geografisk informasjon. Gruppen har utarbeidet forslag til en slik lov.

Gruppen anslår at etableringskostnadene vil beløpe seg til totalt ca. 36 mill. kr fordelt over 3 år, hvorav ca. 7 mill. kr faller på kommunene. Gruppen anslår de etterfølgende driftskostnadene til ca. 14 mill. kr pr. år, hvorav ca. 4,4 mill. kr faller på kommunene. Gruppen anslår den årlige kost-nyttefaktoren for stat og kommune å være 1 til 5. Rapporten er tilgjengelig på svensk via departementets finske internettsider¹⁰.

Sverige

Lantmäteriet utarbeidet 31. oktober 2007 en rapport for den svenske regjeringen om behovet for å endre svensk lov. Rapporten konkluderer med at det er nødvendig med slike endringer for å gjennomføre direktivet, men inneholder ikke noe konkret forslag til hvordan slike endringer eventuelt kan formuleres. Rapporten er tatt inn i det svenske geodatarådets nasjonale geodatastrategi for 2008, lagt fram for regjeringen 28. mars 2008. Strategidokumentet og rapporten er tilgjengelig på Lantmäteriets internettsider¹¹.

Et endelig forslag til lov skal etter planen legges fram for Riksdagen i januar-februar 2009.

7. Norge digitalt og den praktiske gjennomføringen av direktivet i Norge

7.1 Geodata og norsk e-forvaltning

Geodata spiller en viktig rolle i samfunnsplanlegging, for verdiskaping og utvikling av tjenester rettet mot næringslivet og innbyggerne, og for medvirkning og åpne demokratiske prosesser. Tilgang på geodata er avgjørende for statlig og kommunal saksbehandling og utvikling av kvalitativt gode tjenester. Geodata er i seg selv viktig offentlig informasjon, men har også stor betydning som bakgrunnsinformasjon for annen offentlig informasjon.

Offentlig forvaltning står i dag overfor store utfordringer med å etablere tjenester på Internett. Det samme gjelder for private tjenesteleverandører. Distribusjon og bruk av geodata er en viktig del av grunnlaget for en edb-basert, elektronisk forvaltning (e-forvaltning). Regjeringens politikk på området framgår av planen, *eNorge 2009* som ble lagt fram i 2005 og har tidsperspektiv fram mot 2009.

¹⁰ http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/maanmittaus_paikkatiedot/paikkatietojenyhteiskaytto/inspire.html

¹¹ http://www.lantmateriet.se/templates/LMV_Page.aspx?id=12635

På geodatasiden setter planen konkrete mål bl.a. om offentlige etaters deltakelse i Norge digitalt. Planen understreker at enkel tilgang til stedfestet informasjon fra kommunene på Internett vil bidra til å bygge kunnskapssamfunnet og sikre bærekraftig forvaltning og utvikling. Bruk av geodata og samarbeidet Norge digitalt er relevant for flere av målsetningene i planen, f.eks. tilgjengeliggjøring av offentlig informasjon gjennom innbyggerportalen *Min-Side*.

For næringslivet ligger det betydelige verdiskapingsmuligheter i å utvikle tjenester på grunnlag av offentlige geodata. Den delen av norsk IKT-bransje som retter seg mot geodataområdet har en periode hatt betydelig vekst. Det samsvarer med internasjonale trender, men tilskrives også særnorske forhold knyttet til satsingen på geodatastandardisering og Norge digitalt.

Kommunenes Sentralforbund har utarbeidet en egen strategi for IKT-satsingen i kommunene (eKommune2009). Strategien omfatter bl.a. satsing på kart og geodata, interkommunalt samarbeid, infrastruktur og standardisering. I strategien er det understreket viktigheten av at kommunene deltar aktivt i Norge digitalt og løpende oppdaterer og tilgjengeliggjør sine data gjennom dette samarbeidet.

7.2 Norge digitalt – bakgrunn og organisering

Norge digitalt er et samarbeid mellom kommuner, statlige etater og andre virksomheter som produserer eller er store brukere av geodata. Målet for Norge digitalt er å gi deltakerne enkel og effektiv tilgang til geodata gjennom samarbeid om finansiering, organisering, drift og utvikling av en felles geografisk infrastruktur.

Samarbeidet om Norge digitalt har fått betydelig internasjonal oppmerksomhet. Mange av elementene i Norge digitalt har bl.a. blitt trukket fram som eksempel til etterfølgelse under arbeidet med Inspire.

Samarbeidet er i prinsippet frivillig og er regulert gjennom gjensidige avtaler. Samarbeidet omfatter i dag nærmere 600 parter. Det inkluderer alle landets kommuner med ett unntak, alle fylkeskommunene og fylkesmannsembetene, ca. 40 statlige etater, Telenor (nettdelen) og over 100 energibedrifter (nettselskaper). Oslo kommune er i skrivende stund ikke part, men deltar i enkelte rådgivende organer. Se vedlegg 2 for en oversikt over nåværende parter.

Det er opprettet flere samarbeidsfora partene i mellom, både på nasjonalt og regionalt nivå. På nasjonalt nivå har partene utpekt en særlig referansegruppe for å løse prinsipielle og praktiske problemstillinger som gjelder samarbeidet. Referansegruppen har bred representasjon av parter på vegne av alle involverte departementer og grupperinger. Andre fora er bl.a. et teknologiforum og et temadataforum. I tillegg til den betydningen disse arenaene har for det løpende praktiske samarbeidet, har disse også hatt stor innovativ betydning for bruk av geodata i Norge. Statens kartverk har ansvar for den praktiske koordineringen, bl.a. gjennom driften av et eget sekretariatet som tar seg av den praktiske håndteringen av økonomi, dokumentasjon og avtaleforvaltning. Miljøverndepartementet har oppnevnt et eget råd i spørsmål som gjelder samarbeidet, ledet av fylkesmann Sigbjørn Johnsen. Prinsippene for samarbeidet ble lagt fram for Stortinget i St.meld. nr. 30 (2002-2003) *"Norge digitalt" – et felles fundament for verdiskaping* (kapittel 3 og 4 s. 19 ff.).

Det brede samarbeidet om offentlige geodata i Norge går tilbake til slutten av 80-tallet med innføringen av SOSI som en felles nasjonal standard for utveksling av geodata. På begynnelsen av 90-tallet ble FKB innført som en felles nasjonal standard for digitale

kartdata til erstatning for tidligere teknisk-økonomisk kartlegging i målestokk 1:500-1:10000. I 1992 inngikk Kommunenes Sentralforbund, Statens kartverk, Vegdirektoratet og det daværende Norges Energiverkforbund og Teledirektoratet (nå Energibedriftenes landsforening og Telenor ASA) en rammeavtale om samarbeid under betegnelsen «Geovekst». Landbruksdepartementet sluttet seg til avtalen senere samme år.

Geovekst omfatter felles finansiering, etablering og vedlikehold av basis geodata. Basert på den sentrale rammeavtalen inngår partene på lokalplanet konkrete prosjektavtaler om etablering og vedlikehold av basis geodata. Fordelingen av prosjektkostnadene mellom partene beregnes med utgangspunkt i faste nøkler utledet fra relative nyttebetraktninger partene i mellom. Prosjektavtalene er åpne for flere deltakere enn de sentrale partene, herunder private deltakere. Det praktiske samarbeidet er organisert rundt et nasjonalt geovekstforum og fylkesvise datautvalg. Partene er i fellesskap rettighetshavere til data som etableres gjennom samarbeidet. Samarbeidet omfatter også enkelte geodatasett, f.eks. eiendomsgrenser, hvor rettighetene ligger til det ansvarlige forvaltningsorganet.

Det blir etablert og vedlikeholdt basis geodata innenfor Geovekst for ca. 130 millioner kroner per år. Produksjonen foregår i hovedsak ved kjøp av tjenester fra private firma. I tillegg kommer visse former for egeninnsats som partene har kommet til enighet om å «verdisette» og dermed andelsfinansiere gjennom samarbeidet, bl.a. gjelder det kvalitetskontroll og prosjektledelse som i hovedsak ivaretas av Statens kartverk. Geovekst omfatter samtlige kommuner, bortsett fra sju store kommuner som finansierer geodatavirksomheten i sin helhet for egne midler. Disse sju kommunene er således alene rettighetshaver til eget datagrunnlag. Kommunene følger ellers samme tekniske standarder og prinsipper som er utviklet innenfor Geovekst-samarbeidet.

Geovekst ble ved opprettelsen av Norge digitalt i 2005, videreført som et eget avtaleområde og som et viktig instrument for å sikre felles finansiering av basis geodata. I Norge digitalt skilles det derfor mellom rettighetshavere til basis geodata og øvrige deltakere. Norge digitalt omfatter også kommuner som ikke deltar i Geovekst. I disse tilfellene er det som regel den aktuelle kommunen som er rettighetshaver i stedet for Geovekst-partene.

Partene i Norge digitalt betaler et årlig beløp til samarbeidet. Beløpet den enkelte part betaler skal i prinsippet ta utgangspunkt i den nytten parten har av de basis geodata parten får tilgang til gjennom samarbeidet. I praksis framkommer beløpet som en samlet produktverdi beregnet ved hjelp av en vedtatt kalkulator. Denne baserer seg på at det for hver enkelt produktgruppe beregnes en enhetsverdi ved å gange produktgruppens vedtatte utgangsverdi med en nyttefaktor. Nyttéfaktoren uttrykker brukerens nytte av produktet og partens størrelse (antall årsverk). Enhetsverdiene summeres til slutt for alle aktuelle produkter virksomheten benytter.

Partenes samlede betaling var i 2007 på om lag 30 mill kr¹². Betalingen tilbakeføres til de respektive rettighetshaverne for vedlikehold, kvalitetsheving og produksjon av basis geodata lokalt og regionalt.

Temadata fra statlige etater (f.eks. miljødata) finansieres i hovedsak på ordinær måte av den enkelte ansvarlige etat, men dataene gjøres tilgjengelig for de andre etatene gjennom samarbeidet.

¹² Største bidragsytere var fylkesmannsembetene og fylkeskommunene som til sammen bidro med 5,7 mill. kr, dernest kom Forsvaret med 2,5 mill. kr. Statens kartverk mottok 9,6 mill. kr til forvaltning av data hvor Kartverket står som rettighetshaver. Geovekst mottok 11,4 mill. kr, og kommuner utenfor Geovekst 4,2 mill. kr.

Partene i Norge digitalt får tilgang til et bredt spekter av geodata og tjenester. Partene bryter ned tradisjonelle institusjonelle barrierer ved å gi hverandre full tilgang til data innenfor samarbeidet. Alle data kan lastes ned eller kobles opp som online internettjenester gjennom et passordsikret system. Tilgang for allmennheten er omtalt i kapittel 8.4.

Selv om Norge digitalt og Geovekst er sentrale elementer i den geografiske infrastrukturen, må det likevel ikke glemmes at egeninnsats, kjøp av tjenester og investeringer knyttet til geodata innefor de ulike virksomhetene, totalt sett representerer de overlegent største bidragene. Grove anslag tyder på at omfanget av denne aktiviteten nasjonalt utgjør en årlig verdi på i størrelsesorden 2 milliarder kroner.

Data og tjenester som partene tilgjengeliggjør for hverandre innenfor Norge digitalt, kan også formidles på kommersielle vilkår via Norsk Eiendomsinformasjon AS.

7.3 Norge digitalt som ramme for å gjennomføre direktivet

7.3.1 Administrative og rettslige rammer for deling av data og tjenester

Direktivet føyer seg godt til gjeldende norsk politikk på området. Departementet mener at Norge vil kunne basere organisering og drift av Inspire på en formalisert videreføring og utvidelse av samarbeidet om Norge digitalt. Norge digitalt blir fra europeisk hold ofte fremhevet som et eksempel på hvordan deling av geodata og tjenester mellom offentlige myndigheter kan gjøres. Foreløpige utkast til gjennomføringsregler bruker tilsvarende rammeavtaler som benyttes i Norge digitalt som eksempel på hvordan deling kan skje på en enkel og harmonisert måte.

Erfaringene med Norge digitalt som et frivillig og avtalebasert samarbeid, har så langt vært gode. Gjennom avtaleregulering sikrer man fleksible løsninger der hensynet til medvirkning og "eierskap" sikres. Deltakerne styrer selv utviklingen. Det er etablert gode møte- og beslutningsplasser. Deltakerne fatter selv beslutninger som gjelder tekniske krav, administrative og rettslige rammer og gjennomføring av ulike kartleggingsprosjekter.

Et avtaleregulert samarbeid må antas å styrke motivasjonen og ansvarsfølelsen hos deltagerne. Imidlertid gjør innføringen av direktivet det nødvendig å regulere i lov og forskrift en rekke ting som i dag gjøres frivillig. Dette har både fordeler og ulemper. Det er en viss fare for at entusiasmen og motivasjonen kan bli mindre med et tradisjonelt lov og forskriftsregime. På den annen side blir organiseringen mer forutsigbar og klarere i forhold til omverdenen ved en formell regulering.

Generelt mener departementet at det er viktig å ta vare på de frivillige elementene så langt mulig, og begrense lovendringer til det som er nødvendig. Departementet anbefaler derfor at partene så langt råd er fortsatt bør kunne organisere det praktiske samarbeidet i Norge digitalt i henhold til gjensidige forpliktende avtaler.

Den geografiske infrastrukturen er i stor grad blitt virksomhetskritisk for en rekke funksjoner i samfunnet. Det er derfor ingen ulempe om samarbeidet bringes inn i mer formaliserte rammer. Det er særlig aktuelt å fastsette hvem som skal være forpliktet til å delta i samarbeidet.

Departementet anbefaler at Statens kartverk videreføree sine koordineringsoppgaver innenfor samarbeidet, og får rollen som formelt koordineringsorgan. Departementet foreslår å bruke betegnelsen statens geodatamyndighet for denne rollen.

Et viktig prinsipp for Norge digitalt, så vel som Inspire, er å vedlikeholde informasjonen der det er mest effektivt i forhold til videre bruk og avledning av nye produkter. Mange av de geografiske objektene som inngår i de primære datakildene er gjenstand for saksbehandling og forvaltning i kommunene. Det er derfor viktig å utvikle løsninger som støtter opp om og kommuniserer godt med det kommunale forvaltningsnivået.

Norske kommuner etablerer i dag betydelige mengder geodata. Dette er data som er viktige for lokal miljøforvaltning, men som også kan ha betydning for regional eller sentral miljøforvaltning. Det er likevel ikke slik at kommunal dataetablering automatisk inngår i et avklart nasjonalt forvaltningsregime. I tillegg mangler mange kommuner kompetanse eller kapasitet til å forvalte dataene selv, men overlater dette til involverte konsulenter og kartleggingsfirma.

Kommunene har en viktig rolle for å sikre en tettest mulig kobling mellom vedlikehold av geodata og gjennomføring av kommunale forvaltningsoppgaver. Siden man i Norge ønsker å videreutvikle en slik distribuert modell, vil denne rollefordelingen ha betydning for hvordan direktivet bør gjennomføres i Norge.

Statlige fagetater har tradisjonelt hatt fokus på egne forvaltningsoppgaver når de etablerer sine fagdatabaser, men det kunnskapsgrunnlaget dette representerer har blitt viktigere og viktigere også for andre brukere. Det er derfor viktig at alle statlige virksomheter som produserer eller bruker geodata deltar i samarbeidet om den geografiske infrastrukturen.

Departementet legger til grunn at samarbeidet må kunne utvikle seg. Blant annet er det viktig at samarbeidet tilpasser seg nye deltakere. Direktivet forutsetter at de administrative og rettslige rammene ikke medfører begrensninger som kan skape praktiske hindre for deling av geodatasett og tjenester på brukstidspunktet (art. 17. nr. 2).

Kommisjonen skal som nevnt i kapittel 5.3.2, fastsette harmoniserte vilkår i form av gjennomføringsregler for tilgang til geodata for fellesskapets organer. Norge digitalt må tilpasse seg disse gjennomføringsbestemmelsene.

Utgangspunktene i medlemsstatene er svært forskjellig. Det er derfor grunn til å anta at det vil gro fram flere ulike nasjonale løsninger. Kommisjonen planlegger å utarbeide anbefalinger for hvordan medlemsstatene kan forsikre seg om at deres løsninger kan fungere med hverandre og med EU-organene.

Foreløpig utkast til gjennomføringsbestemmelser setter opp en standardlisens som skal brukes i forhold til EU-organer. Standardlisensen skal kunne brukes uten at man inngår særskilt (underskrevet) avtale. Den skal være publisert og enkel å bruke for begge parter. Medlemsstatene vil kunne bruke standardlisensen som mal for deling mellom myndigheter på nasjonalt nivå. Det bør derfor vurderes om avtaler innenfor Norge digitalt kan tilpasses til denne malen.

Gjennomføringsbestemmelsene definerer også det som kalles for Inspire-bruk. Med det menes hva et EU-organ kan bruke nasjonale geodata til, og betingelsene for dette, f.eks. i hvilken grad EU-organet kan bruke nasjonale geodata i sin utadrettede informasjonsvirksomhet. Selv om dette formelt sett bare gjelder mellom medlemsstatene og EU-organer, er det en tolkning av hva som ligger i direktivet som vil ha vekt i praksis også for deling av geodata nasjonale myndigheter i mellom.

7.3.2 Nettjenester

Direktivet krever at landene gjør geodata innenfor vedlegg 1, 2 og 3-temaene tilgjengelig på interoperabel form, og etablerer de nødvendige tjenestene som skal til for at brukerne kan nyttiggjøre seg dataene.

Norge har vært tidlig ute med satsning på nettverkstjenester for formidling av geodata. Mange av partene i Norge digitalt, herunder kommuner og fylker, har vært involvert i utviklingen på en eller annen måte. Ideen har vært å hente den best mulig oppdaterte informasjonen over nettet fra den beste kilden.

De krav til tjenestesystemer direktivet foreskriver, både for visning av metadata, kartbilder og nedlasting, vil trolig kunne dekkes med den type tilbud som man nå er i ferd med å realisere i Norge, eller som en ser for seg vil komme med den videre teknologiske utviklingen. Norge er teknologisk langt framme og vil kunne bidra med erfaringer i det videre utviklingsarbeidet i Europa.

Norge digitalt gir tilgang til et betydelig datatilfang via ulike nettjenester. I begynnelsen av 2008 var det registrert 368 landsdekkende geodatasett, produkter og applikasjoner i metadatakatalogen for Norge digitalt.

7.3.3 Interoperabilitet og harmonisering av data og tjenester

Direktivet bygger på en distribuert tjenestebasert infrastruktur for geodata. Prinsippet er at det skal etableres internettbaserte tjenester over datagrunnlaget som forvaltes, slik at dette kan benyttes og deles mellom et stort antall brukere, og at dette i mest mulig grad skjer i sann tid. Et godt standardisert datatilfang er utgangspunktet for den harmoniseringen som Inspire setter krav til. Dette skal sikre at data kan deles, og integreres i brukersystemer, på tvers av landegrensene og at man kan bli i stand til å tolke data som forvaltes og tilbys fra andre land.

Leverandører av geodata og -tjenester i Norge er godt i gang med å tilpasse seg Inspire på dette området. Det foreligger god dokumentasjon av datamodeller, objektkatalog, produktspesifikasjoner, utveksling av harmoniserte data, bruk av europeisk datum, registrertjenester mv. Anbefalinger og krav er beskrevet i Rammeverksdokumentet for Norge digitalt. Blant partene i Norge digitalt arbeides det nå godt med å utvikle internettbaserte tjenester og visningsløsninger som tilfredstiller disse kravene.

Norge har gjennom arbeidet med nasjonal standardisering og Norge digitalt, etablert et støtteapparat og en rekke faglige fora for å utvikle harmoniserte spesifikasjoner av data og tjenester. Disse fora er fungerende møteplasser for diskusjon av felles ordninger for produktspesifikasjoner og harmonisering generelt. Her defineres harmoniseringsregler som skal gjelde for Norge. Dette vil være til stor hjelp i innføringen av Inspire.

I Norge baserer man seg på at intern forvaltning av geodata skjer i institusjonene basert på deres egne forvaltningsløsninger. Utveksling av data baseres på felles standarder. Utveksling av data mellom lokale og nasjonale institusjoner skal følge omforente produktspesifikasjoner.

Departementet antar at norske fagmyndigheter ikke uten videre vil adoptere de datamodeller og strukturer som Inspire definerer for sine interne fagsystemer. Det vil derfor være nødvendig å kunne konvertere norske data over til europeiske standarder. Direktivet skisserer løsninger hvor denne konverteringen skjer gjennom automatiske prosesser aktivisert som del av online tjenester. Slike automatiserte løsninger vil antakelig

ikke foreligge med det aller første. På dette området står programvareindustrien overfor betydelige utfordringer. Inntil videre må derfor fagmyndighetene trolig basere seg på å konvertere data til distribusjonsbaser tilpasset Inspire.

7.3.4 Metadata

Direktivet legger stor vekt på metadata og gode søkemuligheter. Tusenvis av brukere innenfor mange ulike bruksområder skal ha mulighet til å vurdere egnethet av en lang rekke datasett som tilbys. Erfaringen på dette området så langt tilsier at kontinuerlig oppfølging og vedlikehold av metadata er en krevende oppgave for fagetatene, som lett kan bli nedprioritert i det daglige. Mangelfulle metadata vil i stor grad svekke nytteverdien av infrastrukturen og føre til at verdifull eksisterende informasjon ikke blir gjort kjent og kommer til nytte.

Leverandører av forvaltningssystemer for geodata har fram til nå ikke prioritert tilrettelegging av løsninger for metadata i like stor grad som annen funksjonalitet. Offentlig sektor må i større grad stille krav på dette området. Retningslinjene fra Inspire vil ha stor betydning i denne sammenheng. Gode standarder, ny teknologi med automatiske høstingsmekanismer og tjenestekataloger er viktige bidrag til å få på plass en bedre metadataforvaltning.

Norge satte tidlig fokus på betydningen av metadata gjennom etablering av den nasjonale SOSI-standard. Enkle metadataegenskaper har vært en del av selve overføringsformatet for geodata. I det nasjonale rammeverket for Norge digitalt er det beskrevet standarder for metadata. Dette rammeverket må harmoniseres med Inspire regelverket og internasjonale standarder.

I en europeisk sammenheng er flerspråklige metadata en utfordring som det må arbeides videre med og stilles krav til i Norge. Det er svært få tilbydere av flerspråklige metadata i Norge i dag.

Erfaringen på dette området tilsier at frivillighet ikke er nok for å oppnå en god forvaltning av metadata. Uklare retningslinjer og manglende krav gjør at leverandørsiden heller ikke tilbyr gode nok systemløsninger. Inspire vil være viktig å få på plass gjennomgående krav som sikrer samspill om bruk og leveranse av metadata mellom alle forvaltningsnivåer.

7.3.5 Overvåking og rapportering

Landene skal løpende overvåke ytelsen til den nasjonale infrastrukturen, og gjøre resultatet tilgjengelig for brukerne.

Behovet for ytelsesovervåking er også forstått i Norge digitalt. Norge digitalt er basert på avtaler mellom partene som innebærer leveranser og oppfølging på en rekke områder. Etter hvert som kvaliteten på datainnholdet og de tjenestene som tilbys i infrastrukturen blir mer samfunnskritisk, er det behov for en tettere og mer forpliktende oppfølging av infrastrukturen. Brukerne har behov for tilgang til løpende ytelseskontroll, men også rapportering via faste rapporteringsrutiner basert på et felles sett av nøkkeltall og resultatindikatorer.

8. Behovet for lov eller forskriftsbestemmelser

8.1 Innledning

Departementet antar at direktivet blir innlemmet i EØS-avtalen. Direktivet blir i så fall folkerettslig bindende for Norge. Norge skal som avtalepart, gjennomføre direktivets pålegg og gjøre direktivet til en del av vår interne rettsorden (implementere direktivet). Norge bestemmer formen og midlene for gjennomføringen.

Departementet foreslår som nevnt i kapittel 7.3 å basere gjennomføringen av direktivet på en formalisering av forvaltningssamarbeidet Norge digitalt. Samarbeidet er i utgangspunktet frivillig. Departementet foreslår å gjøre samarbeidet obligatorisk, men i størst mulig grad beholde de forhold som partene allerede har blitt enige om. I den grad obligatorisk deltakelse skal gjelde kommunene eller private rettssubjekt, må dette skje med hjemmel i lov.

I utgangspunktet vil det være offentlige myndigheter på statlig nivå som er omfattet av direktivet. Datasett som innehas av eller oppbevares på vegne av offentlig myndighet som fungerer på det laveste forvaltningsnivået, er bare omfattet av direktivet når datasettene blir samlet inn eller spredt iht. lover eller statlige bestemmelser (art. 4 nr. 6).

Departementet konkluderer med at det er nødvendig å lovregulere kommunesektorens deltakelse i Norge digitalt for å kunne gjennomføre direktivet. Departementets begrunnelse for hvorfor det er nødvendig å la gjennomføringen av direktivet også omfatte kommunene er nærmere drøftet i kapittel 8.3.

Obligatorisk deltakelse fra statlige forvaltningsorgan, herunder Fylkesmannen, kan sikres ved hjelp av alminnelig statlig instruksjon. Direktivet er imidlertid av et omfang og spenner over så mange ulike departementsområder, at en eventuell instruksjon bør behandles av Kongen i statsråd. Når gjennomføringen av direktivet krever lovhjemmel overfor kommunene, er det naturlig å la de samme bestemmelsene også gjelde overfor statlige organ.

Når det gjelder statlige kontrollerte foretak, kan deltakelsen i teorien baseres på foretakets vedtekter, men departementet antar at lovregulering er både mer praktisk og varetar behovet for klarhet og publisitet overfor samfunnet på en langt bedre måte enn en lang rekke individuelle vedtekter. Når gjennomføringen av direktivet baseres på lovhjemmel overfor statlige forvaltningsorgan, er det naturlig å la de samme bestemmelsene også gjelde overfor statlig kontrollerte foretak i den grad man på nasjonalt grunnlag ønsker å utvide omfanget av Norge digitalt til slike foretak.

Departementet mener også at allmennhetens tilgang til tjenestene bør formuleres som en lovregulert rett. Dette sikrer klarhet og informasjon om de muligheter som tilgang til geodata representerer for samfunnet.

8.2 Organer som skal dele geodata og geodatatjenester

Direktivet er i utgangspunktet rettet mot offentlige myndigheter. Med offentlig myndighet menes (art. 3 nr. 9):

- a) statlig eller annen offentlig forvaltning, herunder offentlige rådgivende organ på nasjonalt, regionalt eller lokalt plan,
- b) enhver fysisk eller juridisk person som utfører offentlige forvaltningsoppgaver i henhold til nasjonal lovgivning, herunder særskilte oppgaver, virksomheter eller tjenester i forbindelse med miljøet, og

- c) enhver fysisk eller juridisk person som har offentlig ansvar eller utfører offentlige oppgaver, eller som yter offentlige tjenester i forbindelse med miljøet under tilsyn av et organ eller person som omfattes av bokstav a eller b

Definisjonen samsvarer med definisjonen i miljøinformasjonsdirektivet, og ligger til grunn for hva som regnes som offentlig organ etter miljøinformasjonsloven, jf. § 5 første ledd. Definisjonen er drøftet i Ot.prp. nr. 116 (2001-2002) kapittel 10.5 og 10.6 og merknadene til § 5 (s. 148).

Direktivets sentrale bestemmelse om hvem som skal delta i deling av geodata og tjenester er imidlertid rettet mot virksomheter nevnt i bokstav a og b, og med henblikk på offentlige oppgaver som kan få virkninger for miljøet (art. 17. nr. 1). Hva som menes med oppgaver som kan få virkninger for miljøet, må antakelig forstås vidt. All virksomhet som gjelder arealbruk, vil kunne omfattes.

Det vil som regel ikke være tvil om hva som menes med organer som utfører offentlige forvaltningsoppgaver. Det vil først og fremst være organer som er del av staten, kommunen eller fylkeskommunen. I utgangspunktet er det et prinsipp i Norge at organiseringen følger oppgavene. Organ som utfører forvaltningsoppgaver vil derfor som regel være organisert som forvaltningsorgan. Som forvaltningsorgan regnes også forvaltningsbedrifter og forvaltningsorgan med særskilte fullmakter, dvs. alle organ som ikke er skilt ut fra staten eller kommunen som egne rettssubjekt. Det finnes likevel tilfeller hvor offentlige forvaltningsoppgaver blir utført av enheter utskilt som selvstendige rettssubjekter. Som eksempel kan nevnes Statsskog SF som utfører visse forvaltningsoppgaver etter fjelloven.

Direktivet gir anledning til å unnta organ som handler i egenskap av dømmende eller lovgivende myndighet (art. 3 nr. 9 andre ledd). Departementet foreslår at dette unntaket skal gjelde som hovedregel, men at det etter en konkret vurdering likevel kan være aktuelt å inkludere denne type organer. Departementet mener f.eks. at Jordskifteretten fortsatt bør være part i Norge digitalt.

Kravet om deling av geodata og tjenester gjelder som nevnt ikke ethvert offentlig organ i miljøinformasjonslovens forstand. Fysiske eller juridiske personer som har offentlig ansvar eller utfører offentlige oppgaver, eller som yter offentlige tjenester i forbindelse med miljøet under tilsyn av overnevnte myndighetsorgan, regnes som offentlig myndighet, men er ikke omfattet av kravet om å dele geodata og tjenester. Denne type virksomheter trenger ikke dele geodata og tjenester, selv om de skal ha teknisk mulighet til å kople sine geodatasett og tjenester til nettverket (art. 12 første punktum). Denne type virksomheter kommer på mange måter i samme situasjon som tredjeparter som har geodata og tjenester som oppfyller de tekniske kravene i Inspire, og som ønsker å kople disse til Inspire-nettverket (art. 12 andre punktum).

Departementet anbefaler at Norge ikke går lengre enn direktivet på generelt grunnlag i spørsmålet om hvilke virksomheter som skal dele geodata og tjenester.

Departementet mener imidlertid at noen typer virksomheter som produserer eller bruker geodata, er av en slik art at de under alle omstendigheter bør delta i Norge digitalt på linje med offentlige myndigheter etter artikkel 3 nr. 9 bokstav a og b. Departementet foreslår at dette skal gjelde forskningsinstitutter som produserer eller bruker geodata, når de er underlagt retningslinjer for statlig finansiering. Departementet foreslår at det også skal gjelde foretak som yter leveringspliktige telefontjenester, eller som er gitt områdekonsesjon for fordeling av elektrisk energi. Se nærmere drøftinger under.

Norge digitalt åpner for medlemskap for foretak som har landsdekkende interesser og bidrar til den nasjonale infrastrukturen uten at det stilles krav om eierskap eller tilsyn fra det offentliges side. Departementet mener i utgangspunktet at denne type virksomheter fortsatt bør kunne delta i Norge digitalt, selv om de faller utenfor artikkel 3 nr. 9 bokstav a og b. Departementet foreslår at Statens kartverk på vegne av partene i Norge digitalt fortsatt skal kunne inngå avtale med denne type virksomheter om gjensidig deling av geodata og tjenester.

Forskningsinstituttene

Organiseringen av forskningssektoren varierer en god del. De fleste forskningsinstituttene er organisert som selvstendige stiftelser. Noen er organisert som aksjeselskap og noen er organisert som forvaltningsorgan¹³.

Norsk polarinstitutt og Havforskningsinstituttet er organisert som ordinære forvaltningsorgan. Bioforsk, Veterinærinstituttet og Norsk institutt for skog og landskap er organisert som forvaltningsorgan med særskilte fullmakter. Virksomhetene deltar i Norge digitalt og faller inn under myndigheter etter artikkel 3. nr. 9 bokstav a og b som skal dele geodata og tjenester.

Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU), Norsk institutt for naturforskning (NINA) og Norsk institutt for vannforskning (NIVA) er organisert som selvstendige stiftelser. Departementet legger til grunn at disse og andre tilsvarende forskningsenheter faller utenfor artikkel 3 nr. 9 bokstav a og b. De nevnte instituttene deltar i dag i Norge digitalt, men det er også eksempler på institutt innenfor denne gruppen som ikke deltar.

Departementet mener at de fleste forskningsinstitutter er viktige offentlige brukere av geodata, og av den grunn bør delta i Norge digitalt på obligatorisk grunnlag uavhengig av om de kommer inn under artikkel 3 nr. 9 bokstav a og b eller ikke. Hvilke institutter dette skal gjelde, bør avgjøres på objektivt grunnlag. Departementet foreslår å knytte dette til institutter som er underlagt retningslinjer for statlig finansiering av forskningsinstitutter. Det er i dag vel 60 forskningsinstitutter som er underlagt disse retningslinjene, men ikke alle er nødvendigvis brukere av geodata. Retningslinjene omfatter som hovedregel alle forskningsinstitutter der forskning utgjør 50 prosent eller mer av instituttets samlede aktiviteter, og der instituttet mottar statlige midler. Kriteriet er nylig valgt som grunnlag for å unnta de samme institusjonene for formuesskatt, jf. Ot.prp. nr. 1 (2007-2008) Skatte- og avgiftsopplegget 2008 kapittel 22. Gruppen omfatter også institusjoner som er organisert som aksjeselskap.

Andre virksomheter som bidrar til den nasjonale infrastrukturen

Avinor AS er et heleid statlig aksjeselskap som leverer viktige bidrag til den geografiske infrastrukturen. Avinor deltar i dag i Norge digitalt. Departementet antar at Avinor ikke er å regne som offentlig myndighet som faller inn under reglene om deling av geodata og tjenester. Departementet finner ikke tilstrekkelig grunnlag til å foreslå at Avinor skal være obligatorisk deltaker i Norge digitalt. Departementet mener likevel at denne type landsdekkende institusjoner som har geodatasett eller geodatatjenester som kan forbedre den geografiske infrastrukturen, bør kunne delta på linje med de obligatoriske partene med de rettigheter og plikter som dette innebærer.

¹³ Norsk institutt for studier av forskning og utdanning og Senter for innovasjonsforskning (NIFU STEP) fører en oversikt over den norske instituttsektoren, dvs. forskningsenheter utenom universitets- og høyskolesektoren og næringslivet. Oversikten oppgir vel 100 enheter.

Det samme gjelder antakelig for Den norske turistforening. Foreningen er en stiftelse som verken eies eller er underlagt tilsyn av det offentlige, og som heller ikke utfører offentlige oppgaver. Foreningen faller derfor utenfor hva som forstås med offentlig myndighet etter direktivet. Departementet finner heller ikke tilstrekkelig grunnlag til å pålegge foreningen å delta i Norge digitalt på obligatorisk grunnlag. Departementet antar at foreningen kan slutte seg til samarbeidet på samme grunnlag som Avinor.

Departementet mener på den annen side at foretak som yter leveringspliktige tjenester om tilgang til offentlig telefontjeneste og digitalt elektronisk kommunikasjonsnett over hele landet etter lov om elektronisk kommunikasjon (ekomloven), har en så viktig offentlig oppgave at foretaket bør ha plikt til å delta i Norge digitalt, jf. ekomloven § 5-1 første ledd nr. 1.

I praksis gjelder dette bare Telenor som allerede er medlem av Norge digitalt. Departementet antar at Telenor i utgangspunktet ikke er omfattet av direktivet verken når det gjelder adgang til deling eller krav på tilgang til tjenestene. Dette fordi det ikke kan sies at Telenor utover leveringsplikten har offentlig ansvar eller offentlige funksjoner, eller yter offentlige tjenester i tilknytning til miljøet. Selv om staten har aksjemajoritet i selskapet, kan det også stilles spørsmål om staten har tilsyn med selskapet i direktivets forstand når selskapet er børsnotert.

Departementet mener det samme bør gjelde foretak som er gitt konsesjon for bygging og drift av anlegg for fordeling av elektrisk energi innen et bestemt område (områdekonsesjon) etter energiloven, og der har leveringsplikt for elektrisk energi, jf. energiloven §§ 3-2 og 3-3. De fleste energiselskapene dette gjelder er allerede medlem av Norge digitalt, men ikke alle. Departementet mener at selskapene i stor grad også faller utenfor direktivet på samme måte som Telenor, selv om det offentlige eierkontroll varierer fra selskap til selskap.

Dersom foretaket både har offentlige og kommersielle oppgaver oppstår det et problem. Norge digitalt løser dette ved å kreve at tilgang til Norge digitalt-data og -tjenester bare skal omfatte den delen av foretaket som har offentlige oppgaver. Telenors deltakelse er således begrenset til selskapets nettdel. Konsernets øvrige datterselskaper er ikke med i samarbeidet. Departementet mener at denne begrensningen fortsatt må gjelde. Det har vært reist spørsmål om hvordan dette står seg i forhold til viderebruksdirektivet som krever at alle foretak skal behandles likt ved utlevering av offentlig informasjon. Departementet antar at medlemskap i Norge digitalt for slike foretak ikke er i strid med viderebruksdirektivet, dersom et skille mellom foretakets infrastrukturoppgaver og andre oppgaver lar seg gjennomføre på en klar og dokumentert måte.

8.3 Regler rettet mot kommunene

Fylkeskommunen

Departementet er ikke kjent med at fylkeskommunen har noen form for lovpålagt geodatainnsamling eller formidling innenfor de temaene som omfattes av direktivet. Fylkeskommunen er i noen tilfelle utøvende på vegne av statlig myndighet, og vil i så måte være omfattet av direktivet. Et slikt område er kulturminneforvaltningen, men dette området er tematisk ikke omfattet av direktivet. Fylkeskommunen vil dermed bare være omfattet av direktivet når fylkeskommunen som tredjepart bidrar med data til nettverket etter avtale.

Fylkeskommunen er i dag part i Norge digitalt. Departementet mener at fylkeskommunen som offentlig organ, fortsatt bør delta i samarbeidet på linje med andre offentlige organer, og at Norge på dette punktet bør gå lengre enn det direktivet krever. Fylkeskommunen fører f.eks. sine kulturminneregistreringer i Riksantikvaren sin database Askeladden som igjen sluser dataene inn til Norge digitalt.

Når det gjelder kulturminner er disse underlagt streng lovbeskyttelse. Det er viktig at informasjon om kulturminner deles mellom offentlige myndigheter på linje med øvrig miljøinformasjon. Departementet legger til grunn at kulturminnedatasett inngår i den norske implementeringen av direktivet, bl.a. ved at kulturminnevern inngår på linje med andre verneområder i vedlegg 1-tema nr. 9 *Verneområder*.

Primærkommunen

Departementet konkluderer med at kravet om offentlig kartverk i plan- og bygningsloven er av en slik art at en gjennomføring av direktivet også må omfatte kommunene.

Det er for så vidt tilstrekkelig å kunne vise til ett slikt kommunalt ansvarsområde. Departementet har likevel valgt å nevne noen andre kommunale oppgaver der spørsmålet om forholdet til direktivet er aktuelt. Det gjelder registrering av eiendomsinformasjon, kartlegging av naturtyper, rapportering av vannkvalitet, oversikt over miljørettet helsevern og kommunenes Kostra-rapportering. Departementet presiserer at oppregningen ikke er ment å være en fullstendig oversikt over denne type rapporteringsordninger.

I den grad kommunen lar noen andre forvalte kommunale geodatasett som er omfattet av direktivet, på sine vegne, vil disse regnes som offentlig myndighet etter direktivet. Oppgaven innebærer ikke at vedkommende kan delta i Norge digitalt som selvstendig part, men vedkommende vil som kommunens representant få tilgang til Norge digitalt under kommunens partsavtale. Departementet antar at dette ikke reiser spesielle problemstillinger knyttet til gjennomføringen av direktivet.

Departementet viser dessuten til drøftingen i kapittel 7.3.1 om avtalebasert kontra lovregulert samarbeid. Departementet mener at avtalesystemet langt på vei kan brukes, men at det ikke er tilstrekkelig. Det ligger forpliktelser i direktivet som kommunene må oppfylle og da er det ikke nok med et samarbeid de kan slutte seg til hvis de vil.

Offentlig kartgrunnlag

Plan- og bygningsloven pålegger kommunene å sørge for at det foreligger et oppdatert offentlig kartgrunnlag for de formål som omhandles i loven, bl.a. for å utarbeide kommuneplanens arealdel, reguleringsplaner og situasjonsplaner, jf. nåværende plan- og bygningslov § 5, og ny plan- og bygningslov § 2-1, se Ot.prp. nr. 32 (2007-2008). Kartgrunnlaget skal også kunne nyttes til andre offentlige og private formål.

Kommunale datasett som faller inn under vedlegg 1, 2 eller 3-temaene, og som faller inn under begrepet "det offentlige kartgrunnlaget", vil således være omfattet av direktivet. De pålegg som staten i den forbindelse må rette mot kommunene for å gjennomføre direktivet, må hjemles i lov eller forskrift. Det samme gjelder kommunale planregistre, jf. ny plan- og bygningslov § 2-2. Plandata omfattes av vedlegg 3-temaet nr. 4 *arealbruk*.

Matrikkelloven pålegger kommunene å rapportere eiendomsinformasjon til matrikkelen. Dette får likevel ingen betydninger for kommunene i forhold til direktivet da matrikkelen i dette tilfellet må anses som referanseversjonen (jf. art. 4 nr. 2). Det vil således være Statens kartverk som ansvarlig myndighet for matrikkelen, som må sørge for at den type matrikkeldata som er omfattet av direktivet, følger direktivets krav.

Naturtyper

I 1999 iverksatte Miljøverndepartementet et program for kartlegging av naturtyper og verdsetting av biologisk mangfold i kommunene, jf. NOU 2004: 28 kapittel 5.7.2. Kommunene har rapportert data fra kartleggingen til Fylkesmannen og Direktoratet for naturforvaltning som har lagt dataene inn i sin database over naturtyper, arter og verneområder mv. (Naturbase). Dataene er på denne måten allment tilgjengelige. Kommunen har samtidig blitt anbefalt å benytte muligheten til å bygge opp sine egne dataløsninger.

Departementet finner det usikkert om kartleggingen formelt faller inn under direktivets bestemmelse om geodata som forvaltes på laveste forvaltningsnivå (art. 4 nr. 6). Det at det ikke finnes noen direkte lovhjemmel for pålegget, taler for at kartleggingen ikke er omfattet av direktivet. På den annen side er kommunen avhengig av gode kart og data om det biologiske mangfoldet for å kunne ta nødvendige hensyn i sin arealplanlegging. Et utvalg har i forslag til ny naturmangfoldlov foreslått å lovfeste kommunens plikt til å kartfaste utvalgte naturtyper i kommunen, jf. NOU 2004: 28, forslag til § 50.

Vannkvalitet

Det er etablert flere overvåkingsprogrammer knyttet til vannkvalitet. Programmene styres og finansieres av statlige organ, men kommunene er en viktig deltaker i flere av programmene. Departementet antar at disse programmene formelt faller utenfor direktivets ramme. Departementet forstår det slik at data fra disse programmene lagt inn og forvaltet i statlige databaser som antakelig må regnes som referanseversjonen. Eventuelle kommunale kopier omfattes i så fall ikke av direktivet (jf. art. 4 nr. 2).

Vanndirektivet er gjennomført i norsk rett som forskrift 15. desember 2006 nr. 1446 om rammer for vannforvaltningen. Direktivet stiller relativt detaljerte krav til hvilken vannrelatert overvåking som må gjennomføres. Overvåkingskravene omfatter overflatevann, grunnvann og beskyttede områder. Forskriften fastsetter at dette er et statlig ansvar.

Miljørettet helsevern

Kommunen skal ha oversikt over positive og negative faktorer i miljøet i kommunen som kan innvirke på befolkningens helse, jf. forskrift 25. april 2003 nr. 486 om miljørettet helsevern. Denne type data er omfattet av vedlegg 3-temaet nr. 5 *menneskers helse og sikkerhet*. Påbudet i forskriften er imidlertid av generell art, og gjelder ikke en bestemt kartlegging eller etablering av bestemte geodatasett. Departementet er derfor i tvil om påbudet er konkret nok til å fanges opp av direktivets bestemmelse om geodata som forvaltes på laveste forvaltningsnivå (jf. art. 4 nr. 6).

Beredskap

Det er en kommunal oppgave å sørge for at tiltak ikke plasseres eller utformes slik at det medfører fare for mennesker, miljø og materielle verdier. En forutsetning for å gjøre et godt arbeid med å styrke samfunnssikkerheten i kommunene, er at man har oversikt over den risiko og sårbarhet som foreligger. Samfunnssikkerhet i planleggingen handler om at involverte parter vurderer risiko og sårbarhet før utbygging og arealbruk finner sted. Tilgang til geodata er viktig for å utføre disse oppgavene. Bedre tilgang til geodata av hensyn til samfunnssikkerhet og arealplanlegging har derfor fått økt oppmerksomhet i flere land.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, Fylkesmennene i Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane, og Statens kartverk har utarbeidet en veileder som beskriver hvordan kommunene kan bruke geografiske informasjonssystemer (GIS) og geodata som støtte i arbeidet med risiko- og sårbarhetsanalyser. Veilederen anbefaler at kommunene etablerer geodata for områder, virksomheter, infrastruktur osv. der det finnes risiko eller sårbarhet, slik at det kan tas nødvendig hensyn til slike forhold i den kommunale arealplanleggingen.

Departementet antar likevel at dagens lovgivning ikke er konkret nok til at denne type geodata kommer inn under direktivets bestemmelse om geodata som forvaltes på laveste forvaltningsnivå (jf. art. 4 nr. 6), selv om behovet for slike geodata er stort.

Kostra

Kostra er et nasjonalt informasjonssystem som gir styringsinformasjon om kommunal virksomhet. Systemet sammenstiller informasjonen om kommunale tjenester og bruk av ressurser på ulike tjenesteområder. Kommunene rapporterer data inn til systemet en gang i året. Kostra-informasjon blir i hovedsak ikke betraktet som geodata. I noen tilfeller forutsetter innrapporteringen at kommunen har underliggende geodata for at kommunen skal kunne utarbeide de etterspurte indikatorene. Det spørres f.eks. etter lengde av tilrettelagte turstier og areal av leke- og rekreasjonsområder i tettsteder. Departementet antar heller ikke her at påbudet er konkret nok til å fanges opp av direktivets bestemmelse om geodata som forvaltes på laveste forvaltningsnivå (jf. art. 4 nr. 6).

8.4 Regler om allmennhetens tilgang til infrastrukturen

Tjenestene som medlemslandene skal etablere, skal også være tilgjengelig for allmennheten. Søketjenestene skal være gratis. Visningstjenestene kan det tas betalt for, men dette må begrunnes konkret i forhold til det direktivet gir adgang til. Øvrige tjenester kan det tas betalt for.

Det er en lang og sikker forvaltningspraksis for at det offentlige kartgrunnlaget er åpent og tilgjengelig for publikum, slik at det i prinsippet ikke skulle være nødvendig å lovfeste tilgang til offentlige geodata. Det er imidlertid lite konkrete regler i lov om dette.

Geodata omfattet av direktivet vil i de fleste tilfeller ikke være saksdokument, journal eller liknende register som det kan kreves innsyn i etter offentlighetsloven. Det innebærer at det heller ikke kan kreves innsyn i denne type geodata med hjemmel i offentlighetsloven § 9 om rett til å kreve innsyn i sammenstilte opplysninger. Videre vil flere av de aktuelle geodatasettene heller ikke være miljøinformasjon etter definisjonen i miljøinformasjonsloven, bl.a. faller geografiske opplysninger om høyden på fjell, dybden på vann og plassering av bebyggelse utenfor miljøinformasjonsbegrepet. Heller ikke plan- og bygningsloven har klare regler som gir allmennheten rett til tilgang til det offentlige kartgrunnlaget, selv om dette nok er underforstått.

Gjeldende regler sier videre lite om hvordan tilgangen til informasjonen skal skje. Dette er derimot et sentralt poeng ved Inspire. Direktivet forutsetter at informasjonen er like praktisk tilgjengelig for allmennheten som for offentlige myndigheter.

Ut fra dette er det klart at gjeldende regler i liten grad regulerer den tilgangen som allmennheten forutsettes å få etter Inspire direktivet. Det taler for å lovfeste tilgangen.

Når direktivet pålegger staten å gi allmennheten tilgang til geodata, tilsier dessuten både hensynet til publikums informasjonsbehov og publikums rettssikkerhet at denne «retten»

implementeres som lov eller forskrift, jf. Justisdepartementets veileder G-0027 *Lovteknikk og lovforberedelse* kapittel 12.6.

Departementet mener derfor at man bør lovfeste dette som en rettighet for borgerne uavhengig av om dette rent juridisk er å betrakte som en slik rettighet.

Departementet legger til grunn at direktivet ikke er til hinder for å benytte ordninger med en særskilt dedikert formidler som sikrer tilgangen til tjenestene for allmennheten så vel som kommersielle brukere, særlig siden de lett kan oppfylle kravet om å ha e-handelstjenester tilgjengelig. Det forutsetter at allmennheten får tilgang til alle data og tjenester, og ikke bare det formidleren ser seg kommersielt tjent med å tilby.

Departementet har ikke vurdert i hvilken grad viderebruksdirektivet har betydning for denne type ordninger, men viser til pågående utredninger om dette spørsmålet.

Behovet for en nasjonal geoportal

Partene i Norge digitalt tilgjengeliggjør og publiserer i dag sitt offisielle datainnhold og tjenester med relevante metadata i den nasjonale geoportalen «geonorge.no». Statens kartverk har ansvar for drift og oppfølging av portalen. Portalen gir en felles inngang til geodata fra de ulike partene i Norge digitalt. Den nåværende portalen er først og fremst tilrettelagt for deling av data mellom partene, men portalen gir også tilgang for allmennheten.

Kommisjonen skal etablere en tilsvarende geoportal på europeisk nivå, men denne vil ikke uten videre dekke behovet norske brukere har for tilgang til nasjonale og lokale geodata og tjenester. Det vil fortsatt være behov for en nasjonal geoportal hvor brukerne kan søke etter, finne informasjon om og få tilgang til geodata. Portalen må basere seg på at partene selv publiserer metadata om tilgjengelige data og tjenester i portalens katalog. Portalen bør også tilby en innsynsløsning for visning og enkel sammenstilling av de karttjenestene som finnes i katalogen. Portalen vil også kunne lenke brukerne videre til partenes egne publikumsløsninger, som fortsatt vil være de primære informasjonskanalene for fagspesifikke data.

Portalen kan organiseres som en videreføring av geoportalen «geonorge.no», og bør på den måten også kunne være et tjenelig verktøy for deltakerne i Norge digitalt. Departementet legger til grunn at partene uansett står fritt til også å formidle egne data gjennom andre løsninger.

For geodata og tjenester det skal tas betaling for vil betalingstjenestene kunne samordnes med betalingstjenestene for kommersielle brukere av geodata.

8.5 Begrensninger i tilgang og deling

Geodata som omfattes av henholdsvis direktivet og av Norge digitalt, er i utgangspunktet informasjon som det offentlige forvalter med sikte på å gjøre tilgjengelig for allmennheten. Det vil således normalt ikke være særlige behov for å begrense tilgangen til den type data det her er snakk om. I noen tilfeller vil det likevel kunne være behov for å begrense tilgangen til data og tjenester.

Direktivet har bestemmelser om begrensninger i henholdsvis allmennhetens tilgang og deling mellom offentlige myndigheter, se omtale i kapittel 4.4.

Begrensninger i allmennhetens tilgang

For geodata som faller inn under miljøinformasjonsbegrepet, er utgangspunktet at enhver har rett til å få slik informasjon, jf. miljøinformasjonsloven § 10 første ledd. Retten til å få miljøinformasjon er svært vid, og er i hovedsak bare begrenset av myndighetenes taushetsplikt.

For geodata som faller utenfor miljøinformasjonsbegrepet, vil tilgangen i noen tilfeller reguleres av spesiallov. Eksempler på lover som omhandler begrensninger i offentlig tilgang til informasjon som kan være relevant for geografisk informasjon, er personopplysningsloven og sikkerhetsloven. Matrikkeloven har regler om utlevering av opplysninger om adresser, matrikkelenheter og bygninger. Matrikkeloven slår i den forbindelse fast at matrikelinformasjon som «berre omfattar informasjon som identifiserer, kartfester eller typebestemmer matrikkeleiningar, bygningar eller adresser, kan utleverast i alle høve», jf. § 30 tredje ledd.

Departementet antar at unntakene fra retten til tilgang til geodata som regnes opp i artikkel 13, er dekkende for hva som etter gjeldende norsk rett må kunne unntas fra tilgang for allmennheten. Oppregningen er omtalt i kapittel 4.4. Artikkel 13 presiserer at grunnene for å begrense tilgangen skal fortolkes restriktivt. Allmennhetens interesse av åpenhet skal i hvert enkelt tilfelle veies opp i mot grunnene for å begrense eller sette vilkår for tilgangen. Dette er godt i samsvar med de norske prinsippene om meroffentlighet.

I den grad annen lovgivning gir rett til tilgang til informasjonen, vil denne retten gå foran. Det vil i flere av tilfellene også være slik at den primære hjemmelen for å nekte tilgang, må søkes i annen lovgivning, f.eks. forvaltningsloven § 13 om taushetsbelagte opplysninger, og bare sekundært gjennom implementeringen av artikkel 13.

Et av unntakene i artikkel 13 er av en annen art enn de øvrige. Det gjelder adgangen til å begrense offentlig tilgang når slik tilgang kan skade mulighetene for myndighetene til å hevde sine immaterielle rettigheter til databaser og dataprodukter. I dette tilfellet er det egentlige formålet ikke å begrense adgangen til informasjonen, men mer å sette vilkår slik at det er mulig å gjennomføre en ønsket prispolitikk. Se nærmere om dette i kapittel 10.3.

Begrensninger i adgangen til å dele geodata og tjenester mellom deltakerne i Norge digitalt

Kravet om deling av geodatasett og tjenester mellom offentlige myndigheter, gjelder i utgangspunktet uten vilkår så lenge dette vedrører offentlige oppgaver som kan få virkninger for miljøet. Det er dog adgang til å begrense delingen når dette vil bringe domstolsbehandling, offentlig sikkerhet, nasjonalt forsvar eller internasjonale forbindelser i fare.

Departementet legger likevel til grunn at det kan fastsettes bruksvilkår i henhold til nasjonal lovgivning for delingen mellom nasjonale myndigheter så lenge dette ikke hindrer deling av data og tjenester etter direktivets regler, jf. artikkel 17 nr. 6 hvor nasjonale bruksvilkår også kan gjøre gjeldende ved deling med andre land eller internasjonale institusjoner.

Departementet konstaterer at følgende hensyn som er tatt med i artikkel 13, ikke gir anledning til begrensninger i datadelingen etter artikkel 17:

- fortrolig offentlig saksbehandling
- personvernet

- forretningshemmeligheter
- vernet av miljøet som informasjonen gjelder, f.eks. sjeldne arters habitat

Departementet ser ikke dette som noe problem, da disse typer hensyn i liten grad gjør seg gjeldende for deling av data mellom offentlige etater for den type data det her gjelder. Det eneste punktet som kan være problematisk, er at personvernet ikke er med, se drøftelse under. Departementet legger til grunn at Norge digitalt verken inneholder eller skal inneholde data som gjør deling mellom offentlige myndigheter problematisk ut i fra nevnte hensyn.

Personvern hensyn

Personopplysningsloven gir en vid definisjon på begrepet personopplysning. I tillegg til direkte personopplysninger, som f.eks. navn eller bostedsadresse, faller også opplysninger som indirekte kan knyttes til person inn under lovens personopplysningsbegrep.

I sin aller ytterste konsekvens kan dette omfatte alle data som relaterer seg til personlig eid eiendom, herunder opplysninger om bebyggelse og naturforhold. Deling av denne type opplysninger mellom offentlige myndigheter er i Norge regulert i henhold til matrikelloven og personopplysningsloven. Behandlingene må tilfredsstille de vilkår som settes der. En lovhjemmel om slik deling vil understreke at denne type deling er i samsvar med formålet for forvaltningen av dataene.

I forhold til direktivet er det vedlegg 3-tema nr. 5 *Menneskers helse og sikkerhet* som potensielt kan reise de største betenkelighetene. Departementet legger imidlertid til grunn at det her bare er snakk om data som faller inn under miljøinformasjonsbegrepet, og at det ikke er snakk om data som gjelder identifiserbare personer.

Departementet viser ellers til drøftingen av personvernet og retten til miljøopplysninger i NOU 2001:2 Retten til miljøopplysninger kapittel 14.4, og forholdet til den geografiske infrastrukturen i St.meld. nr. 30 (2002-2003) kapittel 10.

Departementet legger til grunn at Kommisjonen i arbeidet med gjennomføringsbestemmelsene vil være bundet av de krav som personverndirektivet setter som vilkår for behandling av personopplysninger. Innledningen til direktivet slår i punkt 24 fast at nettjenestene skal opereres i overensstemmelse med prinsippene om beskyttelse av personopplysninger i personverndirektivet. Dette er også uttalt fra Kommisjonens side i forbindelse med arbeidet med gjennomføringen av direktivet.

Departementet konkluderer derfor med at forholdet til personvernet ikke krever særskilte forholdsregler ved deling av geodata mellom offentlige etater.

8.6 Implementering av gjennomføringsbestemmelsene

Kommisjonen har opplyst at den primært tar sikte på å fastsette gjennomføringsbestemmelsene i form av kommisjonsvedtak, eventuelt i form av kommisjonsforordninger. Det følger av direktivet at bestemmelsene vil bli rettet mot medlemsstatene. I den grad vedtaket eller forordningen innebærer at det må gis pålegg rettet mot kommunene eller andre organ som ikke er omfattet av statlig instruksjonsmyndighet, kan det bli nødvendig å implementere bestemmelsene som forskrift. Den må i så fall foreligge tilstrekkelig lovhjemmel for en slik forskrift.

Gjennomføringsbestemmelser i form av kommisjonsvedtak kan implementeres «etter sin ordlyd» ved at pålegget utformes som en hensiktsmessig forskriftsbestemmelse.

Gjennomføringsbestemmelser i form av kommisjonsforordning vil være bindende i alle deler. Departementet antar at den type forordning det er snakk i forbindelse med Inspire, vil ha karakter av å være tekniske forskrifter eller bindende tekniske standarder. Denne type regler vil antakelig kunne implementeres ved at det tas inn en inkorporasjonsbestemmelse i en norsk Inspire-forskrift. Krav i gjennomføringsbestemmelsene som gjelder administrative eller juridiske forhold, egner seg antakelig mindre for inkorporasjon. Det er derfor en fordel om slike bestemmelser gis i form av kommisjonsvedtak.

Det følger av direktivet at det ikke vil bli gitt gjennomføringsbestemmelser om allmennhetens tilgang til Inspire eller deling mellom offentlige organer i og mellom medlemsstatene.

9. Forslag til implementering

9.1 Behovet for å gå lengre enn det direktivet krever

For å få god nytte av den geografiske infrastrukturen i offentlige arbeidsprosesser er det nødvendig at infrastrukturen enkelt kan kobles til og integreres med ulike sakssystemer. Dette stiller krav til harmonisering av data og interoperabilitet mellom tjenester. Et hovedmål med direktivet er å rydde unna hindringer for informasjonsutveksling og deling mellom myndighetene. Dette har betydning for samarbeidet mellom de statlige myndigheter, og mellom stat og kommune siden mange av dataene oppstår i saksprosesser i kommunene.

For å oppnå en påregnelig og bærekraftig infrastruktur med god tilgang, deling og nytteverdi av en felles infrastruktur er det behov for å sikre at alle aktuelle parter som har noe å bidra med, deltar.

De fleste aktuelle aktører deltar i dag frivillig i Norge digitalt, og inngår avtaler om kostnadsdeling, innsats, standardisering, utvikling av felles løsninger og bruk. Dette er et godt grunnlag å bygge videre på. Det er likevel store forskjeller i harmonisering og interoperabilitet for ulike data og tjenester, og dermed også tilgjengelighet og mulighet for å bruke data og tjenester på ønsket måte. Flere aktører har også kapasitetsmessige og kompetansemessige utfordringer dersom de ikke klarer å samarbeide bedre. Dette gjelder særlig for kommunesektoren. Dette kan gjelde data som er viktige for sårbarhet og risikovurderinger som igjen har effekt på miljøet. Det kan gjelde data og aktører på det marine området som er viktige for en god ressursforvaltning og sikkerhet på sjøen. Det kan gjelde data om ulike typer ledningsnett både offentlige og private som er viktig i forhold til mål om digital tilgang til data og tjenester.

Det er derfor nødvendig med en lovforankring som sikrer helhet og vedlikehold av denne infrastrukturen utover det som i dag ligger i det frivillige samarbeidet og utover det som er minimumskravene i direktivet.

Direktivet krever ikke innsamling av nye data, men dette kan være et behov for å sikre en helhetlig geografisk infrastruktur som kan utnyttes til flere formål.

I noen tilfeller vil behovet for og kravene til de nasjonale datasettene være langt mer vidtrekkende enn gjennomføringsbestemmelsene etter direktivet. Departementet foreslår at Norge avventer de endelige temadefinisjonene til det blir avgjort i hvilken grad Norge på nasjonalt grunnlag bør utvide dataomfanget i forhold til direktivets krav.

Mulighetene for utvikling av produkter og tjenester fra Norsk næringsliv og gjennomføring av eNorge-planen er også avhengig av en god geografisk infrastruktur som favner bredere enn minimumskravene i direktivet.

For å oppnå de gevinstene som en gjennomføring av direktivet er forutsatt å gi, både av økonomisk, miljømessig og annen samfunnmessig art, er det nødvendig at investeringen i den geografiske infrastrukturen skjer helhetlig og så raskt som mulig.

9.2 Forslag til lovteknisk løsning

Departementet anbefaler at implementeringen av direktivet skjer i form av en ny lov om en infrastruktur for geografisk informasjon (geodataloven). Loven bør omfatte de mer prinsipielle bestemmelsene i direktivet, herunder bør formål og virkeområde komme klart fram. Det samme gjelder oppregningen av typer virksomheter som skal ha plikt til å delta i Norge digitalt. De mer detaljerte og tekniske bestemmelsene i direktivet, kan gis som forskrift til loven. Loven kan på den måten formuleres på en kort og relativt oversiktlig måte. En egen geodatalov vil være med å understreke den betydningen en geografisk infrastruktur har i samfunnet.

Forslag til lov med merknader framgår av kapittel 11, jf. vedlegg 5.

Departementet har vurdert om direktivet kan implementeres som forskrift til plan- og bygningsloven. Dette krever imidlertid at det geografiske virkeområdet utvides i forhold til de øvrige bestemmelsene i plan- og bygningsloven. Direktivet gjelder for områder hvor staten utøver jurisdiksjon, herunder alle norske sjøområder, mens plan- og bygningsloven ikke gjelder lengre ut enn til grunnlinjene (i ny plan- og bygningslov en nautisk mil utenfor grunnlinjene). Departementet kan derfor ikke anbefale en slik løsning.

Departementet finner heller ingen andre eksisterende lov hvor de foreslåtte bestemmelsene passer inn på en helt ut selvfølgelig måte. Departementet har vurdert matrikkelloven, miljøinformasjonsloven og offentlighetsloven. Ingen av disse løsningene er gode.

Matrikkelloven gjelder eiendomsregistrering og vil vanskelig fungere som en generell lov om deling av geodata. Det kan tvert imot være aktuelt å flytte bestemmelsene om geodetisk grunnlag fra matrikkelloven til en geodatalov.

Miljøinformasjonsloven og offentlighetsloven passer i så måte bedre med det fokus disse lovene har på offentlig tilgang til informasjon, men heller ikke disse lovene vil fungere godt som lover om deling av geodata. Virkeområdet for lovene er også ulike, både hvilke organer lovene gjelder for, og hva som regnes som miljøinformasjon, offentlig informasjon og geodata.

9.3 Klage

Departementet foreslår ingen egne regler om klage og klageadgang. Departementet antar at reglene i forvaltningsloven kapittel IV til VI om enkeltvedtak er tilstrekkelige.

Det er få avgjørelser etter loven som vil være å regne som enkeltvedtak. Departementet har merket seg følgende avgjørelser av statens geodatamyndighet som må regnes som enkeltvedtak:

- vedtak om avslag på tredjeparts forespørsel om tilkopling til geodatatjenestene, jf. lovforslaget § 5 tredje ledd

- vedtak om å henvise en bestemt bruker som skal benytte tjenestene til verdiøkende eller andre kommersielle formål, til andre distribusjonsløsninger, jf. lovforslaget § 6 første ledd andre punktum

Departementet legger til grunn at avgjørelse om ikke å inngå avtale om deling av geodata og tjenester etter lovforslaget § 4, ikke er å regne som enkeltvedtak. Det gjelder også avgjørelse om å begrense delingen etter sjette ledd. Det er her snakk om gjensidige avtaler. Dessuten må avtalepartene i denne sammenhengen regnes som offentlig myndighet, og ikke private personer i forvaltningslovens forstand, også i tilfeller der en av partene er et privat rettssubjekt.

Når det gjelder avgjørelser om allmennhetens rett til tilgang til geodatatjenestene, jf. lovforslaget § 6, vil disse i regelen ikke være å regne som enkeltvedtak. Avgjørelsene vil i regelen gjelde allmennheten som helhet, og ikke være rettet mot bestemte personer. Det gjelder også avgjørelser rettet mot en bestemt person dersom dette er knyttet til at personen ikke aksepterer vilkår for tilgangen som gjelder allmennheten som helhet, f.eks. regler om betaling. Dersom avgjørelsen gjelder avslag på tilgang til bestemte geodatasett, vil dette som regel være en avgjørelse som er fattet med hjemmel i annet regelverk, f.eks. avslag på innsyn etter offentlighetsloven, avslag på tilgang til miljøinformasjon etter miljøinformasjonsloven, eller avslag på utlevering av matrikelopplysninger etter matrikelloven. Klage på slikt avslag må behandles etter reglene i den loven avslaget er hjemlet i.

Det bør vurderes om det er behov for å kunne gi ytterligere regler om klage i forskrift, f.eks. regler om hva som skal være klageorgan, ettersom offentlig myndighet etter lovforslaget omfatter flere organer enn hva som regnes som forvaltningsorgan etter forvaltningsloven.

10. Administrative og økonomiske konsekvenser

10.1 Innledning

Første versjon av geodatatjenestene skal være operative i løpet av 2010, men direktivet som helhet skal gjennomføres over en ganske lang tidsperiode fram til 2019.

Når direktivet blir gjort gjeldende for Norge, vil ansvaret for å følge opp Inspire innenfor de ulike temaområdene ligge i de enkelte fagetatene. Etatene må dekke egne kostnader til anskaffelse, drift og tilpasning av teknisk utstyr og programvare, både for å nyttiggjøre seg data og tjenester og for å kunne tilby egne data og tjenester i henhold til direktivet.

Direktivet vil bidra til betydelig utvidet bruk og økte kvalitetskrav til de data og tjenester som skal tilbys. Denne utviklingen faller sammen med den generelle utviklingen på IKT-området, som innebærer en målsetting om en omfattende overgang til elektroniske saksbehandlings- og selvbetjeningsløsninger innenfor offentlig forvaltning. De fleste berørte etater vil da under alle omstendigheter måtte sette av ressurser for å forvalte og utnytte geodata i årene som kommer. Direktivet får imidlertid den konsekvens at vår nasjonale harmonisering av data heretter må tilpasse seg et felles europeisk regelverk. I tillegg etablerer direktivet en forpliktende tempoplan som de enkelte etatene må følge. Drift av infrastrukturen må omfatte gode oppfølgingsrutiner av kvaliteten på de tjenester som tilbys.

Departementet har forsøkt å anslå kostnadstall knyttet til gjennomføringen av direktivet. Kostnadsanslaget tar utgangspunkt i geodatatemaene som kommer inn under direktivet.

En foreløpig vurdering tyder på at de 34 temaene som framgår av direktivets vedlegg 1, 2 og 3, vil kunne utgjøre ca 300 ulike nasjonale geodatasett som fordeler seg på ca 22 nasjonale etater, jf. vedlegg 1 som gir en oversikt over norske geodatasett gruppert etter direktivets inndeling i vedlegg 1, 2 og 3-tema. I tillegg kommer geodatasett fra kommunal forvaltning. Det er knyttet usikkerhet til kostnadsbildet så lenge gjennomføringsbestemmelsene ikke er klare. Særlig vil resultatet av dataspesifikasjonsarbeidet kunne få betydning for dette bildet. I tillegg må det understrekes at etatene, uavhengig av en gjennomføring av direktivet, vil måtte legge ned betydelig arbeid i etablering av metadata, sørge for harmonisering av data og etablere og drifte tjenester for deling og tilgjengeliggjøring av data.

Det er ikke knyttet ekstra kostnader til de elementene av forslaget som går lengre enn direktivet.

Forslaget til gjennomføring av direktivet har ingen vesentlige administrative konsekvenser ut over det som følger av at samarbeidet Norge digitalt bør formaliseres med hjemmel i lov.

10.2 De enkelte kostnadselementene

Metadata

En tradisjonell etablering av metadata omfatter en gjennomgang av geodatasettet med påfølgende innlegging i metadatakatalogen. Kostnadene vil variere mye og avhenger av kompleksiteten på det aktuelle geodatasettet.

Som gjennomsnittlig kostnad pr. datasett, settes det her 2 dagsverk á kr 4 000.

For 300 nasjonale geodatasett utgjør dette ca. 2,5 mill. kr fram til år 2013. Det er vanskelig å anslå hvordan kostnaden fordeler seg på det enkelte år.

Kostnadene knyttet til dagens gjennomføring på dette området varierer mye mellom partene. De fleste partene i Norge digitalt har etablert en funksjon som metadataansvarlig og har etablert metadata for en rekke relevante geodatasett i Norge digitalt. Som nevnt i kapittel 7.3.4 må disse funksjonene formaliseres og styrkes vesentlig hos de fleste av partene. I kommunesektoren er dette ansvarsområdet i dag ikke tilstrekkelig organisert. I forhold til Inspire vil metadata for kommunale data etableres i sammenheng med forvaltning av distribusjonsdatabaser (se nedenfor).

Forberedelser for deling av data

Som beskrevet i kapittel 7.3.3 må konvertering fra nasjonale data til Inspire-harmoniserte data forutsettes å skje gjennom automatiske prosesser aktivisert som del av online tjenester. På dette området vil det være behov for å gjennomføre betydelige utviklingstiltak.

Det må utvikles transformasjonstjenester tilpasset Inspire som på sikt kan integreres i partenes forvaltningssystemer. Det foreslås å gjennomføre dette som et felles utviklingsarbeid når retningslinjene for dataharmonisering for Inspire er klare.

Felles utviklingsarbeid for dataharmonisering og transformasjonstjenester anslås til 0,5 mill. kr pr. år i perioden 2010 - 2017.

Departementet anser det som lite trolig på kort sikt at norske fagmyndigheter for sine fagsystemer vil adoptere de datamodeller og strukturer som Inspire definerer. I Norge vil

man derfor trolig i en periode måtte benytte seg av mellomløsninger, der man må konvertere data til distribusjonsbaser tilpasset Inspire. Ansvaret for distribusjonsbasene må ivaretas av den enkelt part. Kostnadene vil variere mye og avhenger av kompleksiteten på det aktuelle geodatasettet.

For tilrettelegging av slike distribusjonsbaser er det valgt å sette en gjennomsnittlig kostnad pr. datasett til 5 dagsverk á kr 4 000.

For 300 nasjonale geodatasekk utgjør dette ca. 6 mill. kr fram til år 2019. Det er vanskelig å anslå hvordan kostnaden fordeler seg på det enkelte år.

Det må også etableres egne harmoniserte distribusjonsdatabaser for kommunale geodatasekk med tilhørende forvaltningsregime. Det vil i den forbindelse være behov for sentral tilrettelegging og felles retningslinjer. Arbeidet er anslått til 5 mill. kr fram til år 2019. Det er vanskelig å anslå hvordan kostnadene fordeler seg på det enkelte år. Arbeidet kan organiseres gjennom en egen prosjektaktivitet som involverer kommunene.

Direktivet gjelder for geodata i elektronisk format. Kostnader knyttet til digitalisering av data er derfor ikke relevante i forbindelse med gjennomføringen av direktivet.

Etablering og drift av tjenester

Det legges opp til videre utvikling av dagens forvaltningssystemer. Partene må anskaffe nødvendige systemløsninger for å kunne etablere geodatatjenester i henhold til direktivet.

Dette medfører kostnader til videreutvikling av eksisterende forvaltningssystemer. Det vil være behov for å anskaffe nye systemkomponenter, utvikle tjenester i henhold til kravene for Inspire og etablere tilgang til driftsmiljø med nødvendig kvalitet. For forvaltere av vedlegg 1-data skal dette skje innen 2011, for forvaltere av vedlegg 2 og 3-data innen 2014.

En rekke av de nasjonale partene har etablert de nødvendige forvaltningssystemer for drift av geodatatjenester i henhold til direktivet. Det vil likevel være behov for betydelig styrking av forvaltningsrutiner og driftsmiljø hos mange av partene.

For kommunesektoren gjenstår det fortsatt mye arbeid med tilrettelegging av geodatatjenester, men dette vil bli støttet gjennom at det blir tatt i bruk standardiserte systemløsninger. For kommunale forvaltningssystemer vil det tilsvarende måtte etableres tjenester som i første omgang må tilfredsstillende leveransekrav til nasjonale distribusjonsdatabaser.

Etablering av forvaltningssystemer og tjenester er anslått til 5,5 mill. kr for staten (fordelt på ca. 22 dataproduserende etater, jf. vedlegg 1) og 26 mill. kr for kommunene (ca. kr 60 000 pr. kommune). De årlige økte driftsutgiftene er anslått til 4,4 mill. kr for staten (fordelt på de samme dataproduserende etater) og 17 mill. kr for kommunene (ca. kr 40 000 pr. kommune).

Sentralt støtteapparat

I forbindelse med utviklingsfasen er det konstatert behov for å styrke de nasjonale koordineringsfunksjonene, informasjonsvirksomheten, standardiseringsarbeid, rapporteringsfunksjoner, kapasitet til å bidra til høring av dokumentasjon og deltagelse i faglige fora og arbeidsgrupper.

Det vil være behov for å styrke disse funksjonene med 2,5 mill. kr pr. år, bl.a. for å dekke 2 årsverk á kr 750 000.

Det er i dag etablert et sekretariat for Norge digitalt i Statens kartverk som ivaretar koordinering, dokumentasjon, avtalearbeid, oppfølging av partene, faglige møteplasser og informasjonsoppgaver. Funksjonene knyttet til sentralt støtteapparat for Norge digitalt utgjør i dag ca. 8 årsverk á kr 750 000 i tillegg til andre driftsutgifter, i sum ca. kr 7 mill. kr pr. år. For å oppnå effektiv ressursutnyttelse er disse oppgavene tett integrert med gjennomføringen av øvrige fagorgansoppgaver i Statens kartverk.

Et viktig koordineringselement gjelder driften av den nasjonale geoportalen «geonorge.no». Driften baserer seg på et omfattende driftsmiljø og IT-infrastruktur i Statens kartverk som forutsettes videreført. Driften av geoportalen utgjør i dag ca. 2,5 mill. kr pr. år, inkludert 3 årsverk.

Det er behov for en betydelig oppgradering av portalen for å kunne utnytte de koordineringsmulighetene som ligger i en felles geoportal, bl.a. for å kunne ta i bruk automatiserte høstingsmekanismer for metadata. Utviklingskostnadene er anslått til 5 mill. kr. I tillegg kommer økte drifts og vedlikeholdskostnader med 2 mill. kr pr. år.

Regionalt støtteapparat

Kommunene har en viktig funksjon i Norge digitalt. Derfor er det etablert fylkesvise sekretariat for Norge digitalt i regi av Statens kartverk. De fylkesvise sekretariatene samordner avtalearbeid, driver veiledning og geodataplanlegging. Dette er en viktig funksjon for å understøtte oppfølgingen av Inspire mot kommunal forvaltning. Funksjonen beløper seg i dag til ca. 7 mill. kr. pr. år, inkludert 9 årsverk.

Det vil være behov for å styrke det regionale støtteapparatet med 2 årsverk á kr 750 000, dvs. 1,5 mill. kr. pr. år.

Et økende antall brukere av forvaltningens datakilder medfører økte krav til datatilbydernes tekniske løsninger og driften av disse. For mange etater er det en utfordring å forsvare slike økte kostnader over egne budsjetter, siden mye av nytteverdien er forventet å oppstå hos andre aktører i forvaltningen. Dette kan lett bli en flaskehals i den videre utviklingen, dersom det ikke tas hensyn til. Det er ikke gitt at frivillige løsninger på etatsnivå er nok for å oppnå det ønskede resultatet på nasjonalt nivå.

I den grad kommunene blir forpliktet til å forvalte og tilby informasjon i henhold til direktivet, vil dette by på en tilleggsutfordring når det gjelder ressurser og gjennomføring. Dette er et område hvor det bør settes inn spesielle tiltak.

Direktivet vil medføre noen ekstra krav blant annet til samordning, flerspråklige metadata, forsering av dataharmonisering og etablering av tjenestesystemer. Mange etater kan ha behov for å organisere denne type tilrettelegging av data og løsninger som egne gjennomføringsprosjekter. Også innenfor kommunesektoren vil det være behov for å utvikle gode eksempler på denne type tilrettelegging. Denne type behov kan møtes ved å organisere et utviklingsprogram for dataharmonisering.

10.3 Betaling for geodata

Direktivet har begrenset betydning for pris- og finansieringspolitikken for geodata i Norge. Direktivet påvirker ikke anvendelsen av viderebruksdirektivet. Den nye offentlighetsloven som implementerer viderebruksdirektivet i Norge, legger heller ikke opp til endringer i gjeldende finansieringsordning og prispolitikk for geodata.

Direktivets regler

Prising av tjenestene er regulert i artikkel 14. Artikkel 14 nr. 1 slår fast at søketjenestene skal være gratis tilgjengelig. I utgangspunktet skal det også gjelde for visningstjenestene, men myndighetene kan kreve betaling «når slik betaling sikrer vedlikeholdet av geodatasett og tilhørende datatjenester, særlig i tilfeller som involverer svært store volumer av data som oppdateres ofte». Data som gjøres tilgjengelig via visningstjenestene, kan ha en form som hindrer viderebruk for kommersielle formål. For de andre tjenestene er det fritt opp til landene å kreve betaling innenfor viderebruksdirektivets rammer. Myndighetene kan altså ta betaling og kreve lisens for tredjeparts nedlasting av geodata via nedlastingstjenestene. Det må i så fall foreligge e-handelstjenester for dette.

Artikkel 17 nr. 3 gir anledning til å ta betaling for data og tjenester mellom offentlige myndigheter. Slik betaling skal være «fullt ut forenlig med det overordnede målet om å forenkle delingen av geodatasett og -tjenester mellom offentlige myndigheter. Når betaling blir krevd, skal betalingen holdes på det laveste nivå som kreves for å sikre nødvendig kvalitet og forsyning av geodatasett og -tjenester til sammen med en rimelig avkastning på investert kapital, samtidig som krav om selvfinansiering for offentlige myndigheter som leverer geodatasett og -tjenester, anerkjennes når dette er relevant».

De samme betingelsene som gjelder mellom nasjonale myndigheter, skal også gjelde overfor fellesskapsinstitusjoner og myndigheter i andre medlemsstater, samt organ etablert etter internasjonale avtaler som EU og medlemsstatene er part i med henblikk på oppgaver som kan få virkninger for miljøet.

Dette er i prinsippet helt tilsvarende de krav viderebruksdirektivet setter til prising av offentlig informasjon. I prinsippet vil derfor en nasjonal prisingspolitikk som er i samsvar med viderebruksdirektivet, også være i samsvar med Inspire-direktivet.

Det skal ikke kreves noen form for betaling for geodatasett og -tjenester som medlemsstatene leverer til fellesskapsinstitusjoner for å oppfylle sine rapporteringsforpliktelser etter EUs miljølovgivning. De administrative og rettslige rammene for fellesskapsinstitusjonenes tilgang vil bli nærmere regulert i gjennomføringsbestemmelser, jf. omtale i kapittel 5.3.2, men disse vil ikke inneholde noen nærmere bestemmelser om betaling.

Når en tredjepart har rettigheter til data, vil tilgang til slike data være avhengig av avtale med vedkommende tredjepart, herunder hvordan dataene skal prissettes (jf. art. 4 nr. 5).

Norsk prispolitikk

Gjeldende norsk prispolitikk for offentlige geodata ved utlevering til tredjepart, kan grovt sett deles i tre:

- data eller tjenester som distribueres gratis (f.eks. visning av data fra matrikkelen og N50-kartdata)
- data eller tjenester som det kreves betalt for med hjemmel i offentlighetsloven eller særlov (f.eks. nedlasting av data fra matrikkelen)
- data eller tjenester som det enkelte organ krever betaling for etter beslutning i organet eller etter instruks fra overordnet organ (f.eks. nedlasting av N50-kartdata)

Det understrekes at salg av data finansierer en mindre, men ikke ubetydelig, del av den totale geodatavirksomheten. Den viktigste finansieringsformen er ordinære bevilgninger

over offentlige budsjetter, jf. kapittel 7.2. For kommunene spiller også inntekter i form av lovregulerte gebyrer i forbindelse med eiendomsoppmåling en vesentlig rolle.

Miljøinformasjon og annen temainformasjon stilles i regelen gratis til disposisjon, mens det som regel er en eller annet form for betalingsregime for tilgang til basis geodata. Departementet mener at den form for årlig betaling basert på langsiktige avtaler mellom offentlige myndigheter som Norge digitalt er basert på, er i samsvar med vilkårene i direktivet for slik betaling.

Når det gjelder kravet om gratis bruk av søke- og visningstjenester for allmennheten, vil det i hovedsak være i tråd med gjeldende ordninger med enkelte forbehold. Det ene forbeholdet er av mer praktisk art ved at visningstjenestene i Norge digitalt enda ikke er fullt utbygd til å dekke alle aktuelle geodatasett. Denne hindringen vil bli overvunnet etter hvert som Norge bygger ut de tjenestene som er forutsatt i direktivet.

Det andre forbeholdet er av mer prinsipiell art ved at visningstjenestene i Norge digitalt for basis geodata er avgrenset til de innsynsløsningene som ligger i den nasjonale geoportalen til Statens kartverk. Allmennheten har således ikke gratis tilgang til de egentlige WMS-tjenestene, jf. omtale i kapittel 5.3.3. Dersom visningstjenestene i Inspire defineres til å omfatte WMS, må Norge på dette punktet endre gjeldende prispolitikk.

Det må også knyttes et forbehold til hvordan den rett direktivet etablerer for allmennhetens tilgang til geodata skal forstås i forhold til innsynsretten etter den nye offentlighetsloven. Den nye offentlighetsloven slår fast at informasjon som det er gitt tilgang til etter lovgivning som gir allmennheten rett til innsyn i offentlig virksomhet, kan brukes til ethvert formål dersom ikke annen lovgivning eller retten til tredjeperson er til hinder for det, jf. § 7 første ledd.

Salg av offentlige geodata er i dag basert på lisenser som gjør det mulig å tilpasse prispolitikken til forskjellige typer bruk og ulike brukerbehov. Dersom geodata som det i dag tas betaling for, skal kunne brukes til ethvert formål, vil dagens prispolitikk ikke kunne videreføres. En fri rett til viderebruk vil overstyre lisensene og undergrave mulighetene for å føre en fornuftig og fleksibel prispolitikk.

For å kunne videreføre gjeldende prispolitikk må derfor offentlig tilgang til geodata etter direktivet ikke forstås som rett til innsyn i offentlig virksomhet. Det bør presiseres at offentlig tilgang ikke gir rett til å viderebruke geodata til kommersielle formål uten etter avtale med offentlige rettighetshavere. Direktivet selv påvirker ikke eksistensen eller rekkevidden av offentlige myndigheters anledning til å benytte lisensiering i sin prispolitikk (art. 2 nr. 2).

Noen kommuner har valgt å etablere sine søke- og visningstjenester med krav om betaling. I noen tilfeller gjelder det også informasjon som faller inn under miljøinformasjonsloven. Kommunen viser til at de oppfyller lovens krav om tilgang til informasjon ved skriftlige henvendelse eller personlig oppmøte i kommunens lokaler. Direktivets krav om at det skal foreligge digitale tjenester, kan gjøre at dette ikke er tilstrekkelig.

10.4 Nytteeffekter og gevinster ved gjennomføring av direktivet

Departementet har ikke kunnet gjøre noen omfattende vurdering av mulige nytteeffekter og gevinster ved gjennomføring av direktivet. Det finnes få eksempler på beregninger av virkningen av nasjonale infrastrukturer for geografisk informasjon. De anslag som er

oppgitt i forbindelse med Inspire opererer med positive kost-nytteforhold på 1 til 5 og bedre.

Kommisjonen har begrunnet forslaget til direktiv med at Inspire vil gi både miljømessige og bredere samfunnsgevinster, inkludert gevinster for privat sektor. Kommisjonen tallfestet de rene miljøgevinstene til mellom 230 og 600 mill. kr pr. år per medlemsstat. Kommisjonen antok at kostnadene for offentlig virksomhet i gjennomsnitt vil beløpe seg til i gjennomsnitt 30-45 mill. kr pr. år pr. medlemsstat.

I en rapport utarbeidet av det finske jord- og skogbruksministeriet er det gjort en vurdering av direkte og indirekte effektivitetsgevinster samt de mer samfunnsmessige nytteeffektene. Denne vurderingen harmonerer med de overslag som Kommisjonen har utført. Det er mulig at grensenytten for Norge er noe lavere siden Norge allerede har gjennomført mange av tiltakene på nasjonalt nivå.

10.5 Sammenheng

Etablering av forvaltningssystemer og tjenester representerer samlet sett den største etableringskostnaden. Dette er anslått til 5,5 mill. kr for staten (fordelt på ca. 22 dataproducerende etater) og 26 mill. kr for kommunene (ca. kr 60 000 pr. kommune). I tillegg kommer etablering av metadata og forberedelse for datadeling som er anslått til 13,5 mill. kr for hele Norge digitalt. Det er vanskelig å anslå hvordan disse kostnadene fordeler seg på det enkelte år fram til og med 2019.

Statens kartverk får i tillegg sentrale etableringskostnader til utvikling av dataharmoniseringssystemer og nasjonal geoportal som er anslått til totalt 9 mill. kr.

De årlige økte driftsutgiftene er anslått til 4,4 mill. kr for staten (fordelt på ca. 22 dataproducerende etater) og 17 mill. kr for kommunene (ca. kr 40 000 pr. kommune). I tillegg kommer økte driftsutgifter over budsjettet til Statens kartverk knyttet til sentral og regional koordinering på 6 mill. kr pr. år.

Departementet har ikke anslått størrelsen på ulike effektiviseringsgevinster og andre innsparingstiltak som følger av gjennomføringen. Kommisjonen har oppgitt et forventet kost-nytteforhold for det enkelte land på 1 til 5 eller bedre. Det er mulig at grensenytten for Norge er noe lavere siden Norge allerede har gjennomført mange av tiltakene på nasjonalt nivå.

11. Forslag til lov om en infrastruktur for geografisk informasjon (geodataloven) med merknader

§ 1 Formål

Loven skal sikre tilgang til geografisk informasjon (geodata) for offentlige virksomheter og for allmennheten.

Merknad til § 1

Loven skal bidra til en god og effektiv offentlig forvaltning, og sikre allmennheten tilgang til stedfestet offentlig informasjon (geodata).

For å nå dette målet er det nødvendig å befeste samarbeidet mellom virksomheter med offentlige oppgaver om etablering og drift av en nasjonal infrastruktur for geografisk

informasjon (geodata), bl.a. om natur, samferdsel, bebyggelse, befolknings- og miljøforhold, og derigjennom bidra til en deling av geodata i hele Europa slik det er slått fast i EØS-avtalen vedlegg XX nr. ... (direktiv 2007/2/EF) om etablering av en infrastruktur for geografisk informasjon i EØS (Inspire) med de tilpasninger som følger av vedlegg XX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

§ 2 Virkeområde

Loven gjelder geodata i elektronisk format som vedrører tema fastsatt av departementet i forskrift.

Merknad til § 2

Bestemmelsen implementerer artikkel 4 nr. 1.

Hvilke geodatatema som loven gjelder for, forutsettes å bli nærmere beskrevet i forskrift. Det gjelder først og fremst temaene nevnt i direktivet vedlegg 1, 2 og 3. Departementet kan også la loven gjelde for andre typer geodata. Departementet legger til grunn at forskriften også skal kunne åpne for at slike utvidelser kan skje ved avtale partene i mellom.

Direktivet begrenser det geografiske området til områder hvor Norge har eller utøver jurisdiksjon. Det omfatter hele landet, Svalbard og norske biland og sjøområdene så langt ut som norsk jurisdiksjon gjøres gjeldende i det enkelte tilfellet. Etter omstendighetene kan det være lengre ut enn kontinentalsokkelen og norsk økonomisk sone. Loven er ikke gitt noen bestemt geografisk avgrensning. I praksis vil avgrensningen følge av det geografiske ansvarsområdet til den enkelte virksomhet, jf. § 4.

Når det eksisterer flere identiske kopier av det samme geodatasettet, skal loven i utgangspunktet kun få anvendelse på referanseversjonen av dataene som de forskjellige kopiene er tatt fra (jf. art. 4 nr. 2), men partene kan avtale andre ordninger dersom dette bedrer tjenestekvaliteten.

Loven gjelder også tilhørende geodatatjenester (jf. art. 3 nr. 3). Tjenestene er beskrevet i § 5.

Kommunale geodatasett som kommunen samler inn eller distribuerer etter egen avgjørelse, skal i utgangspunktet ikke være omfattet, men også slike data kan tas med dersom dette blir avtalt, jf. § 4.

§ 3 Definisjoner

I denne loven betyr:

- a) *Norge digitalt*: et avtaleregulert samarbeid om etablering, forvaltning og finansiering av en geografisk infrastruktur for Norge
- b) *Statens geodatamyndighet*: det statsorgan som koordinerer Norge digitalt.

Merknad til § 3

Samarbeidet Norge digitalt er omtalt i § 4.

Departementet legger til grunn at Statens kartverk skal fylle rollen som statens geodatamyndighet. Statens kartverk skal i denne egenskap koordinere arbeidet med Norge digitalt, og overvåke gjennomføringen og bruken av infrastrukturen for geografisk

informasjon i henhold til artikkel 21 nr.1. Statens kartverk skal gjøre resultatet av denne overvåkingen tilgjengelig for Kommisjonen og for allmennheten på en permanent basis. Statens kartverk skal fungere som nasjonalt kontaktpunkt mot Kommisjonen, jf. art. 19 nr. 2 og EØS-avtalen protokoll 1 nr. 7.

§ 4 Samarbeidet Norge digitalt

- (1) Følgende virksomheter skal delta i samarbeidet Norge digitalt:
- a) kommunene,
 - b) fylkeskommunene,
 - c) statlige organ som produserer eller bruker geodata omfattet av loven,
 - d) offentlig rådgivende organ som produserer eller bruker geodata omfattet av loven,
 - e) rettssubjekter som utfører offentlige forvaltningsoppgaver, herunder oppgaver, aktiviteter eller tjenester i forbindelse med miljøet, og som produserer eller bruker geodata omfattet av loven,
 - f) den som yter leveringspliktige tjenester etter ekomloven § 5-1 første ledd nr. 1
 - g) den som er gitt områdekonsesjon etter energiloven § 3-2,
 - h) forskningsinstitutter som mottar basisbevilgning fra staten, jf. retningslinjer for statlig finansiering av forskningsinstitutter, og som produserer eller bruker geodata omfattet av loven.
- (2) Deltakerne i Norge digitalt skal inngå avtale om deling av geodata og tilhørende tjenester.
- (3) Statens geodatamyndighet kan inngå avtale om deling av geodata og tilhørende tjenester med andre som har geodatasett eller tjenester som kan forbedre den geografiske infrastrukturen.
- (4) Statens geodatamyndighet kan med henblikk på offentlige oppgaver som kan få virkninger for miljøet, inngå avtale med offentlige myndigheter fra andre EØS-stater og fra EØS-institusjoner om deling av Norge digitalt-data og tilhørende tjenester.
- (5) Tilsvarende avtale med henblikk på oppgaver som kan få virkninger for miljøet, kan inngås med organ etablert etter internasjonale avtaler som Norge er part i.
- (6) Tilgang til geodata gjennom Norge digitalt kan begrenses når dette vil bringe domstolsbehandling, offentlig sikkerhet, nasjonalt forsvar eller internasjonale forbindelser i fare.
- (7) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om samarbeidet Norge digitalt, herunder gi bindende retningslinjer for hvordan avtaler som inngås i medhold av loven, skal utformes. Departementet kan fatte vedtak om hvordan avtaler som er inngått i medhold av loven, skal forstås.

Merknad til § 4

Første ledd nevner virksomheter som på obligatorisk grunnlag skal delta i samarbeidet. Bestemmelsen tilsvarende i utgangspunktet offentlige myndigheter definert i artikkel 3 nr. 9 bokstav a og b og artikkel 4 nr. 1 bokstav c. I den grad loven omfatter flere typer geodata enn direktivet, innebærer bestemmelsen en utvidelse av vikeområdet i forhold til direktivet.

Bokstav a. I utgangspunktet er det tenkt at hver kommune inngår en avtale som dekker alle kommunens organer. Virksomheter som er skilt ut som egne rettssubjekter, regnes ikke som kommunale organ etter denne bokstaven, selv om kommunen kontrollerer virksomheten. Slike virksomheter faller eventuelt inn under bokstav d eller e. Tilsvarende gjelder under bokstav b og c for hva som regnes som fylkeskommunale eller statlige organer. Interkommunalt styre (jf. kommuneloven § 27) eller vertskommune (jf. kommuneloven §§ 28a og 28b) kan inngå avtale på vegne av samarbeidende kommuner.

Bokstav b. I utgangspunktet er det tenkt at hver fylkeskommune inngår en avtale som dekker alle fylkeskommunens organer. Fylkeskommunens deltakelse er å betrakte som en utvidelse av virkeområdet i forhold til direktivet.

Bokstav c. For staten er det tenkt at hvert enkelt organ inngår en egen avtale basert på det behovet organet har for geodata. Overordnet organ kan likevel inngå avtale på vegne av et eller flere underliggende organ. I noen tilfeller kan det være hensiktsmessig at likestilte organ slår seg sammen og opptrer som en part. I slike tilfeller skal likevel alle organene tiltre avtalen. Det kan også ligge til rette for at flere enheter under samme etat inngår felles avtale, f.eks. Forsvaret. I så fall vil det antakelig være mest hensiktsmessig at en ansvarlig enhet inngår avtale på vegne av hele det aktuelle etatsområdet.

Statlig organ som ikke produserer eller bruker geodata omfattet av loven, trenger ikke inngå avtale.

Bokstav d implementerer artikkel 3 nr. 9 bokstav a siste del.

Bokstav e implementerer artikkel 3 nr. 9 bokstav b.

Bokstav f. I lov 4. juli 2003 nr. 83 om elektronisk kommunikasjon (ekomloven) § 5-1 Leveringspliktige tjenester første ledd heter det, at myndigheten kan inngå avtale med eller ved pålegg utpeke, en eller flere tilbydere av elektroniske kommunikasjonsnett og tjenester for å sikre tilbud av bl.a. følgende leveringspliktige tjenester: tilgang til offentlig telefontjeneste og digitalt elektronisk kommunikasjonsnett over hele landet. Bestemmelsen er å betrakte som en utvidelse av virkeområdet i forhold til direktivet.

Bokstav g. Lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) § 3-2 (områdekonsesjon) åpner for å gi konsesjon for bygging og drift av anlegg for fordeling av elektrisk energi innen et bestemt område. Energiloven § 3-3 (leveringsplikt) første ledd slår fast at den som gis områdekonsesjon, skal levere elektrisk energi til abonnentene innenfor det geografiske området konsesjonen gjelder for. Bestemmelsen er å betrakte som en utvidelse av virkeområdet i forhold til direktivet.

Bokstav h. Det er i dag vel 60 forskningsinstitutter som er underlagt Retningslinjer for statlig finansiering av forskningsinstitutter, fastsatt av daværende Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 1993 med endringer av 13. oktober 2003. Retningslinjene omfatter som hovedregel alle forskningsinstitutter der forskning utgjør 50 prosent eller mer av instituttets samlede aktiviteter, og der instituttet mottar statlige midler. Forskningsinstituttene som mottar statlig basisbevilgning, kan være organisert som statsorgan, aksjeselskap eller stiftelse. Retningslinjene vil bli revidert i forbindelse med innføringen av et nytt, resultatbasert grunnfinansieringssystem for forskningsinstituttene. Departementet antar at det nye finansieringssystemet og de nye retningslinjene ikke vil endre de vurderingene som ligger til grunn for å inkludere forskningsinstituttene i Norge digitalt, men det kan eventuelt bli behov for tekniske tilpasninger i lovteksten e.l. når de nye retningslinjene foreligger.

Andre ledd implementerer artikkel 17 nr. 1 og 2 og artikkel 18.

Tiltakene skal sørge for at partene i Norge digitalt får teknisk mulighet til å kople sine geodatasett og tjenester til nettverket referert til i § 5, jf. artikkel 12 første punktum. Tiltakene skal gjøre det mulig for partene å få tilgang til geodatasett og tjenester, og utveksle og bruke disse datasettene og tjenestene med henblikk på offentlige oppgaver som kan få virkninger for miljøet. Tiltakene skal ikke medføre begrensninger som kan skape praktiske hindre for deling av geodatasett og tjenester på brukstidspunktet. Avtalene skal bygge på felles prinsipper, men kan tilpasses den enkelte virksomhet avtalen gjelder.

Avtalene kan omfatte flere oppgaver, virksomheter og datasett og tjenester enn det som omfattes av direktivet. Avtalepartene kan i slike tilfeller avtale andre og strengere vilkår for deling av geodata og tilgang til geodatatjenestene enn det som forutsettes i direktivet, så lenge dette ikke strider mot annet regelverk, f.eks. rett til innsyn etter offentlighetsloven eller miljøinformasjonsloven.

Samarbeidet skal også omfatte hensiktsmessige strukturer og mekanismer for å samordne bidragene fra alle med interesse i den nasjonale infrastrukturen for geografisk informasjon, jf. art 18 der det heter at: ”Disse strukturer skal samordne bidragene fra bl.a. brukere, produsenter, leverandører av verdiøkende tjenester og samordningsorgan, angående identifikasjon av relevante datasett, brukerbehov, informasjon om gjeldende praksis og for tilbakemeldinger om gjennomføringen av dette direktivet.”

Tredje ledd åpner for at også andre enn de som er nevnt i første ledd kan tiltre Norge digitalt med de rettigheter og plikter dette medfører.

Fjerde ledd implementerer artikkel 17 nr. 4.

Statens geodatamyndighet kan på vegne av Norge-digitalt-partene inngå avtale om deling av geodata og tilhørende tjenester med offentlige myndigheter i andre EØS-stater, og til EU- og EØS-organ, med henblikk på offentlige oppgaver som kan få virkninger for miljøet. Statens geodatamyndighet kan herunder lisensiere Norge digitalt-data og tilhørende tjenester og kreve betaling for dette, jf. artikkel 17 nr. 3. Med offentlige myndigheter fra andre EØS-stater menes den type myndigheter som er nevnt i artikkel 3 nr. 9 bokstav a og b. Med EØS-institusjoner menes Fellesskapets institusjoner og andre tilsvarende EØS-organ.

Betaling og lisensbetingelser må oppfylle direktivets krav om at: «Enhver slik betaling og lisens må være fullt ut forenlig med det overordnede målet om å forenkle delingen av geodatasett og -tjenester mellom offentlige myndigheter. Når betaling blir krevd, skal betalingen holdes på det laveste nivå som kreves for å sikre nødvendig kvalitet og forsyning av geodatasett og -tjenester til sammen med en rimelig avkastning på investert kapital, samtidig som krav om selvfinansiering for offentlige myndigheter som leverer geodatasett og -tjenester, anerkjennes når dette er relevant.» Det skal ikke kreves noen form for betaling for geodatasett og -tjenester som leveres til EU eller EØS institusjoner og organ for å oppfylle norske myndigheters rapporteringsforpliktelser etter EØS-avtalens miljølovgivning.

Det vil antakelig være mest aktuelt å lisensiere vedlegg 1, 2 og 3-data. Tilsvarende gjelder avtaler nevnt i etterfølgende to ledd. Det forutsetter at det kan etableres et skille mellom slike data (Inspire-data) og øvrige data i Norge digitalt.

Statens kartverk skal som statens geodatamyndighet, inngå avtale med Kommisjonen om tilgang til norske tjenester via Inspire-geoportalen i samsvar med artikkel 15 nr. 1. Nærmere vilkår for slik tilgang vil bli gitt i gjennomføringsbestemmelser til direktivet, jf. artikkel 17 nr. 8.

Femte ledd implementerer artikkel 17 nr. 5.

Avtaler om ordninger etter fjerde og femte ledd kan ledsages av bruksvilkår i henhold til nasjonal lovgivning, jf. artikkel 17 nr. 6.

Sjette ledd implementerer artikkel 17 nr. 7.

Nærmere begrensninger kan framgå av lover, instruksjer og avtaleverket rundt Norge digitalt.

Sjuende ledd. Samarbeidet Norge digitalt er ment å være selvregulerende. I utgangspunktet skal partene selv utforme avtalene seg i mellom og finne fram til en hensiktsmessig organisering.

Det kan likevel være hensiktsmessig å gi enkelte mer prinsipielle bestemmelser i form av forskrift framfor som avtale. Departementet kan herunder gi innskrenkende og utvidende bestemmelser om hvem som kan eller skal være part i samarbeidet. Direktivet åpner f.eks. for at organ som handler i egenskap av dømmende eller lovgivende myndighet, ikke skal anses som en offentlig myndighet i direktivets forstand (art. 3 nr. 9 andre ledd).

Ved uenighet om forståelse av avtalen mellom partene, kan departementet avgjøre saken. Dersom striden gjelder mer prinsipielle forhold, har store administrative eller budsjettmessige konsekvenser, eller på annen måte er av stor viktighet, må saken etter omstendighetene legges fram for Stortinget på egnet måte.

§ 5 Geodatatjenestene

(1) Deltakerne i Norge digitalt skal etablere og operere et felles nettverk av følgende tjenester:

- a) søketjeneste,
- b) visningstjeneste,
- c) nedlastningstjeneste,
- d) transformasjonstjeneste og
- e) påkallingstjeneste.

(2) Deltakerne kan etter avtale overlate til andre å etablere og operere tjenestene på sine vegne. Tjenestene skal omfatte alle geodata som er omfattet av denne loven.

(3) Statens geodatamyndighet, eller den som geodatamyndigheten benytter som distributør, skal på forespørsel sørge for at andre som har geodatasett og tjenester som er i overensstemmelse med krav fastsatt i medhold av loven, får teknisk mulighet til å kople sine geodatasett og tjenester til nettverket nevnt i første ledd.

(4) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om geodatatjenestene.

Merknad til § 5

Første ledd implementerer artikkel 11 nr. 1 første ledd og artikkel 12 første punktum. Tjenestene skal ta hensyn til relevante brukerkrav og skal være lette å bruke, jf. artikkel 11 nr. 1 andre ledd første del.

Søketjenestene skal oppfylle kravene til bruk av søkekriterier som følger av artikkel 11 nr. 2.

Transformasjonstjenestene skal oppfylle kravene som følger av artikkel 11 nr. 3.

Nærmere krav til geodatatenestene vil bli gitt i gjennomføringsbestemmelser til direktivet, jf. artikkel 16.

Andre ledd. Utgangspunktet er at hver deltaker gjør sine geodata tilgjengelig for de andre deltakerne og allmennheten ved å opprette og operere sine egne geodatatenester. Det er likevel ikke noe i veien for at en deltaker kan overlate til andre å etablere eller operere tjenestene på sine vegne. For mindre kommuner vil det f.eks. være aktuelt å overlate dette til interkommunalt samarbeide eller til Statens kartverk.

Tredje ledd implementerer artikkel 12 andre punktum.

Tredjepart som har geodatasett og tjenester som er i overensstemmelse med gjennomføringsbestemmelsene, særlig de som gjelder metadata, nettverktjenester og interoperabilitet, skal gis teknisk mulighet til å kople sine geodatasett og tjenester til nettverket referert til i første ledd. I praksis gjelder dette også virksomheter som faller inn under definisjonen i artikkel 3 nr. 9 bokstav c. Med andre menes derfor alle som faller utenfor definisjonen i artikkel 3 nr. 9 bokstav a og b.

Departementet foreslår at denne muligheten skal være åpen for alle som kan tilby geodata og geodatatenester som tilfredsstiller krav satt i eller i medhold av loven, herunder krav som framgår av de avtalene som ligger til grunn for Norge digitalt. Vedkommende inngår egen avtale med Statens kartverk, eller Statens kartverks distributør, om slik tilkøpling, herunder i hvilken grad, og på hvilke betingelser, vedkommende skal få tilgang til geodata og geodatatenester fra partene i Norge digitalt. Departementet antar at det kan være hensiktsmessig å håndtere kommersiell bruk av geodata fra Norge digitalt gjennom en egen distribusjonskanal for slik bruk. Når det gjelder geodata hvor en tredjepart har de immaterielle rettighetene, kan deltakerne i Norge digitalt bare handle med samtykke fra vedkommende tredjepart, jf. artikkel 4 nr. 5.

Fjerde ledd. Krav til tjenestene blir først og fremst fastsatt ved gjennomføringsbestemmelsene til direktivet. Dernest er det opp til partene selv å fastsette slike krav, men det kan også være aktuelt å gi utfyllende, innskrenkende eller utvidende regler i forskrift.

§ 6 Allmennhetens tilgang til tjenestene

(1) Statens geodatamyndighet skal gjøre tjenestene nevnt i § 5 første ledd tilgjengelige for allmennheten. Brukere som skal benytte tjenestene til verdiøkende og andre kommersielle formål, kan henvises til egne distribusjonsløsninger.

(2) Søke- og visningstjenestene skal være gratis tilgjengelige for allmennheten.

(3) Det kan likevel kreves betaling for bruk av visningstjenester når slik betaling sikrer vedlikeholdet av geodatasett og tilhørende datatenester.

(4) Når det kreves betaling for tilgang til tjenestene, skal også e-handelstjenester være tilgjengelig.

(5) Allmennhetens rett til tilgang til tjenestene gjelder ikke når slik tilgang vil få negative følger for internasjonale forbindelser, offentlig sikkerhet eller nasjonalt forsvar.

(6) Allmennhetens rett til tilgang til visnings-, nedlastnings-, transformasjons- eller påkallingstjenestene, eller via e-handelstjenester, gjelder ellers ikke når slik tilgang vil få negative følger for noen av følgende forhold:

a) fortroligheten i offentlig saksbehandling,

- b) behandlingen av saker ved domstolene, personers mulighet til å få en rettfærdig rettergang eller offentlige myndigheters mulighet til å etterforske en sak av strafferettslig eller disiplinær art,
- c) immaterialrettigheter,
- d) personvernet,
- e) vernet av miljøet som informasjonen gjelder.

(7) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om allmennhetens tilgang til tjenestene.

Merknad til § 6

Bestemmelsen gjelder allmennhetens tilgang til tjenestene. Med allmennhetens bruk menes ikke bruk til verdiøkende eller andre kommersielle formål.

Første ledd implementerer artikkel 11 nr. 1 andre ledd siste del.

En praktisk og enkel tilgang til tjenestene for allmennheten vil være i form av en geoportal. Ansvaret for geoportalen vil ligge til Statens kartverk, men det kan være aktuelt å la deler av arbeidet bli utført av andre. Dette er særlig aktuelt for distribusjon av geodata og tjenester som det skal tas betaling for. Betalingstjenestene kan eventuelt samordnes med betalingstjenestene for kommersielle brukere av geodata.

Kommisjonen skal etablere en tilsvarende geoportal på europeisk nivå (jf. art. 15), men denne vil ikke uten videre dekke behovet norske brukere har for tilgang til nasjonale og lokale geodata og tjenester.

Andre ledd implementerer artikkel 14 nr. 1.

Tredje ledd implementerer artikkel 14 nr. 2.

Data som gjøres tilgjengelig via visningstjenestene, kan ha en form som hindrer viderebruk for kommersielle formål, jf. artikkel 14 nr. 3.

Fjerde ledd implementerer artikkel 14 nr. 4. Med e-handelstjenester menes et tilbud på Internett hvor man kan bestille, betale og motta data og tjenester på en trygg måte.

E-handelstjenestene kan omfatte ansvarsfraskrivelse, klikklisenser, eller ved behov lisenser, jf. artikkel 14 nr. 4 andre punktum.

Femte ledd implementerer artikkel 13 nr. 1 første ledd og andre ledd bokstav b.

Sjette ledd implementerer resten av artikkel 13 nr. 1 andre ledd.

Grunnene for å begrense tilgangen som nevnt i femte og sjette ledd, skal fortolkes restriktivt (jf. art. 13 nr. 2), idet det i hvert enkelt tilfelle tas hensyn til offentlighetens interesse av å få tilgang til tjenestene. I hvert enkelt tilfelle skal offentlighetens interesse av tilgang avveies mot interessen for å begrense eller sette vilkår for tilgangen.

Bokstav a dekker alle forhold som i lov eller i medhold av lov er omfattet av fortrolighet eller på annen måte er unntatt fra innsynsrett etter offentlighetsloven eller rett til miljøinformasjon etter miljøinformasjonsloven slik dette kan utledes av direktivet bokstav a. Det dekker også direktivet bokstav d om fortrolige forretnings- eller industrihemmeligheter når slik fortrolighet er fastsatt i lovgivningen for å verne rettmessige økonomiske interesser, herunder offentlighetens interesse av å bevare fortrolighet ved behandling av statistiske og skattemessige opplysninger.

Bokstav b og c tilsvarer henholdsvis bokstav c og e i direktivet.

Bokstav d dekker direktivet bokstav f og g. Tilgang til geodata vil være begrenset av reglene i og i medhold av personopplysningsloven. Se også reglene i og i medhold av matrikkeloven om utlevering av opplysninger fra matrikkelen. I dette ligger også en implementering av artikkel 13 nr. 3 som presiserer at personverndirektivet er førende for allmennhetens tilgang.

Bokstav e tilsvarer direktivet bokstav h. Det gjelder for eksempel informasjon om sjeldne arters habitat.

Den som forvalter geodataene, eller på annen måte gjør geodatatjenestene tilgjengelige, kan ikke med henvisning til sjette ledd bokstav a, d eller e begrense tilgang til informasjon om utslipp til miljøet.

Sjuende ledd. Departementet kan gi utfyllende, innskrenkende eller utvidende regler i forskrift, herunder om betaling for tjenestene, om bruk av e-handelstjenester og om de forhold som er regnet opp i sjette ledd.

§ 7 Interoperabilitet

(1) Deltakerne i Norge digitalt skal gjøre geodata som er omfattet av denne loven, tilgjengelig på harmonisert form.

(2) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om interoperabilitet.

Merknad til § 7

Bestemmelsen implementerer artikkel 7 nr. 3 andre punktum.

Med interoperabilitet menes muligheten til å sammenstille geodatasett, og få geodatatjenester til å samvirke, uten gjentatt manuell inngripen, slik at resultatet blir sammenhengende og merverdien til datasettene og tjenestene øker, jf. artikkel 3 nr. 7.

Med harmonisert form menes at geodata er i samsvar med gjennomføringsbestemmelsene om interoperabilitet. Dette kan enten skje ved tilpassning av eksisterende geodatasett eller via transformasjonstjenester der slike foreligger for det aktuelle geodatasettet.

Statens kartverk som statens geodatamyndighet, må i samarbeid med øvrige deltakere i Norge digitalt, sikre at all informasjon, herunder data, koder og tekniske klassifikasjoner, som er nødvendig for å overholde gjennomføringsbestemmelsene om interoperabilitet, blir gjort tilgjengelig for offentlige myndigheter og tredjeparter på vilkår som ikke begrenser dets bruk for dette formålet, jf. artikkel 10 nr. 1.

Statens kartverk må videre, i samarbeid med øvrige deltakere i Norge digitalt og tilsvarende organ i naboland innenfor EØS-samarbeidet, sikre at geodata vedrørende et geografisk objekt som strekker seg over grensen mellom to land, er sammenhengende, jf. artikkel 10 nr. 2.

Andre ledd. Krav til interoperabilitet blir først og fremst fastsatt ved gjennomføringsbestemmelsene til direktivet. Dernest er det opp til partene selv å fastsette slike krav, men det kan også være aktuelt å gi utfyllende, innskrenkende eller utvidende regler i forskrift.

§ 8 Metadata

(1) Deltakere i Norge digitalt som utarbeider geodata som er omfattet av denne loven, skal utarbeide tilhørende metadata og holde disse oppdatert.

(2) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om metadata.

Merknad til § 8

Bestemmelsen implementerer artikkel 5 nr. 1 til 3.

Metadata er informasjon som beskriver geodatasett og geodatatjenester, og som gjør det mulig å finne, sette opp oversikter over og anvende dem. Metadata skal omfatte informasjon om:

- a) hvordan geodatasettene stemmer overens med gjennomføringsbestemmelsene om interoperabilitet,
- b) betingelsene for adgang til og bruk av geodatasettene og tjenestene, og eventuelt tilhørende avgifter,
- c) kvaliteten og validiteten til geodatasett,
- d) de offentlige myndighetene som er ansvarlige for etablering, forvaltning, vedlikehold og distribusjon av geodatasett og tjenester, og
- e) begrensninger i offentlig tilgang og grunnen til slike begrensninger, jf. loven § 6 femte og sjette ledd.

Nærmere krav til metadata vil bli gitt i gjennomføringsbestemmelser til direktivet, jf. artikkel 5 nr. 4.

Andre ledd. Krav til metadata blir først og fremst fastsatt ved gjennomføringsbestemmelsene til direktivet. Dernest er det opp til partene selv å fastsette slike krav, men det kan også være aktuelt å gi utfyllende, innskrenkende eller utvidende regler i forskrift.

§ 9 Ikraftsetting og overgangsregler

(1) Loven trer i kraft fra det tidspunktet Kongen bestemmer. Kongen kan sette i verk de enkelte bestemmelsene til ulik tid.

(2) Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om når metadata skal være etablert, geodatatjenestene i drift og geodata tilgjengelig på harmonisert form.

Merknad til § 9

Frist for ikraftsetting av loven vil følge av EØS-avtalen. Se ellers frist og formkrav i artikkel 24.

Gjennomføringen av de ulike tiltakene etter loven skal i utgangspunktet følge timeplanen for gjennomføringen av direktivet, jf. bl.a. artikkel 6 og 7 nr. 3 første punktum. Der det ligger til rette for det, kan det være aktuelt med raskere gjennomføring.

Norge skal som EØS-part hvert tredje år rapportere om gjennomføringen av direktivet, jf. artikkel 21 nr. 2 og 3. Norsk rapportering vil i henhold til EØS-avtalen skje via EFTAs faste komité, jf. EØS-avtalen protokoll 1 nr. 4 bokstav a og 5.

Vedlegg 1. Oversikt over norske geodatasett gruppert etter direktivets inndeling i vedlegg 1, 2 og 3-tema

Departementet har foretatt en relativt enkel og summarisk gjennomgang av aktuelle geodatasett som kan komme inn under direktivets vedlegg 1, 2 og 3-tema med utgangspunkt i innmeldte data til Norge digitalt. Departementet har ikke hatt mulighet til å gjennomføre en nøyere kartlegging av andre geodatakilder. Et eksempel på dette kan være Marin Ressurs DataBase (MRDB) som er database over miljøressurser i kystnære og marine områder langs kysten som er sårbare for oljeforurensning. Databasen eies og finansieres av operatørselskaper på norsk sokkel gjennom NOFO, samt Kystverket, SFT og Forsvaret. Det Norske Veritas har ansvaret for drift, vedlikehold og utvikling.

a) Direktivet vedlegg 1-tema

1. Koordinatbasert referansesystem

Dette er første rekke systemkrav som Statens kartverk har fagansvar for, men vil også omfatte data fra Statens kartverks nasjonale geodetiske grunnlag, samt kommunale fastmerkeregistre.

2. Geografiske rutenettsystemer

Dette er et systemkrav som Statens kartverk, Statistisk sentralbyrå og Skog og landskap har fagansvar for.

3. Stedsnavn

Sentralt stedsnavnregister ved Statens kartverk.

4. Administrative enheter

Matrikkelen ved Statens kartverk.

5. Adresser

Matrikkelen ved Statens kartverk.

6. Eiendomsteiger

Matrikkelen ved Statens kartverk.

7. Transportnett

Nasjonal vegdatabank ved Statens vegvesen. Vegdatabasene (VBASE og Elveg) ved Statens kartverk og Statens vegvesen. Data fra Jernbaneverket, Kystverket og Avinor.

8. Hydrografi

Hydrografiske data fra Statens Kartverk og Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE). FKB-data fra Geovekst og kommuner.

9. Vernede områder

Data fra Direktoratet for naturforvaltning og Riksantikvaren, og FKB-data fra Geovekst og kommuner.

b) Direktivet vedlegg 2-tema

1. Høyde

Digitale høydemodeller for land, is og havoverflater, herunder landhøyder, havbunn og kystlinje fra Statens kartverk. FKB-data fra Geovekst og kommuner. Dybdedata for innsjøer fra NVE.

2. Arealdekke

Data fra Skog og landskap og Statens kartverk.

3. Ortofoto

Bildedata fra Statens Kartverk, Nasjonalt program for omløpsfotografering, Geovekst og kommuner.

4. Geologi

Geologiske data fra Norges geologiske undersøkelse (NGU).

c) Direktivet vedlegg 3-tema

1. Statistiske enheter

Data fra Statistisk sentralbyrå og fra Matrikkelen ved Statens kartverk. Fagansvar ved Statistisk sentralbyrå.

2. Bygninger

Matrikkelen ved Statens kartverk. FKB-data fra Geovekst og kommuner.

3. Jordarter

Data fra NGU og Skog og landskap.

4. Arealbruk

Data fra Statens kartverk, Skog og landskap. Kommunale planregistre.

5. Menneskers helse og sikkerhet

Data fra kommunene, Statens forurensingstilsyn, NGU, Mattilsynet, Statens helsetilsyn og Helsedirektoratet.

6. Offentlige og allmennyttige tjenester

Data fra kommuner, fra matrikkelen ved Statens kartverk og data formidlet via portalen "Norge.no" ved Direktoratet for forvaltning og IKT.

7. Anlegg for miljøovervåking

Data fra kommuner, Statens forurensingstilsyn, Direktoratet for naturforvaltning, Meteorologisk institutt og NVE.

8. Produksjons- og industrianlegg

Data fra kommuner, Statens forurensingstilsyn, Brønnøysundregistrene og Bergmesteren.

9. Landbruks- og akvakulturanlegg

Data fra kommuner, Skog og landskap og Fiskeridirektoratet.

10. Befolkningsfordeling – demografi

Data fra Statistisk sentralbyrå.

11. Områder med særskilt forvaltning, restriksjoner eller bestemmelser, og rapporteringsenheter

Data fra Direktoratet for naturforvaltning, Statens forurensingstilsyn, kommuner, Kystverket og NVE.

12. Naturrisikoner

Data fra kommunene, NGU og NVE.

13. Atmosfæriske forhold

Data fra Meteorologisk institutt.

14. Meteorologiske forhold

Data fra Meteorologisk institutt.

15. Oseanografiske forhold

Data fra Meteorologisk institutt, Havforskningsinstituttet og Statens kartverk.

16. Sjøområder

Data fra Havforskningsinstituttet, NGU og Statens kartverk.

17. Biogeografiske områder

Data fra Direktoratet for naturforvaltning og kommunene.

18. Leveområder og biotoper

Data fra Direktoratet for naturforvaltning, Artsdatabanken og kommunene.

19. Artsfordeling

Data fra Direktoratet for naturforvaltning, Artsdatabanken og kommunene.

20. Energiressurser

Data fra NGU, NVE og Oljedirektoratet.

21. Mineralressurser

Data fra NGU, Bergmesteren og Oljedirektoratet.

Vedlegg 2. Parter i samarbeidet Norge digitalt pr. 1. mars 2008

Artsdatabanken
Avinor AS
Bioforsk
Den norske turistforening
Direktoratet for naturforvaltning
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
Domstolsadministrasjonen enhet for jordskifte
Energibedrifter (105 av ca. 140)
Forsvaret
Finmarkseiendommen
Fiskeridirektoratet
Fylkeskommunene (alle)
Fylkesmannsembetene (alle) og Møre og Romsdal fylke
Havforskningsinstituttet
Jernbaneverket
Kommunene (429 av 430)
Kystverket
Mattilsynet
Meteorologisk institutt
Norges geologiske undersøkelse og Bergvesenet med Bergmesteren på Svalbard
Norges vassdrags- og energidirektorat
Norsk institutt for kulturminneforskning
Norsk institutt for naturforskning
Norsk institutt for skog og landskap
Norsk institutt for vannforskning
Norsk Polarinstitutt
Politi- og lensmannsetaten
Regionale helseforetak (alle)
Reindrifftsforvaltningen
Riksantikvaren
Sametinget
Statens forurensningstilsyn
Statens kartverk
Statens landbruksforvaltning
Statens vegvesen Vegdirektoratet
Statistisk sentralbyrå
Statkraft SF
Statnett SF
Statsbygg
Statskog SF
Telenor ASA
Utdanningsdirektoratet
Veterinærinstituttet

Vedlegg 3. Direktivet i uoffisiell norsk oversettelse

DIRECTIVE 2007/2/EC OF THE
EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE
COUNCIL

of 14 March 2007

establishing an Infrastructure for Spatial
Information in the European Community
(INSPIRE)

THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE
COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION,

Having regard to the Treaty establishing the
European Community, and in particular
Article 175(1) thereof,

Having regard to the proposal from the
Commission,

Having regard to the opinion of the European
Economic and Social Committee¹⁴,

After consulting the Committee of the
Regions,

Acting in accordance with the procedure laid
down in Article 251 of the Treaty, in the light
of the joint text approved by the Conciliation
Committee on 17 January 2007,

Whereas:

(1) Community policy on the environment
must aim at a high level of protection taking
into account the diversity of situations in the
various regions of the Community. Moreover,
information, including spatial information, is
needed for the formulation and
implementation of this policy and other
Community policies, which must integrate
environmental protection requirements in
accordance with Article 6 of the Treaty. In
order to bring about such integration, it is
necessary to establish a measure of
coordination between the users and providers
of the information so that information and
knowledge from different sectors can be

Europaparlaments- og rådsdirektiv 2007/2/EF

av 14. mars 2007

om etablering av en infrastruktur for
geografisk informasjon i Det europeiske
felleskapet (Inspire)

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR
DEN EUROPEISKE UNION HAR -

under henvisning til traktaten om opprettelse
av Det europeiske felleskap, særlig artikkel
175 nr. 1,

under henvisning til forslag fra Kommissjonen,

under henvisning til uttalelse fra Den
europeiske økonomiske og sosiale komité,

etter høring av Regionkomiteen,

etter framgangsmåten fastsatt i traktatens
artikkel 251, på grunnlag av det felles utkastet
som forlikskomiteen godkjente 17. januar
2007,

og ut fra følgende betraktninger:

(1) Felleskapets miljøpolitikk skal ta sikte på
et høyt beskyttelsesnivå under hensyn til de
forskjellige forhold som gjør seg gjeldende i
de ulike regionene i Felleskapet. Dessuten er
det behov for informasjon, under dette
geografisk informasjon, for å utforme og
gjennomføre slik politikk og annen
felleskapspolitikk hvor miljøbeskyttelseskrav
skal integreres i samsvar med traktatens
artikkel 6. For å få i stand en slik integrasjon,
er det nødvendig å etablere noen form for
samordning mellom brukere og leverandører
av informasjonen slik at informasjon og
kunnskap fra ulike sektorer kan kombineres.

¹⁴ Fotnotene til direktivet er utelatt i denne gjengivelsen

combined.

(2) The Sixth Environment Action Programme adopted by Decision No 1600/2002/EC of the European Parliament and of the Council of 22 July 2002 requires full consideration to be given to ensuring that the Community's environmental policy-making is undertaken in an integrated way, taking into account regional and local differences. A number of problems exist regarding the availability, quality, organisation, accessibility and sharing of spatial information needed in order to achieve the objectives set out in that programme.

(3) The problems regarding the availability, quality, organisation, accessibility and sharing of spatial information are common to a large number of policy and information themes and are experienced across the various levels of public authority. Solving these problems requires measures that address exchange, sharing, access and use of interoperable spatial data and spatial data services across the various levels of public authority and across different sectors. An infrastructure for spatial information in the Community should therefore be established.

(4) The Infrastructure for Spatial Information in the European Community (Inspire) should assist policy-making in relation to policies and activities that may have a direct or indirect impact on the environment.

(5) Inspire should be based on the infrastructures for spatial information that are created by the Member States and that are made compatible with common implementing rules and are supplemented with measures at Community level. These measures should ensure that the infrastructures for spatial information created by the Member States are compatible and usable in a Community and transboundary context.

(6) The infrastructures for spatial information in the Member States should be designed to ensure that spatial data are stored, made available and maintained at the most appropriate level; that it is possible to combine spatial data from different sources across the Community in a consistent way and share them between several users and applications;

(2) Det sjette miljøhandlingsprogram som ble vedtatt ved europaparlaments- og rådsbeslutning nr. 1600/2002/EF av 22. juli 2002, krever at alt skal gjøres for å sikre at Fellesskapets miljøpolitikk utformes på en integrert måte under hensyn til regionale og lokale forskjeller. Det er en rekke problemer med eksistensen, kvaliteten, organiseringen, tilgjengeligheten og delingen av geografisk informasjon som er nødvendig for å nå målene fastsatt i dette programmet.

(3) Problemene som gjelder eksistensen, kvaliteten, organiseringen, tilgjengeligheten og delingen av geografisk informasjon, er felles for et stort antall politikk- og informasjonsområder, og merkes av offentlige myndigheter på alle nivåer. For å løse disse problemene, er det behov for tiltak rettet mot utveksling, deling, tilgang og bruk av interoperable geodata og geodatatjenester mellom offentlige myndigheter på alle nivåer og mellom forskjellige sektorer. Derfor bør det etableres en infrastruktur for geografisk informasjon i Fellesskapet.

(4) Infrastrukturen for geografisk informasjon i Fellesskapet (Inspire) bør støtte strategiarbeidet som gjelder politikk og aktiviteter som kan få direkte eller indirekte betydning for miljøet.

(5) Inspire bør bygge på de infrastrukturene for geografisk informasjon som er etablert av medlemsstatene, i det de gjøres kompatible med hjelp av felles gjennomføringsbestemmelser og suppleres med tiltak på fellesskapsplan. Disse tiltak bør sikre at infrastrukturene for geografisk informasjon i medlemsstatene er kompatible og anvendelige på fellesskapsnivå og i grenseoverskridende sammenhenger.

(6) Infrastrukturene for geografisk informasjon i medlemsstatene bør utformes slik at geodata kan lagres, gjøres tilgjengelige og vedlikeholdes på det mest hensiktsmessige nivå. Geodata fra ulike kilder i hele Fellesskapet bør kunne kombineres på en konsistent måte, og deles mellom mange brukere og applikasjoner. Geodata som samles

that it is possible for spatial data collected at one level of public authority to be shared between other public authorities; that spatial data are made available under conditions which do not unduly restrict their extensive use; that it is easy to discover available spatial data, to evaluate their suitability for the purpose and to know the conditions applicable to their use.

(7) There is a degree of overlap between the spatial information covered by this Directive and the information covered by Directive 2003/4/EC of the European Parliament and of the Council of 28 January 2003 on public access to environmental information. This Directive should be without prejudice to Directive 2003/4/EC.

(8) This Directive should be without prejudice to Directive 2003/98/EC of the European Parliament and of the Council of 17 November 2003 on the re-use of public sector information, the objectives of which are complementary to those of this Directive.

(9) This directive should not affect the existence or ownership of public authorities' intellectual property rights.

(10) The establishment of INSPIRE will represent significant added value for — and will also benefit from — other Community initiatives such as Council Regulation (EC) No 876/2002 of 21 May 2002 setting up the Galileo Joint Undertaking and the Communication from the Commission to the European Parliament and the Council 'Global Monitoring for Environment and Security (GMES): Establishing a GMES capacity by 2008 — (Action Plan (2004 to 2008))'. Member States should consider using the data and services resulting from Galileo and GMES as they become available, in particular those related to the time and space references from Galileo.

(11) Many initiatives are taken at national and Community level to collect, harmonise or organise the dissemination or use of spatial information. Such initiatives may be established by Community legislation, such as Commission Decision 2000/479/EC of 17 July 2000 on the implementation of a European pollutant emission register (EPER) according

inn på ett myndighetsnivå, bør kunne stå til rådighet for myndigheter på andre nivåer. Geodata bør gjøres tilgjengelig på vilkår som ikke unødvendig begrenser utstrakt bruk. Det bør være lett å finne fram til tilgjengelige geodata, bedømme om de er egnet til formålet og få greie på vilkårene som gjelder for å kunne bruke dem.

(7) Geografisk informasjon som omfattes av dette direktivet, overlapper i et visst omfang informasjon som omfattes av europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/4/EF av 28. januar 2003 om offentlig tilgang til miljøinformasjon. Dette direktivet bør ikke berøre anvendelsen av direktiv 2003/4/EF.

(8) Dette direktivet bør ikke berøre anvendelsen av europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/98/EF av 17. november 2003 om viderebruk av informasjon fra offentlig sektor som har komplementære formål i forhold til dette direktivet.

(9) Dette direktivet bør ikke påvirke eksistensen eller rekkevidden av offentlige myndigheters immaterielle rettigheter.

(10) Etableringen av Inspire vil representere en vesentlig økt verdi for - og vil også dra nytte av - andre fellesskapsinitiativ, så som rådsforordning (EF) nr. 876/2002 av 21. mai 2002 om opprettelse av fellesforetaket Galileo, og Kommisjonens meddelelse til Europaparlamentet og rådet: "Global miljø- og sikkerhetsovervåking (GMES): Etablering av en GMES-kapasitet innen 2008 – Handlingsplan (2004 til 2008)". Medlemsstatene bør vurdere å bruke data og tjenester fra Galileo og GMES etter hvert som de blir tilgjengelige, særskilt de som er knyttet til tid- og stedfestingsreferansen fra Galileo.

(11) Både i medlemsstatene og på fellesskapsplan er det tatt mange initiativ for å samle inn eller harmonisere geografisk informasjon, eller legge til rette for spredning eller bruk av slik informasjon. De kan være vedtatt som fellesskapsrett, f.eks. Kommisjonens beslutning 2000/479/EF av 17. juli 2000 om etableringen av et europeisk

to Article 15 of Council Directive 96/61/EC concerning integrated pollution prevention and control (IPPC) and Regulation (EC) No 2152/2003 of the European Parliament and of the Council of 17 November 2003 concerning monitoring of forests and environmental interactions in the Community (Forest focus), in the framework of Community funded programmes (for example Corine land cover, European Transport Policy Information System) or may emanate from initiatives taken at national or regional level. This Directive will not only complement such initiatives by providing a framework that will enable them to become interoperable, but it will also build upon existing experience and initiatives rather than duplicate the work that has already been done.

(12) This Directive should apply to spatial data held by or on behalf of public authorities and to the use of spatial data by public authorities in the performance of their public tasks. Subject to certain conditions, however, it should also apply to spatial data held by natural or legal persons other than public authorities, provided that those natural or legal persons request this.

(13) This Directive should not set requirements for the collection of new data, or for reporting such information to the Commission, since those matters are regulated by other legislation related to the environment.

(14) The implementation of the national infrastructures should be progressive and, accordingly, the spatial data themes covered by this Directive should be accorded different levels of priority. The implementation should take account of the extent to which spatial data are needed for a wide range of applications in various policy areas, of the priority of actions provided for under Community policies that need harmonised spatial data and of the progress already made by the harmonisation efforts undertaken in the Member States.

(15) The loss of time and resources in searching for existing spatial data or establishing whether they may be used for a particular purpose is a key obstacle to the full exploitation of the data available. Member States should therefore provide descriptions of

register over forurensende utslipp (EPER) i samsvar med artikkel 15 i rådsdirektiv 96/61/EF om integrert forebygging og begrensning av forurensning (IPPC), eller europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 2152/2003 av 17. november 2003 om overvåking av skogene og av miljøsamspill i Fellesskapet (Forest Focus), innen rammen for fellesskapsfinansierte program (f.eks. Corine land cover og Informasjonssystemet for europeisk transportpolitikk) eller komme fra initiativ på nasjonalt eller regionalt nivå. Dette direktivet vil supplere slike initiativ ved å tilby en ramme som gjør det mulig for dem å fungere sammen. Direktivet vil også bygge videre på tidligere erfaringer og initiativ i stedet for å gjenta arbeid som allerede er gjort.

(12) Dette direktivet bør gjelde geodata som innehas av eller oppbevares på vegner av offentlige myndigheter, og for offentlige myndigheters bruk av geodata som ledd i deres offentlige oppgaver. På visse betingelser bør direktivet imidlertid også gjelde geodata som innehas av andre fysiske eller juridiske personer dersom vedkommende anmoder om dette.

(13) Dette direktivet bør ikke stille krav om innsamling av nye data eller om rapportering av slik informasjon til Kommisjonen da slike forhold er regulert i andre miljøretsakter.

(14) Etableringen av de nasjonale infrastrukturene bør skje gradvis. Derfor bør geodata som omfattes av dette direktivet, gis ulik prioritet. Gjennomføringen bør ta hensyn til: hvor stort behovet er for geodata med forskjellige bruk innenfor de ulike politikkområder, prioriteringen av fellesskapspolitiske tiltak hvor det er bruk for harmoniserte data, og hvor langt harmoniseringen allerede har kommet i medlemsstatene.

(15) Et avgjørende hinder for full utnyttelse av foreliggende data, er det spill av tid og ressurser som går med til å søke etter eksisterende geodata og avgjøre om de lar seg bruke til et gitt formål. Medlemsstatene bør derfor skaffe til veie beskrivelser av

available spatial data sets and services in the form of metadata.

(16) Since the wide diversity of formats and structures in which spatial data are organised and accessed in the Community hampers the efficient formulation, implementation, monitoring and evaluation of Community legislation that directly or indirectly affect the environment, implementing measures should be provided for in order to facilitate the use of spatial data from different sources across the Member States. Those measures should be designed to make the spatial data sets interoperable, and Member States should ensure that any data or information needed for the purposes of achieving interoperability are available on conditions that do not restrict their use for that purpose. Implementing rules should be based, where possible, on international standards and should not result in excessive costs for Member States.

(17) Network services are necessary for sharing spatial data between the various levels of public authority in the Community. Those network services should make it possible to discover, transform, view and download spatial data and to invoke spatial data and e-commerce services. The services of the network should work in accordance with commonly agreed specifications and minimum performance criteria in order to ensure the interoperability of the infrastructures established by the Member States. The network of services should also include the technical possibility to enable public authorities to make their spatial data sets and services available.

(18) Certain spatial data sets and services relevant to Community policies that directly or indirectly affect the environment are held and operated by third parties. Member States should therefore offer third parties the possibility of contributing to the national infrastructures, provided that the cohesion and ease of use of the spatial data and spatial data services covered by those infrastructures is thereby not impaired.

(19) Experience in the Member States has shown that it is important, for the successful implementation of an infrastructure for spatial information, that a minimum number of

tilgjengelige geodatasett og -tjenester i form av metadata.

(16) Mangfoldet av formater og strukturer som anvendes for å organisere og gi tilgang til geodata i Fellesskapet, hindrer en effektiv utforming, gjennomføring og evaluering av fellesskapslovgivning som direkte eller indirekte har betydning for miljøet. Det bør derfor fastsettes gjennomføringstiltak som letter bruken av geodata fra forskjellige kilder på tvers av medlemsstatene. Tiltakene bør utformes slik at geodatasettene blir interoperable. Medlemsstatene bør se til at data eller informasjon som er nødvendig for å oppnå interoperabilitet, er tilgjengelig på vilkår som ikke begrenser interoperabiliteten. Gjennomføringsbestemmelser bør, når det er mulig, baseres på internasjonale standarder, og bør ikke føre til overdrevne kostnader for medlemsstatene.

(17) Nettjenester er nødvendig for at offentlige myndigheter på ulike nivåer i Fellesskapet skal kunne dele geodata. Disse nettjenestene bør gjøre det mulig å finne, transformere, vise og laste ned geodata, og aktivere geodata- og e-handelstjenester. Nettjenestene bør fungere i samsvar med allment aksepterte spesifikasjoner og minimum ytelseskriterier, for å sikre interoperabiliteten for de infrastrukturene som medlemsstatene etablerer. Nettverket av tjenester bør også ha den tekniske muligheten at offentlige myndigheter kan gjøre sine geodatasett og -tjenester tilgjengelige.

(18) Visse geodatasett og tjenester som har betydning for fellesskapspolitikk med direkte eller indirekte betydning for miljøet, innehas og opereres av tredjeparter. Medlemsstatene bør derfor tilby tredjeparter muligheten for å bidra til de nasjonale infrastrukturene, forutsatt at dette ikke svekker sammenhengen i og brukervennligheten av geodata og geodatatjenester som omfattes av disse infrastrukturene.

(19) Erfaringer i medlemsstatene har vist at det er viktig for en vellykket innføring av en infrastruktur for geografisk informasjon, at et minimum antall tjenester blir gjort gratis

services be made available to the public free of charge. Member States should therefore make available, as a minimum and free of charge, the services for discovering and, subject to certain specific conditions, viewing spatial data sets.

(20) In order to assist the integration of the national infrastructures into Inspire, Member States should provide access to their infrastructures through a Community geo-portal operated by the Commission, as well as through any access points they themselves decide to operate.

(21) In order to make information from various levels of public authority available, Member States should remove the practical obstacles faced in that regard by public authorities at national, regional and local level when performing their public tasks that may have a direct or indirect impact on the environment.

(22) Public authorities need to have smooth access to relevant spatial data sets and services during the execution of their public tasks. Such access can be hindered if it depends on individual ad hoc negotiations between public authorities every time access is required. Member States should take the necessary measures to prevent such practical obstacles to the sharing of data, using for example prior agreements between public authorities.

(23) Where a public authority supplies another public authority in the same Member State with spatial data sets and services required for the fulfilment of reporting obligations under Community legislation relating to the environment, the Member State concerned should be free to decide that those spatial data sets and services shall not be subject to any charging. The mechanisms for sharing spatial data sets and services between government and other public administrations and natural or legal persons performing public administrative functions under national law should take into account the need to protect the financial viability of public authorities, in particular those that have a duty to raise revenue. In any event, any charges applied should not exceed the cost of collection, production, reproduction and dissemination together with a reasonable return on investment.

tilgjengelig for allmennheten. Medlemsstatene bør derfor som et minimum og uten krav om betaling, gjøre tjenestene for søkning av geodatasett tilgjengelig, og på visse bestemte betingelser tjenestene for visning av geodatasett.

(20) For å gjøre det letter å integrerer de nasjonale infrastrukturene i Inspire, bør medlemsstatene gi tilgang til infrastrukturene sine via en EU-geoportal operert av Kommisjonen, i tillegg til de tilgangsstedene de selv velger å operere.

(21) For å gjøre informasjon fra offentlige myndigheter på ulike nivåer tilgjengelig, bør medlemsstatene fjerne de praktiske hindringene som offentlige myndigheter på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå møter når de utfører offentlige oppgaver som kan få direkte eller indirekte betydning for miljøet.

(22) Offentlige myndigheter har behov for lett tilgang til relevante geodatasett og -tjenester når de utfører sine offentlige oppgaver. Slik tilgang kan bli hindret dersom den er avhengig av individuelle og særskilte forhandlinger hver gang tilgang er aktuelt. Medlemsstatene bør treffe nødvendige tiltak for å forebygge denne type praktiske hindre for deling av data, f.eks. i form av forhåndsavtaler mellom offentlige myndigheter.

(23) Når en offentlig myndighet forsyner en annen offentlig myndighet i samme medlemsstat med geodatasett og -tjenester som er nødvendig for å oppfylle krav om rapportering etter Fellesskapets miljølovgivning, bør det være opp til vedkommende medlemsstat å bestemme om slike geodatasett og -tjenester skal være unntatt fra krav om betaling. Mekanismene for deling av geodatasett og -tjenester mellom statlige og andre offentlige forvaltninger og fysiske eller juridiske personer som utfører offentlige forvaltningsoppgaver i henhold til nasjonal lovgivning, bør ta hensyn til behovet for å beskytte det finansielle grunnlaget til offentlige myndigheter, særlig de som er pålagt å hente inn avgifter. Eventuell betaling bør under ingen omstendigheter overstige kostnadene med innsamling, produksjon, reproduksjon og spredning, samt en rimelig

avkastning på investert kapital.

(24) The provision of network services should be carried out in full compliance with the principles relating to the protection of personal data in accordance with Directive 95/46/EC of the European Parliament and of the Council of 24 October 1995 on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data.

(24) Nettjenester bør opereres i full overensstemmelse med prinsippene om beskyttelse av personopplysninger i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 95/46/EF av 24. oktober 1995 om beskyttelse av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger.

(25) Frameworks for the sharing of spatial data between public authorities upon whom the Directive imposes a duty to share should be neutral in respect of such public authorities within a Member State, but also in respect of such public authorities in other Member States and of the Community institutions. Since the Community institutions and bodies frequently need to integrate and assess spatial information from all the Member States, they should be able to gain access to and use spatial data and spatial data services in accordance with harmonised conditions.

(25) Rammene for deling av geodata mellom offentlige myndigheter som dette direktivet pålegger å dele, bør være nøytrale både i forhold til offentlige myndigheter i medlemsstaten, og i forhold til offentlige myndigheter i andre medlemsstater og Fellesskapets institusjoner. Siden Fellesskapets institusjoner og organ ofte trenger å integrere og vurdere geografisk informasjon fra alle medlemsstatene, bør de kunne få tilgang til og bruke geodata og geodatatjenester på harmoniserte vilkår.

(26) With a view to stimulating the development of added-value services by third parties, for the benefit of both public authorities and the public, it is necessary to facilitate access to spatial data that extend over administrative or national borders.

(26) For å stimulere tredjeparter til å utvikle verdikjende tjenester, til nytte for både offentlige myndigheter og allmennheten, er det nødvendig å lette tilgangen til geodata som strekker seg over administrative og nasjonale grenser.

(27) The effective implementation of infrastructures for spatial information requires coordination by all those with an interest in the establishment of such infrastructures, whether as contributors or users. Appropriate coordination structures which extend to the various levels of government and take account of the distribution of powers and responsibilities within the Member States should therefore be established.

(27) En effektiv innføring av infrastrukturer for geografisk informasjon krever koordinering av alle som har interesse av at slike infrastrukturer blir etablert, hva enten de er bidragsyttere eller brukere. Det bør derfor etableres hensiktsmessige koordineringsstrukturer som omfatter de ulike forvaltningsnivåene og tar hensyn til fordelingen av myndighet og oppgaver internt i medlemsstatene.

(28) In order to benefit from the state of the art and actual experience of information infrastructures, it is appropriate that the measures necessary for the implementation of this Directive should be supported by international standards and standards adopted by European standardisation bodies in accordance with the procedure laid down in Directive 98/34/EC of the European Parliament and of the Council of 22 June 1998 laying down a procedure for the provision of

(28) For å dra nytte av den nyeste utviklingen og faktiske erfaringer innen geografiske infrastrukturer, bør de tiltak som er nødvendig for å gjennomføre dette direktivet, understøttes av internasjonale standarder og standarder antatt av europeiske standardiseringsorgan i samsvar med framgangsmåten fastsatt i europaparlaments- og rådsdirektiv 98/34/EF av 22. juni 1998 om en informasjonsprosedyre for standarder og tekniske forskrifter.

information in the field of technical standards and regulations.

(29) Since the European Environment Agency set up by Council Regulation (EEC) No 1210/90 of 7 May 1990 on the establishment of the European Environment Agency and the European Environment Information and Observation Network has the task of providing the Community with objective, reliable and comparable environmental information at Community level, and aims inter alia to improve the flow of policy-relevant environmental information between Member States and the Community institutions, it should contribute actively to the implementation of this Directive.

(30) In accordance with point 34 of the Interinstitutional Agreement on better law-making, Member States are encouraged to draw up, for themselves and in the interests of the Community, their own tables illustrating, as far as possible, the correlation between this Directive and the transposition measures, and to make them public.

(31) The measures necessary for the implementation of this Directive should be adopted in accordance with Council Decision 1999/468/EC of 28 June 1999 laying down the procedures for the exercise of implementing powers conferred on the Commission.

(32) In particular, the Commission should be empowered to adapt the description of the existing data themes referred to in Annexes I, II and III. Since such measures are of general scope and are designed to amend non-essential elements of this Directive, they should be adopted in accordance with the regulatory procedure with scrutiny provided for in Article 5a of Decision 1999/468/EC.

(33) The Commission should also be empowered to adopt implementing rules laying down technical arrangements for the interoperability and harmonisation of spatial data sets and services, rules governing the conditions concerning access to such sets and services, as well as rules concerning the technical specifications and obligations of network services. Since such measures are of general scope and are designed to supplement

(29) Det europeiske miljøbyrået, som ble opprettet ved rådsforordning (EØF) nr. 1210/90 av 7. mai 1990 om opprettelse av Det europeiske miljøbyrået og det europeiske nettet for miljøinformasjon og miljøobservasjon, har som oppgave å forsyne Fellesskapet med objektiv, pålitelig og sammenliknbar miljøinformasjon på fellesskapsnivå. Byrået har bl.a. som mål å forbedre utvekslingen av politikkrelevant miljøinformasjon mellom medlemsstatene og fellesskapsinstitusjonene. Byrået bør derfor aktivt bidra til gjennomføringen av dette direktivet.

(30) I samsvar med punkt 34 i den interinstitusjonelle avtalen om bedre lovgivning, oppfordres medlemsstatene til, for egen del og i Fellesskapets interesse, å utarbeide og offentliggjøre egne oversikter som så langt som mulig, viser overensstemmelsen mellom dette direktivet og nasjonale implementeringstiltak.

(31) De nødvendige tiltakene for å gjennomføre dette direktivet bør vedtas i samsvar med rådsbeslutning 1999/468/EF av 28. juni 1999 om fastsettelse av nærmere regler for utøvelsen av den gjennomføringsmyndighet som er tillagt Kommisjonen.

(32) Kommisjonen bør særskilt gis myndighet til å tilpasse beskrivelsen av de foreliggende datatemaene referert til i vedlegg I, II og III. Siden slike tiltak er av generelt omfang og blir utformet for å endre ikke-essensielle elementer i dette direktivet, bør de vedtas i samsvar med forskriftsproseduren med kontroll nevnt i artikkel 5a i rådsbeslutning 1999/468/EF.

(33) Kommisjonen bør også gis myndighet til å vedta gjennomføringsbestemmelser om tekniske ordninger for interoperabilitet og harmonisering av geodatasett og -tjenester, bestemmelser om vilkårene for tilgang til slike datasett og tjenester, så vel som bestemmelser om krav til og tekniske spesifikasjoner for netjtjenester. Siden slike tiltak er av generelt omfang og blir utformet for å supplere dette direktivet ved å legge til ikke-essensielle

this Directive by the addition of new non-essential elements, they should be adopted in accordance with the regulatory procedure with scrutiny provided for in Article 5a of Decision 1999/468/EC.

(34) Preparatory work for decisions concerning the implementation of this Directive and for the future evolution of Inspire requires continuous monitoring of the implementation of the Directive and regular reporting.

(35) Since the objective of this Directive, namely the establishment of Inspire, cannot be sufficiently achieved by the Member States because of the transnational aspects and the general need within the Community to coordinate the conditions of access to, exchange and sharing of spatial information, and can therefore be better achieved at Community level, the Community may adopt measures, in accordance with the principle of subsidiarity as set out in Article 5 of the Treaty. In accordance with the principle of proportionality, as set out in that Article, this Directive does not go beyond what is necessary in order to achieve this objective,

HAVE ADOPTED THIS DIRECTIVE:

Chapter I General provisions

Article 1

1. The purpose of this Directive is to lay down general rules aimed at the establishment of the Infrastructure for Spatial Information in the European Community (hereinafter referred to as Inspire), for the purposes of Community environmental policies and policies or activities which may have an impact on the environment.

2. Inspire shall build upon infrastructures for spatial information established and operated by the Member States.

Article 2

1. This Directive is without prejudice to Directives 2003/4/EC and 2003/98/EC.

elementer, bør de vedtas i samsvar med forskriftsproseduren med kontroll nevnt i artikkel 5a i rådsbeslutning 1999/468/EF.

(34) Forberedende arbeid til beslutninger om gjennomføringen av dette direktivet, og for den framtidige utviklingen av Inspire, krever en fortløpende overvåking av gjennomføringen av direktivet og jevnlig rapportering.

(35) Siden målet for dette direktivet, dvs. å etablere Inspire, ikke kan nås i tilstrekkelig grad av medlemsstatene på grunn av de tverrnasjonale aspektene og det generelle behovet i Fellesskapet for å samordne vilkårene for å få tilgang til, utveksle og dele geografiske informasjon, og derfor bedre kan oppnås på fellesskapsplan, kan Fellesskapet treffe tiltak i samsvar med nærhetsprinsippet som fastsatt i traktatens artikkel 5. I samsvar med forholdsmessighetsprinsippet i nevnte artikkel går dette direktivet ikke lengre enn det som er nødvendig for å nå dette målet -

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

Kapittel I Alminnelige bestemmelser

Artikkel 1

1. Formålet med dette direktivet er å fastsette generelle regler med sikte på å etablere en infrastruktur for geografisk informasjon i Det europeiske fellesskapet (heretter kalt "Inspire") til bruk for Fellesskapets miljøpolitikk og for politikk og aktiviteter som kan påvirke miljøet.

2. Inspire skal bygge på infrastrukturer for geografisk informasjon som er etablert og drevet av medlemsstatene.

Artikkel 2

1. Dette direktivet påvirker ikke anvendelsen av direktivene 2003/4/EF og 2003/98/EF.

2. This Directive does not affect the existence or ownership of public authorities' intellectual property rights.

Article 3

For the purposes of this Directive, the following definitions shall apply:

1. 'infrastructure for spatial information' means metadata, spatial data sets and spatial data services; network services and technologies; agreements on sharing, access and use; and coordination and monitoring mechanisms, processes and procedures, established, operated or made available in accordance with this Directive;

2. 'spatial data' means any data with a direct or indirect reference to a specific location or geographical area;

3. 'spatial data set' means an identifiable collection of spatial data;

4. 'spatial data services' means the operations which may be performed, by invoking a computer application, on the spatial data contained in spatial data sets or on the related metadata;

5. 'spatial object' means an abstract representation of a real-world phenomenon related to a specific location or geographical area;

6. 'metadata' means information describing spatial data sets and spatial data services and making it possible to discover, inventory and use them;

7. 'interoperability' means the possibility for spatial data sets to be combined, and for services to interact, without repetitive manual intervention, in such a way that the result is coherent and the added value of the data sets and services is enhanced;

8. 'Inspire geo-portal' means an Internet site, or equivalent, providing access to the services referred to in Article 11(1);

9. 'public authority' means:

(a) any government or other public

2. Dette direktivet påvirker ikke eksistensen eller rekkevidden av offentlige myndigheters immaterielle rettigheter.

Artikkel 3

I dette direktivet betyr:

1. *infrastruktur for geografisk informasjon*: metadata, geodatasett og geodatatjenester; netjtjenester og netteknologi; avtaler om deling, tilgang og bruk, samt koordinerings- og overvåkingmekanismer, prosesser og prosedyrer, som er etablert, operert og gjort tilgjengelig i samsvar med dette direktivet.

2. *geodata*: data med direkte eller indirekte referanse til et bestemt sted eller geografisk område.

3. *geodatasett*: en identifiserbar samling av geodata.

4. *geodatatjenester*: operasjoner som ved hjelp av et edb-program kan utføres på geodataene i geodatasett eller på de relaterte metadataene.

5. *geografisk objekt*: en abstrakt representasjon av et fenomen i den virkelige verden knyttet til et bestemt sted eller geografisk område.

6. *metadata*: informasjon som beskriver geodatasett og geodatatjenester, og som gjør det mulig å finne, sette opp oversikter over og anvende dem.

7. *interoperabilitet*: muligheten til å sammenstille geodatasett, og få tjenester til å samvirke, uten gjentatt manuell inngripen, slik at resultatet blir sammenhengende og merverdien til datsettene og -tjenestene øker.

8. *Inspire geoportal*: et sted på Internett, eller tilsvarende, som gir tilgang til tjenestene referert til i artikkel 11 nr. 1.

9. *offentlig myndighet*:

a) statlig eller annen offentlig forvaltning,

administration, including public advisory bodies, at national, regional or local level;

(b) any natural or legal person performing public administrative functions under national law, including specific duties, activities or services in relation to the environment; and

(c) any natural or legal person having public responsibilities or functions, or providing public services relating to the environment under the control of a body or person falling within (a) or (b).

Member States may provide that when bodies or institutions are acting in a judicial or legislative capacity, they are not to be regarded as a public authority for the purposes of this Directive;

10. 'third party' means any natural or legal person other than a public authority.

Article 4

1. This Directive shall cover spatial data sets which fulfil the following conditions:

(a) they relate to an area where a Member State has and/or exercises jurisdictional rights;

(b) they are in electronic format;

(c) they are held by or on behalf of any of the following:

(i) a public authority, having been produced or received by a public authority, or being managed or updated by that authority and falling within the scope of its public tasks;

(ii) a third party to whom the network has been made available in accordance with Article 12;

(d) they relate to one or more of the themes listed in Annex I, II or III.

2. In cases where multiple identical copies of the same spatial data set are held by or on behalf of various public authorities, this Directive shall apply only to the reference version from which the various copies are

herunder offentlige rådgivende organ, på nasjonalt, regionalt eller lokalt plan,

b) enhver fysisk eller juridisk person som utfører offentlige forvaltningsoppgaver i henhold til nasjonal lovgivning, herunder særskilte oppgaver, virksomheter eller tjenester i forbindelse med miljøet, og

c) enhver fysisk eller juridisk person som har offentlig ansvar eller utfører offentlige oppgaver, eller som yter offentlige tjenester i forbindelse med miljøet under tilsyn av et organ eller en person som omfattes av bokstav a eller b.

Medlemsstatene kan bestemme at organ eller institusjoner ikke skal anses som en offentlig myndighet i dette direktivets forstand, når de utøver dømmende eller lovgivende myndighet.

10. *tredjepart*: fysisk eller juridisk person som ikke er en offentlig myndighet.

Artikkel 4

1. Direktivet omfatter geodatsett som oppfyller følgende vilkår:

a) de vedrører et område hvor en medlemsstat har eller utøver jurisdiksjon;

b) de er i elektronisk format;

c) de innehas av eller på vegne av:

i) en offentlig myndighet når de er produsert eller mottatt av en offentlig myndighet, eller når de forvaltes eller oppdateres av vedkommende myndighet, og er omfattet av vedkommendes offentlige oppgaver, eller

ii) en tredjepart som har fått tilgang til nettet i samsvar med artikkel 12; og

d) de vedrører et eller flere av temaene i vedlegg I, II eller III.

2. Når flere identiske kopier av det samme geodatsettet innehas av eller på vegne av flere forskjellige offentlige myndigheter, finner dette direktivet kun anvendelse på den referanseversjonen som de forskjellige

derived.

3. This Directive shall also cover the spatial data services relating to the data contained in the spatial data sets referred to in paragraph 1.

4. This Directive does not require collection of new spatial data.

5. In the case of spatial data sets which comply with the condition set out in paragraph 1(c), but in respect of which a third party holds intellectual property rights, the public authority may take action under this Directive only with the consent of that third party.

6. By way of derogation from paragraph 1, this Directive shall cover spatial data sets held by or on behalf of a public authority operating at the lowest level of government within a Member State only if the Member State has laws or regulations requiring their collection or dissemination.

7. The description of the existing data themes referred to in Annexes I, II and III may be adapted in accordance with the regulatory procedure with scrutiny referred to in Article 22(3), in order to take into account the evolving needs for spatial data in support of Community policies that affect the environment.

Chapter II Metadata

Article 5

1. Member States shall ensure that metadata are created for the spatial data sets and services corresponding to the themes listed in Annexes I, II and III, and that those metadata are kept up to date.

2. Metadata shall include information on the following:

(a) the conformity of spatial data sets with the implementing rules provided for in Article 7(1);

(b) conditions applying to access to, and use of, spatial data sets and services and, where applicable, corresponding fees;

kopiene er tatt fra.

3. Dette direktivet skal også omfatte de geodatatjenestene som vedrører data i de geodatsettene som det er referert til i nummer 1.

4. Dette direktivet krever ikke innsamling av nye geodata.

5. Når det gjelder geodatsett som oppfyller vilkåret fastsatt i nr. 1 bokstav c, men hvor en tredjepart har de immaterielle rettighetene, kan den offentlige myndigheten bare handle etter dette direktivet med samtykke fra vedkommende tredjepart.

6. Uavhengig av nr. 1 skal dette direktivet gjelde geodatsett som innehas av eller oppbevares på vegne av offentlig myndighet som fungerer på det laveste forvaltningsnivået i en medlemsstat, bare når medlemsstaten har lover eller bestemmelser som krever at geodatsettene blir samlet inn eller spredd.

7. Beskrivelsen av de gjeldende datatemaene referert til i vedlegg I, II og III, kan tilpasses i samsvar med forskriftsproseduren med kontroll referert til i artikkel 22 nr. 3, for å kunne ta hensyn til endrede behov for geodata til støtte for fellesskapspolitikk som påvirker miljøet.

Kapittel II Metadata

Artikkel 5

1. Medlemsstatene skal se til at det fremstilles metadata for geodatsettene og -tjenestene som svarer til temaene i vedlegg I, II og III, og at disse metadataene holdes oppdaterte.

2. Metadata skal omfatte informasjon om:

a) hvordan geodatsettene stemmer overens med gjennomføringsbestemmelsene nevnt i artikkel 7 nr. 1,

b) betingelsene for adgang til og bruk av geodatsettene og -tjenestene, og eventuelt tilhørende avgifter,

(c) the quality and validity of spatial data sets;	c) kvaliteten og validiteten til geodatasett,
(d) the public authorities responsible for the establishment, management, maintenance and distribution of spatial data sets and services;	d) de offentlige myndighetene som er ansvarlige for etablering, forvaltning, vedlikehold og distribusjon av geodatasett og -tjenester, og
(e) limitations on public access and the reasons for such limitations, in accordance with Article 13.	e) begrensninger i offentlig tilgang i samsvar med artikkel 13 og grunnen til slike begrensninger.

3. Member States shall take the necessary measures to ensure that metadata are complete and of a quality sufficient to fulfil the purpose set out in point (6) of Article 3.	3. Medlemsstatene skal treffe de nødvendige tiltakene for å sikre at metadata er fullstendige og av tilstrekkelig kvalitet til å oppfylle formålet fastsatt i artikkel 3 nr. 6.
4. Rules for the implementation of this Article shall be adopted by 15 May 2008 in accordance with the regulatory procedure referred to in Article 22(2). These rules shall take account of relevant, existing international standards and user requirements, in particular with relation to validation metadata.	4. Gjennomføringsbestemmelser til denne artikkelen skal vedtas innen 15. mai 2008 i samsvar med forskriftsproseduren referert til i artikkel 22 nr. 2. Bestemmelsene skal ta hensyn til relevante gjeldende internasjonale standarder og brukerkrav, særlig når det gjelder metadata om datavalidering.

Article 6

Artikkel 6

Member States shall create the metadata referred to in Article 5 in accordance with the following timetable:	Medlemsstatene skal framstille metadata referert til i artikkel 5 i samsvar med følgende timeplan:
--	--

(a) not later than two years after the date of adoption of implementing rules in accordance with Article 5(4) in the case of the spatial data sets corresponding to the themes listed in Annexes I and II;	a) for geodatasett som svarer til temaene i vedlegg I og II, senest to år etter vedtaksdatoen for gjennomføringsbestemmelsene i samsvar med artikkel 5 nr. 4,
(b) not later than five years after the date of adoption of implementing rules in accordance with Article 5(4) in the case of the spatial data sets corresponding to the themes listed in Annex III.	b) for geodatasett som svarer til temaene i vedlegg III, senest fem år etter vedtaksdatoen for gjennomføringsbestemmelsene i samsvar med artikkel 5 nr. 4.

Chapter III
Interoperability of spatial data sets and services

Kapittel III
Interoperabilitet mellom geodatasett og -tjenester

Article 7

Artikkel 7

1. Implementing rules laying down technical arrangements for the interoperability and, where practicable, harmonisation of spatial data sets and services, designed to amend non-essential elements of this Directive by supplementing it, shall be adopted in accordance with the regulatory procedure with	1. Gjennomføringsbestemmelser, som fastsetter tekniske arrangementer for interoperabiliteten og når det er mulig, harmonisering av geodatasett og -tjenester, utformet for å endre ikke-essensielle elementer i dette direktivet ved å supplere det, skal vedtas i samsvar med

scrutiny referred to in Article 22(3). Relevant user requirements, existing initiatives and international standards for the harmonisation of spatial data sets, as well as feasibility and cost-benefit considerations shall be taken into account in the development of the implementing rules. Where organisations established under international law have adopted relevant standards to ensure interoperability or harmonisation of spatial data sets and services, these standards shall be integrated, and the existing technical means shall be referred to, if appropriate, in the implementing rules mentioned in this paragraph.

2. As a basis for developing the implementing rules provided for in paragraph 1, the Commission shall undertake analyses to ensure that the rules are feasible and proportionate in terms of their likely costs and benefits and shall share the results of such analyses with the committee referred to in Article 22(1). Member States shall, on request, provide the Commission with the information necessary to enable it to undertake such analyses.

3. Member States shall ensure that all newly collected and extensively restructured spatial data sets and the corresponding spatial data services are available in conformity with the implementing rules referred to in paragraph 1 within two years of their adoption, and that other spatial data sets and services still in use are available in conformity with the implementing rules within seven years of their adoption. Spatial data sets shall be made available in conformity with the implementing rules either through the adaptation of existing spatial data sets or through the transformation services referred to point (d) of Article 11(1).

4. Implementing rules referred to in paragraph 1 shall cover the definition and classification of spatial objects relevant to spatial data sets related to the themes listed in Annex I, II or III and the way in which those spatial data are geo-referenced.

5. Representatives of Member States at national, regional and local level as well as

forskriftsproseduren med kontroll referert til i artikkel 22 nr. 3. Relevante brukerkrav, foreliggende initiativer og internasjonale standarder om harmonisering av geodatasett, samt hensynet til gjennomførbarhet og kostnytte, skal tas i betraktning ved utformingen av gjennomføringsbestemmelsene. Når organisasjoner etablert under internasjonal rett har antatt relevante standarder for å sikre interoperabilitet eller harmonisering av geodatasett og -tjenester, skal disse standardene integreres i gjennomføringsbestemmelsene nevnt i dette nummeret, og hvis det er relevant skal det henvises til gjeldende tekniske bestemmelser.

2. Som utgangspunkt for utarbeidelsen av gjennomføringsbestemmelsene nevnt i nummer 1, skal Kommisjonen utarbeide analyser for å sikre at bestemmelsene blir gjennomførlige og står i proposisjon til forventede kostnader og nytte. Kommisjonen skal meddele resultatene av slike analyser til komiteen referert til i artikkel 22 nr. 1. Medlemsstatene skal på forespørsel forsyne Kommisjonen med den informasjonen som den trenger for å gjennomføre slike analyser.

3. Medlemsstatene skal se til at alle nyinnsamlede og betydelig restrukturerte geodatasett, og de tilhørende geodatatjenestene, er tilgjengelige og i samsvar med gjennomføringsbestemmelsene referert til i nummer 1, innen to år etter at bestemmelsene er vedtatt, og at andre geodatasett og -tjenester som fortsatt er i bruk er tilgjengelige og i samsvar med gjennomføringsbestemmelsene innen sju år etter at de er vedtatt. Geodatasett skal gjøres tilgjengelige, og i samsvar med gjennomføringsbestemmelsene, enten ved tilpassning av eksisterende geodatasett, eller via de transformasjonstjenestene som det blir referert til i artikkel 11 nr. 1 bokstav d.

4. Gjennomføringsbestemmelsene referert til i nummer 1 skal omfatte definisjonen og klassifiseringen av geografiske objekt relevant for geodatasett relatert til temaene i vedlegg I, II eller III, og måten disse geodata er georeferert.

5. Representanter fra medlemsstatene på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå, samt andre

other natural or legal persons with an interest in the spatial data concerned by virtue of their role in the infrastructure for spatial information, including users, producers, added value service providers or any coordinating body shall be given the opportunity to participate in preparatory discussions on the content of the implementing rules referred to in paragraph 1, prior to consideration by the Committee referred to in Article 22(1).

Article 8

1. In the case of spatial data sets corresponding to one or more of the themes listed in Annex I or II, the implementing rules provided for in Article 7(1) shall meet the conditions laid down in paragraphs 2, 3 and 4 of this Article.

2. The implementing rules shall address the following aspects of spatial data:

- (a) a common framework for the unique identification of spatial objects, to which identifiers under national systems can be mapped in order to ensure interoperability between them;
- (b) the relationship between spatial objects;
- (c) the key attributes and the corresponding multilingual thesauri commonly required for policies which may have an impact on the environment;
- (d) information on the temporal dimension of the data;
- (e) updates of the data.

3. The implementing rules shall be designed to ensure consistency between items of information which refer to the same location or between items of information which refer to the same object represented at different scales.

4. The implementing rules shall be designed to ensure that information derived from different spatial data sets is comparable as regards the aspects referred to in Article 7(4) and in paragraph 2 of this Article.

fysiske eller juridiske personer som er interessert i geodata gjennom sin rolle i infrastrukturen for geografisk informasjon, herunder brukere, produsenter, leverandører av verdiøkende tjenester og samordningsorgan, skal gis mulighet til å delta i forberedende drøftelser om innholdet i gjennomføringsbestemmelsene referert til i nummer 1 forut for behandlingen i komiteen referert til i artikkel 22 nummer 1.

Artikkel 8

1. Når det gjelder geodatasett som svarer til en eller flere av temaene i vedlegg I eller II, skal gjennomføringsbestemmelsene nevnt i artikkel 7 nr. 1 oppfylle vilkårene fastsatt i nr. 2, 3 og 4 i artikkelen her.

2. Gjennomføringsbestemmelsene skal behandle følgende aspekter ved geodata:

- a) en felles struktur for entydig identifikasjon av geografiske objekt, som identifisering etter nasjonale system kan henføres til, for å sikre interoperabilitet mellom dem,
- b) forholdet mellom geografiske objekt,
- c) de nøkkelattributtene og tilhørende flerspråklige begrepsordbøker som vanligvis kreves for politikkområder som kan påvirke miljøet,
- d) informasjon om tidsdimensjonen til dataene, og
- e) oppdateringer av dataene.

3. Gjennomføringsbestemmelsene skal utformes slik at de sikrer konsistens mellom informasjonselementer som refererer seg til samme sted eller mellom informasjonselementer som refererer seg til samme objekt representert i ulike målestokker.

4. Gjennomføringsbestemmelsene skal utformes slik at de sikrer at informasjon utledet fra ulike geodatasett er sammenliknbare når det gjelder de aspektene som det er referert til i artikkel 7 nr. 4 og nr. 2 i artikkelen her.

Article 9

The implementing rules provided for in Article 7(1) shall be adopted in accordance with the following timetable:

- (a) no later than 15 May 2009 in the case of the spatial data sets corresponding to the themes listed in Annex I;
- (b) no later than 15 May 2012 in the case of the spatial data sets corresponding to the themes listed in Annex II or III.

Article 10

1. Member States shall ensure that any information, including data, codes and technical classifications, needed for compliance with the implementing rules provided for in Article 7(1) is made available to public authorities or third parties in accordance with conditions that do not restrict its use for that purpose.

2. In order to ensure that spatial data relating to a geographical feature, the location of which spans the frontier between two or more Member States, are coherent, Member States shall, where appropriate, decide by mutual consent on the depiction and position of such common features.

Chapter IV Network services

Article 11

1. Member States shall establish and operate a network of the following services for the spatial data sets and services for which metadata have been created in accordance with this Directive:

- (a) discovery services making it possible to search for spatial data sets and services on the basis of the content of the corresponding metadata and to display the content of the metadata;
- (b) view services making it possible, as a minimum, to display, navigate, zoom in/out, pan, or overlay viewable spatial data sets and to display legend information and any relevant

Artikkel 9

Gjennomføringsbestemmelsene nevnt i artikkel 7 nr. 1 skal vedtas i samsvar med følgende timeplan:

- a) innen 15. mai 2009 for geodatasett som tilsvare temaene i vedlegg I
- b) innen 15. mai 2012 for geodatasett som tilsvare temaene i vedlegg II og III

Artikkel 10

1. Medlemsstatene skal sikre at all informasjon, herunder data, koder og tekniske klassifikasjoner, som er nødvendig for å overholde gjennomføringsbestemmelsene nevnt i artikkel 7 nr. 1, blir gjort tilgjengelig for offentlige myndigheter og tredjeparter på vilkår som ikke begrenser dets bruk for dette formålet.

2. For å sikre at geodata vedrørende et geografisk objekt som strekker seg over grensen mellom to medlemsstater, er sammenhengende, skal medlemsstatene i samforstand fastsette beskrivelse og stedfesting av slike felles forhold når dette er relevant.

Kapittel IV Nettjenester

Artikkel 11

1. Medlemsstatene skal etablere og operere et nettverk av følgende tjenester for de geodatasett og -tjenester som det er utarbeidet metadata for i samsvar med dette direktivet:

- a) *søketjenester*, som gjør det mulig å søke etter geodatasett og -tjenester ut fra innholdet i de tilhørende metadataene, og vise innholdet av metadata,
- b) *visningstjenester*, som gjør det mulig å vise, navigere, zoome inn eller ut, panorere eller legge over hverandre geodata som kan vises, og vise tegnforklaring og alt relevant innhold av metadata,

content of metadata;

(c) download services, enabling copies of spatial data sets, or parts of such sets, to be downloaded and, where practicable, accessed directly;

(d) transformation services, enabling spatial data sets to be transformed with a view to achieving interoperability;

(e) services allowing spatial data services to be invoked.

Those services shall take into account relevant user requirements and shall be easy to use, available to the public and accessible via the Internet or any other appropriate means of telecommunication.

2. For the purposes of the services referred to in point (a) of paragraph 1, as a minimum the following combination of search criteria shall be implemented:

(a) keywords;

(b) classification of spatial data and services;

(c) the quality and validity of spatial data sets;

(d) degree of conformity with the implementing rules provided for in Article 7(1);

(e) geographical location;

(f) conditions applying to the access to and use of spatial data sets and services;

(g) the public authorities responsible for the establishment, management, maintenance and distribution of spatial data sets and services.

3. The transformation services referred to in point (d) of paragraph 1 shall be combined with the other services referred to in that paragraph in such a way as to enable all those services to be operated in conformity with the implementing rules provided for in Article 7(1).

Article 12

Member States shall ensure that public authorities are given the technical possibility

c) *nedlastningstjenester*, som gjør det mulig å laste ned kopier av geodatasett eller deler av slike sett, eller få direkte tilgang når det er hensiktsmessig,

d) *transformasjonstjenester*, som gjør det mulig å transformere geodatasett for å oppnå interoperabilitet, og

e) tjenester som gjør det mulig å påkalle geodatatjenester.

Disse tjenestene skal ta hensyn til relevante brukerkrav og skal være lette å bruke, tilgjengelige for allmennheten og tilgjengelig via internett eller andre egnede telekommunikasjonsmåter.

2. For tjenestene referert til i nummer 1 bokstav a skal som minimum, følgende kombinasjon av søkekriterier kunne benyttes:

a) nøkkelord,

b) klassifisering av geodata og -tjenester,

c) kvaliteten og validiteten til geodatasett,

d) grad av overensstemmelse med gjennomføringsbestemmelsene nevnt i artikkel 7 nr. 1,

e) geografisk sted,

f) betingelser for å få tilgang til og bruke geodatasett og -tjenester,

g) offentlige myndigheter som har ansvar for etablering, forvaltning, vedlikehold og distribusjon av geodatasett og -tjenester.

3. Transformasjonstjenestene referert til i nr. 1 bokstav d skal kombineres med de andre tjenestene referert til i samme nummer på en slik måte at alle disse tjenestene kan opereres i samsvar med gjennomføringsbestemmelsene nevnt i artikkel 7 nr. 1.

Artikkel 12

Medlemsstatene skal se til at offentlige myndigheter får teknisk mulighet til å kople

to link their spatial data sets and services to the network referred to in Article 11(1). This service shall also be made available upon request to third parties whose spatial data sets and services comply with implementing rules laying down obligations with regard, in particular, to metadata, network services and interoperability.

Article 13

1. By way of derogation from Article 11(1), Member States may limit public access to spatial data sets and services through the services referred to in point (a) of Article 11(1) where such access would adversely affect international relations, public security or national defence.

By way of derogation from Article 11(1), Member States may limit public access to spatial data sets and services through the services referred to in points (b) to (e) of Article 11(1), or to the e-commerce services referred to in Article 14(3), where such access would adversely affect any of the following:

- (a) the confidentiality of the proceedings of public authorities, where such confidentiality is provided for by law;
- (b) international relations, public security or national defence;
- (c) the course of justice, the ability of any person to receive a fair trial or the ability of a public authority to conduct an enquiry of a criminal or disciplinary nature;
- (d) the confidentiality of commercial or industrial information, where such confidentiality is provided for by national or Community law to protect a legitimate economic interest, including the public interest in maintaining statistical confidentiality and tax secrecy;
- (e) intellectual property rights;
- (f) the confidentiality of personal data and/or files relating to a natural person where that person has not consented to the disclosure of

sine geodatasett og -tjenester til nettverket referert til i artikkel 11 nr. 1. Denne tjenesten skal også på forespørsel gjøres tilgjengelig for tredjeparter som har geodatasett og -tjenester som er i overensstemmelse med gjennomføringsbestemmelsene særlig de som gjelder metadata, nettverktjenester og interoperabilitet.

Artikkel 13

1. Medlemsstatene kan, uten hindring av artikkel 11 nr. 1, begrense offentlig tilgang til geodatasett og -tjenester via tjenestene referert til i artikkel 11 nr. 1 bokstav a, når slik tilgang vil få negative følger for internasjonale forbindelser, offentlig sikkerhet eller nasjonalt forsvar.

Medlemsstatene kan, uten hinder av artikkel 4 nr. 2 i direktiv 2003/4/EF og artikkel 11 nr. 1, begrense offentlig tilgang til geodatasett og -tjenester via tjenestene referert til i artikkel 11 nr. 1 bokstav b til e, eller via e-handelstjenestene referert til i artikkel 14 nr. 3, når slik tilgang vil få negative følger for noen av følgende forhold:

- a) fortroligheten i de offentlige myndigheters saksbehandling, når slik fortrolighet er fastsatt i lovgivningen,
- b) internasjonale forbindelser, offentlig sikkerhet eller nasjonalt forsvar,
- c) behandlingen av saker ved domstolene, enhver persons mulighet til å få en rettfærdig rettergang eller en offentlig myndighets mulighet til å etterforske en sak av strafferettslig eller disiplinær art,
- d) fortrolige forretnings- eller industrihemmeligheter når slik fortrolighet er fastsatt i nasjonal lovgivning eller i felleskapsretten for å verne rettmessige økonomiske interesser, herunder offentlighetens interesse av å bevare fortrolighet ved behandling av statistiske og skattemessige opplysninger,
- e) immaterialrettigheter,
- f) fortrolige personopplysninger eller dokumenter med personopplysninger om en fysisk person når vedkommende ikke har gitt

the information to the public, where such confidentiality is provided for by national or Community law;

(g) the interests or protection of any person who supplied the information requested on a voluntary basis without being under, or capable of being put under, a legal obligation to do so, unless that person has consented to the release of the information concerned;

(h) the protection of the environment to which such information relates, such as the location of rare species.

2. The grounds for limiting access, as provided for in paragraph 1, shall be interpreted in a restrictive way, taking into account for the particular case the public interest served by providing this access. In every particular case, the public interest served by disclosure shall be weighed against the interest served by limiting or conditioning the access. Member States may not, by virtue of points (a), (d), (f), (g) and (h) of paragraph 1, limit access to information on emissions into the environment.

3. Within this framework, and for the purposes of the application of point (f) of paragraph 1, Member States shall ensure that the requirements of Directive 95/46/EC are complied with.

Article 14

1. Member States shall ensure that the services referred to in points (a) and (b) of Article 11(1) are available to the public free of charge.

2. By way of derogation from paragraph 1, Member States may allow a public authority supplying a service referred to in point (b) of Article 11(1) to apply charges where such charges secure the maintenance of spatial data sets and corresponding data services, especially in cases involving very large volumes of frequently updated data.

3. Data made available through the view services referred to in point (b) of Article 11(1) may be in a form preventing their re-use for commercial purposes.

samtykke til at opplysningene utleveres, når slik fortrolighet er fastsatt i nasjonal lovgivning eller fellesskapsretten,

g) en persons interesse eller vern dersom vedkommende frivillig har framlagt den ønskede informasjonen uten å være eller kunne gjøres rettslig forpliktet til det med mindre vedkommende har gitt samtykke til at informasjonen utleveres,

h) vernet av miljøet som informasjonen gjelder, for eksempel sjeldne arters habitat.

2. Grunnene for å begrense tilgang omhandlet i nummer 1 skal fortolkes restriktivt, idet det i hvert enkelt tilfelle tas hensyn til offentlighetens interesse av å få denne tilgangen. I hvert enkelt tilfelle skal offentlighetens interesse av utlevering avveies mot interessen for å begrense eller sette vilkår for tilgangen. Medlemsstatene kan ikke under påberopelse av nummer 1 bokstav a, d, f, g eller h begrense tilgang til informasjon om utslipp til miljøet.

3. Innenfor disse rammer, og ved anvendelsen av nummer 1 bokstav f, skal medlemsstatene sørge for at kravene i direktiv 95/46/EF overholdes.

Artikkel 14

1. Medlemsstatene skal se til at tjenestene referert til i artikkel 11 nr. 1 bokstav a og b er gratis tilgjengelige for allmennheten.

2. Medlemsstatene kan, uten hinder av nummer 1, tillate at en offentlig myndighet som leverer en tjeneste referert til i artikkel 11 nr. 1 bokstav b, å kreve betaling når slik betaling sikrer vedlikeholdet av geodatasett og tilhørende datatjenester, særlig i tilfeller som involverer svært store volumer av data som oppdateres ofte.

3. Data som gjøres tilgjengelig via visningstjenestene referert til i artikkel 11 nr. 1 bokstav b, kan ha en form som hindrer viderebruk for kommersielle formål.

4. Where public authorities levy charges for the services referred to in points (b), (c) or (e) of Article 11(1), Member States shall ensure that e-commerce services are available. Such services may be covered by disclaimers, click-licences or, where necessary, licences.

Article 15

1. The Commission shall establish and operate an Inspire geo-portal at Community level.

2. Member States shall provide access to the services referred to in Article 11(1) through the Inspire geo-portal referred to in paragraph 1. Member States may also provide access to those services through their own access points.

Article 16

Rules for implementation designed to amend non-essential elements of this Chapter by supplementing it, shall be adopted in accordance with the regulatory procedure with scrutiny referred to in Article 22(3), and shall in particular lay down the following:

(a) technical specifications for the services referred to in Articles 11 and 12 and minimum performance criteria for those services, taking account of existing reporting requirements and recommendations adopted within the framework of Community environmental legislation, existing e-commerce services and technological progress;

(b) the obligations referred to in Article 12.

Chapter V Data-sharing

Article 17

1. Each Member State shall adopt measures for the sharing of spatial data sets and services between its public authorities referred to in point (9)(a) and (b) of Article 3. Those measures shall enable those public authorities to gain access to spatial data sets and services, and to exchange and use those sets and services, for the purposes of public tasks that may have an impact on the environment.

2. The measures provided for in paragraph 1

4. Når offentlige myndigheter tar betalt for tjenester referert til i artikkel 11 nr. 1 bokstav b, c eller e, skal medlemsstatene se til at e-handelstjenester er tilgjengelige. Slike tjenester kan omfatte ansvarsfraskrivelse, klikklisenser, eller ved behov lisenser.

Artikkel 15

1. Kommisjonen skal etablere og operere en Inspire-geoportal på fellesskapsplan.

2. Medlemsstatene skal gi tilgang til tjenestene referert til i artikkel 11 nr. 1 via Inspire-geoportalen referert til i nummer 1. Medlemsstatene kan også gi tilgang til disse tjenestene via deres egne tilslutningspunkter.

Artikkel 16

Gjennomføringsbestemmelser utformet for å endre ikke-essensielle elementer i dette kapitlet ved å supplere det, skal vedtas i samsvar med forskriftsproseduren med kontroll referert til i artikkel 22 nr. 3, og skal særskilt omfatte følgende:

a) tekniske spesifikasjoner for tjenestene referert til i artikkel 11 og 12, og minimumskriterier for yteevnen til disse tjenestene, under hensyntagen til gjeldende rapporteringskrav og anbefalinger som er vedtatt innenfor rammene av Fellesskapets miljølovgivning, foreliggende e-handelstjenester og teknologisk utvikling, og

b) kravene referert til i artikkel 12.

Kapittel V Datadeling

Artikkel 17

1. Hver medlemsstat skal iverksette tiltak om deling av geodatasett og -tjenester mellom sine offentlige myndigheter referert til i artikkel 3 nr. 9 bokstav a og b. Tiltakene skal gjøre det mulig for disse offentlige myndighetene å få tilgang til geodatasett og -tjenester, og utveksle og bruke disse datasettene og tjenestene med henblikk på offentlige oppgaver som kan få virkninger for miljøet.

2. Tiltakene nevnt i nummer 1 skal ikke

shall preclude any restrictions likely to create practical obstacles, occurring at the point of use, to the sharing of spatial data sets and services.

3. Member States may allow public authorities that supply spatial data sets and services to license them to, and/or require payment from, the public authorities or institutions and bodies of the Community that use these spatial data sets and services. Any such charges and licenses must be fully compatible with the general aim of facilitating the sharing of spatial data sets and services between public authorities. Where charges are made, these shall be kept to the minimum required to ensure the necessary quality and supply of spatial data sets and services together with a reasonable return on investment, while respecting the self-financing requirements of public authorities supplying spatial data sets and services, where applicable. Spatial data sets and services provided by Member States to Community institutions and bodies in order to fulfil their reporting obligations under Community legislation relating to the environment shall not be subject to any charging.

4. The arrangements for the sharing of spatial data sets and services provided for in paragraphs 1, 2 and 3 shall be open to public authorities referred to in point (9)(a) and (b) of Article 3 of other Member States and to the institutions and bodies of the Community, for the purposes of public tasks that may have an impact on the environment.

5. The arrangements for the sharing of spatial data sets and services provided for in paragraphs 1, 2 and 3 shall be open, on a reciprocal and equivalent basis, to bodies established by international agreements to which the Community and Member States are parties, for the purposes of tasks that may have an impact on the environment.

6. Where the arrangements for the sharing of spatial data sets and services provided for in paragraphs 1, 2 and 3 are made available in accordance with paragraphs 4 and 5, these arrangements may be accompanied by requirements under national law conditioning their use.

medføre begrensninger som kan skape praktiske hindre for deling av geodatasett og -tjenester på brukstidspunktet.

3. Medlemsstatene kan la offentlige myndigheter som leverer geodatasett og -tjenester, lisensiere disse til de offentlige myndighetene eller Fellesskapets institusjoner og organ som bruker disse geodatasettene og -tjenestene, eller kreve betaling fra dem. Enhver slik betaling og lisens må være fullt ut forenlig med det overordnede målet om å forenkle delingen av geodatasett og -tjenester mellom offentlige myndigheter. Når betaling blir krevd, skal betalingen holdes på det laveste nivå som kreves for å sikre nødvendig kvalitet og forsyning av geodatasett og -tjenester til sammen med en rimelig avkastning på investert kapital, samtidig som krav om selvfinansiering for offentlige myndigheter som leverer geodatasett og -tjenester, anerkjennes når dette er relevant. Det skal ikke kreves noen form for betaling for geodatasett og -tjenester som medlemsstatene leverer til Fellesskapets institusjoner og organ for å oppfylle sine rapporteringsforpliktelser etter Fellesskapets miljølovgivning.

4. Ordningene for deling av geodatasett og -tjenester nevnt i nummer 1, 2 og 3 skal være åpne for offentlige myndigheter referert til i artikkel 3 nr. 9 bokstav a og b fra andre medlemsstater og Fellesskapets institusjoner og organ med henblikk på offentlige oppgaver som kan få virkninger for miljøet.

5. Ordningene for deling av geodatasett og -tjenester nevnt i nummer 1, 2 og 3 skal på gjensidige og like vilkår være åpne for organ etablert etter internasjonale avtaler som Fellesskapet og medlemsstatene er part i med henblikk på oppgaver som kan få virkninger for miljøet.

6. Når ordningene for deling av geodatasett og -tjenester nevnt i nummer 1, 2 og 3 blir gjort tilgjengelige i samsvar med nummer 4 og 5, kan disse ordningene ledsages av bruksvilkår i henhold til nasjonal lovgivning

7. By way of derogation from this Article, Member States may limit sharing when this would compromise the course of justice, public security, national defence or international relations.

8. Member States shall provide the institutions and bodies of the Community with access to spatial data sets and services in accordance with harmonised conditions. Implementing rules governing those conditions, designed to amend non-essential elements of this Directive by supplementing it, shall be adopted in accordance with the regulatory procedure with scrutiny referred to in Article 22(3). These implementing rules shall fully respect the principles set out in paragraphs 1 to 3.

Chapter VI **Coordination and complementary measures**

Article 18

Member States shall ensure that appropriate structures and mechanisms are designated for coordinating, across the different levels of government, the contributions of all those with an interest in their infrastructures for spatial information.

These structures shall coordinate the contributions of, inter alia, users, producers, added-value service providers and coordinating bodies, concerning the identification of relevant data sets, user needs, the provision of information on existing practices and the provision of feedback on the implementation of this Directive.

Article 19

1. The Commission shall be responsible for coordinating Inspire at Community level and shall be assisted for that purpose by relevant organisations and, in particular, by the European Environment Agency.

2. Each Member State shall designate a contact point, usually a public authority, to be responsible for contacts with the Commission in relation to this Directive. This contact point will be supported by a coordination structure, taking account of the distribution of powers and responsibilities within the Member State.

7. Uansett bestemmelsene i denne artikkel kan medlemsstatene begrense deling når dette vil bringe domstolsbehandling, offentlig sikkerhet, nasjonalt forsvar eller internasjonale forbindelser i fare.

8. Medlemsstatene skal gi Fellesskapets institusjoner og organ tilgang til geodatasett og -tjenester på harmoniserte vilkår. Gjennomføringsbestemmelser for disse vilkårene, utformet for å endre ikke-essensielle elementer av dette direktivet ved å supplere det, skal vedtas i samsvar med forskriftsproseduren med kontroll referert til i artikkel 22 nr. 3. Disse gjennomføringsbestemmelsene skal fullt ut følge prinsippene fastsatt i nummer 1 til 3.

Kapittel VI **Samordning og supplerende tiltak**

Artikkel 18

Medlemsstatene skal se til at det på alle forvaltningsnivåer blir innrettet hensiktsmessige strukturer og mekanismer for å samordne bidragene fra alle med interesse i egne infrastrukturer for geografisk informasjon.

Disse strukturer skal samordne bidragene fra bl.a. brukere, produsenter, leverandører av verdikjeder og tjenester og samordningsorgan, angående identifikasjon av relevante datasett, brukerbehov, informasjon om gjeldende praksis og for tilbakemeldinger om gjennomføringen av dette direktivet.

Artikkel 19

1. Kommisjonen har ansvaret for å samordne Inspire på fellesskapsnivå. Relevante organisasjoner, og spesielt det europeiske miljøbyrået, skal bistå Kommisjonen med denne oppgaven.

2. Hver medlemsstat skal utpeke et kontaktpunkt, vanligvis en offentlig myndighet, som skal være ansvarlig for kontakten med Kommisjonen når det gjelder dette direktivet. Dette kontaktpunktet skal understøttes av en samordningsstruktur som tar hensyn til fordelingen av myndighet og

ansvar internt i medlemsstatene.

Article 20

The implementing rules referred to in this Directive shall take due account of standards adopted by European standardisation bodies in accordance with the procedure laid down in Directive 98/34/EC, as well as international standards.

**Chapter VII
Final provisions**

Article 21

1. Member States shall monitor the implementation and use of their infrastructures for spatial information. They shall make the results of this monitoring accessible to the Commission and to the public on a permanent basis.

2. No later than 15 May 2010 Member States shall send to the Commission a report including summary descriptions of:

(a) how public sector providers and users of spatial data sets and services and intermediary bodies are coordinated, and of the relationship with the third parties and of the organisation of quality assurance;

(b) the contribution made by public authorities or third parties to the functioning and coordination of the infrastructure for spatial information;

(c) information on the use of the infrastructure for spatial information;

(d) data-sharing agreements between public authorities;

(e) the costs and benefits of implementing this Directive.

3. Every three years, and starting no later than 15 May 2013, Member States shall send to the Commission a report providing updated information in relation to the items referred to in paragraph 2.

4. Detailed rules for the implementation of this Article shall be adopted in accordance

Artikkel 20

Gjennomføringsbestemmelsene referert til i dette direktivet skal ta behørig hensyn til standarder vedtatt av europeiske standardiseringsorgan i samsvar med prosedyren fastsatt i direktiv 98/34/EF, samt internasjonale standarder.

**Kapittel VII
Sluttbestemmelser**

Artikkel 21

1. Medlemsstatene skal overvåke gjennomføringen og bruken av deres infrastrukturer for geografisk informasjon. De skal gjøre resultatet av denne overvåkingen tilgjengelig for Kommisjonen og for allmennheten på en permanent basis.

2. Senest den 15. mai 2010 skal medlemsstatene sende en rapport til Kommisjonen med bl.a. en oppsummerende beskrivelse av:

a) hvordan koordineringen mellom offentlige leverandører og brukere av geodatasett og -tjenester og formidlingsorgan fungerer, forholdet til tredjeparter og hvordan kvalitetssikringen er organisert,

b) hvordan offentlige myndigheter og tredjeparter bidrar til å få infrastrukturen for geografisk informasjon til å fungere og være koordinert,

c) informasjon om bruk av infrastrukturen for geografisk informasjon,

d) avtaler om datadeling mellom offentlige myndigheter, og

e) kostnad og nytte ved gjennomføringen av dette direktivet.

3. Hvert tredje år, første gang senest den 15. mai 2013, skal medlemsstatene sende Kommisjonen en rapport med oppdatert informasjon om de forhold som er referert til i nummer 2.

4. Detaljerte gjennomføringsbestemmelser til denne artikkelen skal vedtas i samsvar med

with the regulatory procedure referred to in Article 22(2).

Article 22

1. The Commission shall be assisted by a Committee.
2. Where reference is made to this paragraph, Articles 5 and 7 of Decision 1999/468/EC shall apply, having regard to the provisions of Article 8 thereof.

The period laid down in Article 5(6) of Decision 1999/468/EC shall be set at three months.

3. Where reference is made to this paragraph, Article 5a(1) to (4) and Article 7 of Decision 1999/468/EC shall apply, having regard to the provisions of Article 8 thereof.

Article 23

By 15 May 2014 and every six years thereafter the Commission shall present to the European Parliament and to the Council a report on the implementation of this Directive based, inter alia, on reports from Member States in accordance with Article 21(2) and (3).

Where necessary, the report shall be accompanied by proposals for Community action.

Article 24

1. Member States shall bring into force the laws, regulations and administrative provisions necessary to comply with this Directive by 15 May 2009.

When Member States adopt these measures, they shall contain a reference to this Directive or shall be accompanied by such reference on the occasion of their official publication. The methods of making such reference shall be laid down by Member States.

2. Member States shall communicate to the Commission the text of the main provisions of national law which they adopt in the field covered by this Directive.

forskriftsproseduren referert til i artikkel 22 nr. 2.

Artikkel 22

1. Kommisjonen skal bistås av en komité.
2. Når det henvises til dette nummer, skal artiklene 5 og 7 i beslutning 1999/468/EF anvendes, jf. bestemmelsene i artikkel 8 i samme beslutning.

Perioden fastsatt i artikkel 5 nr. 6 i beslutning 1999/468/EF skal være tre måneder.

3. Når det blir referert til dette nummeret, skal artikkel 5a nr. 1 til 4 gjelde, samt artikkel 7 i rådsbeslutning 1999/468/EF under hensyn til bestemmelsene i artikkel 8 i samme beslutning.

Artikkel 23

Kommisjonen skal legge fram en rapport om gjennomføringen av dette direktivet for Europaparlamentet og Rådet senest den 15. mai 2014 og deretter hvert sjette år, bl.a. basert på medlemsstatenes rapporter i samsvar med artikkel 21 nr. 2 og 3.

Om nødvendig skal rapporten ledsages av forslag til fellesskapstiltak.

Artikkel 24

1. Medlemsstatene skal innen 15. mai 2009 sette i kraft de lover og forskrifter som er nødvendige for å etterkomme dette direktiv.

Disse bestemmelsene skal, når de vedtas av medlemsstatene, inneholde en henvisning til dette direktiv, eller det skal vises til direktivet når de kunngjøres. Nærmere regler for henvisningen fastsettes av medlemsstatene.

2. Medlemsstatene skal sende Kommisjonen teksten til de viktigste nasjonale bestemmelsene som de utsteder på det saksområdet som dette direktivet omfatter.

Article 25

This Directive shall enter into force on the 20th day following its publication in the Official Journal of the European Union.

Artikkel 25

Dette direktivet trer i kraft den tjuende dagen etter kunngjøringen i Den europeiske unions tidende.

Article 26

This Directive is addressed to the Member States.

Done at Strasbourg, 14 March 2007.

For the European Parliament
The President
H.-G. Pöttering

For the Council
The President
G. Gloser

Artikkel 26

Dette direktivet er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Strasbourg, 14. mars 2007

For Parlamentet
H. G. Pöttering
Formann

For Rådet
G. Gloser
Formann

Annex I

Vedlegg 1

Spatial data themes referred to in articles 6(a), 8(1) and 9(a)

1. Coordinate reference systems

Systems for uniquely referencing spatial information in space as a set of coordinates (x,y,z) and/or latitude and longitude and height, based on a geodetic horizontal and vertical datum.

2. Geographical grid systems

Harmonised multi-resolution grid with a common point of origin and standardised location and size of grid cells.

3. Geographical names

Names of areas, regions, localities, cities, suburbs, towns or settlements, or any geographical or topographical feature of public or historical interest.

4. Administrative units

Units of administration, dividing areas where Member States have and/or exercise jurisdictional rights, for local, regional and national governance, separated by administrative boundaries.

5. Addresses

Location of properties based on address identifiers, usually by road name, house number, postal code.

6. Cadastral parcels

Areas defined by cadastral registers or equivalent.

7. Transport networks

Road, rail, air and water transport networks and related infrastructure. Includes links between different networks. Also includes the trans-European transport network as defined in Decision No 1692/96/EC of the European Parliament and of the Council of 23 July 1996 on Community Guidelines for the

Geodatatema nevnt i artikkel 6 bokstav a, artikkel 8 nr. 1 og artikkel 9 bokstav a

1. Koordinatbasert referansesystem

Systemer for entydig romlig stedfesting av geografisk informasjon ved hjelp av et sett koordinater (x, y, z) eller lengde- og breddegrad og høyde, basert på et geodetisk horisontalt og vertikalt datum.

2. Geografiske rutenettssystemer

Harmonisert rutenett med flere oppløsninger, et felles utgangspunkt og standardisert plassering og størrelse på rutene.

3. Stedsnavn

Navn på områder, regioner, steder, byer, forsteder, tettsteder, og bosettinger, og ett hvilket som helst geografisk eller topografisk objekt av allmenn eller historisk interesse.

4. Administrative enheter

Administrasjonsheter, oppdeling av områder for lokal, regional eller nasjonal styring hvor medlemsstatene har eller utøver jurisdiksjon, med administrative grenser.

5. Adresser

Stedfesting av eiendommer basert på adresseidentifikasjon, vanligvis i form av vegnavn, husnummer og postnummer.

6. Eiendomsteiger

Arealer definert i offisielle eiendomsregistre eller tilsvarende.

7. Transportnett

Vei-, jernbane-, luft- og sjøtransportnett og tilhørende infrastruktur, herunder forbindelser mellom ulike nett. Omfatter også det transeuropeiske transportnettet definert i europaparlaments- og rådsvedtak nr. 1692/96/EF av 23. juli 1996 om fellesskapsretningslinjer for utviklingen av et transeuropeisk

development of the trans-European transport network and future revisions of that Decision.

8. Hydrography

Hydrographic elements, including marine areas and all other water bodies and items related to them, including river basins and sub-basins. Where appropriate, according to the definitions set out in Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council of 23 October 2000 establishing a framework for Community action in the field of water policy and in the form of networks.

9. Protected sites

Area designated or managed within a framework of international, Community and Member States' legislation to achieve specific conservation objectives.

transportnett og framtidige endringer av denne beslutningen.

8. Hydrografi

Hydrografiske element for havområder og alle andre vannforekomster, og forhold knyttet til dem, herunder nedbørsfelt og delfelt, og når det er relevant, i form av nettverk i samsvar med definisjonene fastsatt i europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/60/EF av 23. oktober 2000 om fastsettelse av rammer for fellesskapstiltak for vannpolitikk.

9. Vernede områder

Områder som er pekt ut eller forvaltet innenfor rammen av internasjonal, Fellesskapets eller nasjonal lovgivning for å nå bestemte bevaringsformål.

Annex II

Spatial data themes referred to in articles 6(a), 8(1) and 9(b)

1. Elevation

Digital elevation models for land, ice and ocean surface. Includes terrestrial elevation, bathymetry and shoreline.

2. Land cover

Physical and biological cover of the earth's surface including artificial surfaces, agricultural areas, forests, (semi-)natural areas, wetlands, water bodies.

3. Orthoimagery

Geo-referenced image data of the Earth's surface, from either satellite or airborne sensors.

4. Geology

Geology characterised according to composition and structure. Includes bedrock, aquifers and geomorphology.

Vedlegg II

Geodatatema nevnt i artikkel 6 bokstav a, artikkel 8 nr. 1 og artikkel 9 bokstav b

1. Høyde

Digitale høydemodeller for land, is og havoverflater, herunder landhøyder, havbunn og kystlinje.

2. Arealdekke

Jordens fysiske og biologiske overflate, herunder kunstige overflater, landbruksareal, skog, (semi-)naturlige områder, våtmarker og vannforekomster.

3. Ortofoto

Georefererte bildedata av jordens overflate fra satellitt eller flybårne sensorer.

4. Geologi

Geologiske forhold karakterisert ved sin sammensetning og struktur. Omfatter berggrunn, akviferer og jordoverflatens former og utvikling.

Annex III

Vedlegg III

Spatial data themes referred to in articles 6(b) and 9(b)

1. Statistical units

Units for dissemination or use of statistical information.

2. Buildings

Geographical location of buildings.

3. Soil

Soils and subsoil characterised according to depth, texture, structure and content of particles and organic material, stoniness, erosion, where appropriate mean slope and anticipated water storage capacity.

4. Land use

Territory characterised according to its current and future planned functional dimension or socio-economic purpose (e.g. residential, industrial, commercial, agricultural, forestry, recreational).

5. Human health and safety

Geographical distribution of dominance of pathologies (allergies, cancers, respiratory diseases, etc.), information indicating the effect on health (biomarkers, decline of fertility, epidemics) or well-being of humans (fatigue, stress, etc.) linked directly (air pollution, chemicals, depletion of the ozone layer, noise, etc.) or indirectly (food, genetically modified organisms, etc.) to the quality of the environment.

6. Utility and governmental services

Includes utility facilities such as sewage, waste management, energy supply and water supply, administrative and social governmental services such as public administrations, civil protection sites, schools and hospitals.

Geodatatema nevnt i artikkel 6 bokstav b og artikkel 9 bokstav b

1. Statistiske enheter

Enheter for formidling og bruk av statistisk informasjon.

2. Bygninger

Geografisk stedfesting av bygninger.

3. Jordarter

Jordsmonn og underliggende jordarter karakterisert ved dybde, tekstur, struktur, erosjon, kornstørrelse, organisk materiale og blokkinnhold, og når det er relevant, gjennomsnittlig helning og forventet vannlagringskapasitet.

4. Arealbruk

Område karakterisert ved dets nåværende og framtidige planlagte funksjon eller sosioøkonomiske formål (f.eks. boliger, industri, forretninger, landbruk, skogbruk, fritidsbruk).

5. Menneskers helse og sikkerhet

Geografisk fordeling av dominerende sykdommer (allergier, kreft, luftveissykdommer osv.), informasjon om helseeffekter (biomarkører, nedsatt fruktbarhet, epidemier) og menneskers velvære (slit, stress osv.) som er direkte (luftforurensing, kjemikalier, uttynning av ozonlaget, støy osv.) eller indirekte (mat, genmodifiserte organismer osv.) knyttet til miljøets kvaliteter.

6. Offentlige og allmenntjenester

Omfatter forsyningsanlegg så som kloakk, avfallshåndtering, energi- og vannforsyning, og offentlige administrative og sosiale tjenester så som offentlig administrasjon, sivilforsvarsanlegg, skoler og sykehus.

7. Environmental monitoring facilities

Location and operation of environmental monitoring facilities includes observation and measurement of emissions, of the state of environmental media and of other ecosystem parameters (biodiversity, ecological conditions of vegetation, etc.) by or on behalf of public authorities.

8. Production and industrial facilities

Industrial production sites, including installations covered by Council Directive 96/61/EC of 24 September 1996 concerning integrated pollution prevention and control and water abstraction facilities, mining, storage sites.

9. Agricultural and aquaculture facilities

Farming equipment and production facilities (including irrigation systems, greenhouses and stables).

10. Population distribution — demography

Geographical distribution of people, including population characteristics and activity levels, aggregated by grid, region, administrative unit or other analytical unit.

11. Area management/restriction/regulation zones and reporting units

Areas managed, regulated or used for reporting at international, European, national, regional and local levels. Includes dumping sites, restricted areas around drinking water sources, nitrate-vulnerable zones, regulated fairways at sea or large inland waters, areas for the dumping of waste, noise restriction zones, prospecting and mining permit areas, river basin districts, relevant reporting units and coastal zone management areas.

12. Natural risk zones

Vulnerable areas characterised according to natural hazards (all atmospheric, hydrologic, seismic, volcanic and wildfire phenomena

7. Anlegg for miljøovervåking

Plassering og drift av miljøovervåkningsinstallasjoner av eller på vegne av offentlige myndigheter, under dette observasjon og måling av utslipp, av tilstanden til miljøelementer og av andre økosystemparametere (biodiversitet, økologiske betingelser for vegetasjon osv.).

8. Produksjons- og industrianlegg

Industrielle produksjonsanlegg, under dette anlegg som er omfattet av rådsdirektiv 96/61/EF av 24. september 1996 om integrert forebygging og begrensning av forurensning, samt vannverk, gruver og opplagsplasser.

9. Landbruks- og akvakulturanlegg

Anlegg for landbruksutstyr eller -produksjon (herunder vanningsystemer, drivhus og staller).

10. Befolkningsfordeling – demografi

Menneskers geografiske fordeling, herunder befolkningskarakteristikker og sysselsetningsnivå, aggregert etter rutenett, region, administrative enheter eller andre analyseenheter.

11. Områder med særskilt forvaltning, restriksjoner eller bestemmelser, og rapporteringsenheter

Områder som forvaltes, reguleres eller anvendes for rapportering på internasjonalt, europeisk, nasjonalt, regionalt eller lokalt nivå. Omfatter avfallsdeponier, restriksjonsområder rundt drikkevannskilder, nitratfølsomme områder, påbudte farleder til sjøs og på store innsjøer, områder for avfallsdumping, områder med støybegrensninger, områder tillat for prospektering og gruvevirksomhet, nedbørsfelt, relevante rapporteringsenheter og kystsoneforvaltningsområder.

12. Naturreisikozoner

Aktsomhetsområder som følge av naturlige farer (alle typer atmosfærisk, hydrologisk, seismisk eller vulkanske aktivitet, samt

that, because of their location, severity, and frequency, have the potential to seriously affect society), e.g. floods, landslides and subsidence, avalanches, forest fires, earthquakes, volcanic eruptions.

13. Atmospheric conditions

Physical conditions in the atmosphere. Includes spatial data based on measurements, on models or on a combination thereof and includes measurement locations.

14. Meteorological geographical features

Weather conditions and their measurements; precipitation, temperature, evapotranspiration, wind speed and direction.

15. Oceanographic geographical features

Physical conditions of oceans (currents, salinity, wave heights, etc.).

16. Sea regions

Physical conditions of seas and saline water bodies divided into regions and sub-regions with common characteristics.

17. Bio-geographical regions

Areas of relatively homogeneous ecological conditions with common characteristics.

18. Habitats and biotopes

Geographical areas characterised by specific ecological conditions, processes, structure, and (life support) functions that physically support the organisms that live there. Includes terrestrial and aquatic areas distinguished by geographical, abiotic and biotic features, whether entirely natural or semi-natural.

19. Species distribution

Geographical distribution of occurrence of animal and plant species aggregated by grid, region, administrative unit or other analytical unit.

20. Energy resources

Energy resources including hydrocarbons,

brannfare, som pga. sin lokalisering, voldsomhet og hyppighet kan få alvorlige følger for samfunnet), f.eks. oversvømmelser, skred, setninger, skogbrann, jordskjelv og vulkanutbrudd.

13. Atmosfæriske forhold

Fysiske forhold i atmosfæren. Omfatter geodata basert på målinger, modeller eller en kombinasjon, samt målingenes posisjon.

14. Meteorologiske forhold

Værførhold og målinger av dette, nedbør, temperatur, evapotranspirasjon, vindhastighet og -retning.

15. Oseanografiske forhold

Fysiske forhold i havene (strøm, saltinnhold, bølgehøyder osv.).

16. Sjøområder

Fysiske forhold til sjøs og saltholdige sjøer, oppdelt i regioner og underregioner med felles egenskaper.

17. Biogeografiske områder

Områder med relativt homogene økologiske forhold med felles egenskaper.

18. Leveområder og biotoper

Geografiske områder karakterisert ved økologiske forhold, prosesser, strukturer og (livsstøttende) funksjoner som er det fysiske grunnlaget for organismer som lever der. Omfatter land- og vannområder som kjennetegnes ved særlige geografiske, abiotiske eller biotiske forhold, uansett om de er helt eller delvis naturlige.

19. Artsfordeling

Geografisk fordeling av forekomsten av dyre- og plantearter, aggregert etter rutenett, region, administrative enheter eller andre analyseenheter.

20. Energiressurser

Energiressurser, herunder hydrokarboner,

hydropower, bio-energy, solar, wind, etc., where relevant including depth/height information on the extent of the resource.

21. Mineral resources

Mineral resources including metal ores, industrial minerals, etc., where relevant including depth/height information on the extent of the resource.

vannkraft, bioenergi, sol, vind osv., inkludert informasjon om dybde og høyde vedrørende omfanget av ressursen når det er relevant.

21. Mineralressurser

Mineralressurser, herunder metaller, industrimineraler osv., inkludert informasjon om dybde og høyde vedrørende omfanget av ressursen når det er relevant.

Vedlegg 4. Henvisninger, lenker mv.

Dokumenter om Inspire publisert av Kommisjonen (utvalg)

- Work Programme Transposition Phase 2007-2009 (2007-05-16)
- Work Programme - Update May 2008 (2008-05-13)
- Comitology register for proposal for INSPIRE Implementing Rules for Metadata (including full text of the proposal) (2008-06-05)
- Draft Guidelines – INSPIRE metadata implementing rules based on ISO 19115 and ISO 19119 (2008-04-25)
- State of progress in developing guidelines to express the INSPIRE metadata elements using ISO 15836 (Dublin Core) (2008-05-07)
- Definition of Annex Themes and Scope D2.3 (2008-03-18)
- Methodology for the development of data specifications D2.6 (2008-06-20)
- Guidelines for the encoding of spatial data (2008-06-27)
- Generic Conceptual Model D2.5 (2008-06-20)
- Draft Implementing Rules for Discovery and View Services (2007-12-17)
- Network Services Architecture (2008-07-19)
- Network Services Performance Guidelines (2007-12-13)
- Draft Monitoring and Reporting Implementing Rule (2008-09-19)
- Monitoring Indicators Guidelines Document (2008-03-14)
- Technical Architecture – Overview (2007-11-05)

Lenker

Danske informasjonssider om Inspire:

<http://www.inspire-danmark.dk/>

Direktivet på alle EU-språk:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32007L0002:EN:NOT>

ECC AS:

<http://www.ecc.as/index.php>

EU-kommisjonens informasjonssider om Inspire:

<http://inspire.jrc.it/home.html>

Finske jord- og skogbruksministeriets informasjonssider om Inspire (suomeksi):

http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/maanmittaus_paikkatiedot/paikkatietojenyhteiskaytto/inspire.html

Fornyings- og administrasjonsdepartementets informasjonssider om e-Norge:

http://www.regjeringen.no/nb/dep/fad/Tema/it-politikk_enorge.html?id=1367

geoNorge – nasjonal geografisk portal:

<http://www.geonorge.no/Portal/ptk>

Íslandske Landmælingar Íslands informasjonsside om Inspire:

<http://www.lmi.is/sersvid/inspire/>

Kart og plan nr. 4-2006, temanummer om internasjonale standarder:

<http://www.statkart.no/?module=Articles;action=Article.publicShow;ID=5780>

Kommunenes sentralforbunds informasjonssider om e-kommune:

<http://www.ks.no/templates/Topic.aspx?id=2949>

NIFU STEP oversikt over forskningsinstitutter:

<http://www.nifustep.no/norsk/innhold/statistikk/instituttkatalogen>

Norsk eiendomsinformasjon AS:

<http://www.eiendomsinfo.no/wps/infoland/hp>

PRIMAR:

<http://www.primar.org/>

Statens kartverks forhåndsvurdering av Inspire:

http://www.statkart.no/Norge_digitalt/Norsk/Inspire/Utredninger/Norsk_utredning_2007/

Statens kartverks informasjonssider om Inspire:

<http://www.statkart.no/IPS/?module=Articles;action=ArticleFolder.publicOpenFolder;ID=2177>

Statens kartverks informasjonssider om Norge digitalt:

http://www.statkart.no/?_to=914

Svenske Lantmäteriets informasjonssider om Inspire:

http://www.lantmateriet.se/templates/LMV_Page.aspx?id=12635

Vedlegg 5. Forslag til lov om en infrastruktur for geografisk informasjon (geodataloven)

Lov om en infrastruktur for geografisk informasjon (geodataloven)

§ 1 Formål

Loven skal sikre tilgang til geografisk informasjon (geodata) for offentlige virksomheter og for allmennheten.

§ 2 Virkeområde

Loven gjelder geodata i elektronisk format som vedrører tema fastsatt av departementet i forskrift.

§ 3 Definisjoner

I denne loven betyr:

- a) *Norge digitalt*: et avtaleregulert samarbeid om etablering, forvaltning og finansiering av en geografisk infrastruktur for Norge
- b) *Statens geodatamyndighet*: det statsorgan som koordinerer Norge digitalt.

§ 4 Samarbeidet Norge digitalt

(1) Følgende virksomheter skal delta i samarbeidet Norge digitalt:

- a) kommunene,
- b) fylkeskommunene,
- c) statlige organ som produserer eller bruker geodata omfattet av loven,
- d) offentlig rådgivende organ som produserer eller bruker geodata omfattet av loven,
- e) rettssubjekter som utfører offentlige forvaltningsoppgaver, herunder oppgaver, aktiviteter eller tjenester i forbindelse med miljøet, og som produserer eller bruker geodata omfattet av loven,
- f) den som yter leveringspliktige tjenester etter ekomloven § 5-1 første ledd nr. 1,
- g) den som er gitt områdekonsesjon etter energiloven § 3-2,
- h) forskningsinstitutt som mottar basisbevilgning fra staten, jf. retningslinjer for statlig finansiering av forskningsinstitutter, og som produserer eller bruker geodata omfattet av loven.

(2) Deltakerne i Norge digitalt skal inngå avtale om deling av geodata og tilhørende tjenester.

(3) Statens geodatamyndighet kan inngå avtale om deling av geodata og tilhørende tjenester med andre som har geodatasett eller tjenester som kan forbedre den geografiske infrastrukturen.

(4) Statens geodatamyndighet kan med henblikk på offentlige oppgaver som kan få virkninger for miljøet, inngå avtale med offentlige myndigheter fra andre EØS-stater og fra EØS-institusjoner om deling av Norge digitalt-data og tilhørende tjenester.

(5) Tilsvarende avtale kan inngås med organ etablert etter internasjonale avtaler som Norge er part i med henblikk på oppgaver som kan få virkninger for miljøet.

(6) Tilgang til geodata gjennom Norge digitalt kan begrenses når dette vil bringe domstolsbehandling, offentlig sikkerhet, nasjonalt forsvar eller internasjonale forbindelser i fare.

(7) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om samarbeidet Norge digitalt, herunder gi bindende retningslinjer for hvordan avtaler som inngås i medhold av loven, skal utformes. Departementet kan fatte vedtak om hvordan avtaler som er inngått i medhold av loven, skal forstås.

§ 5 Geodatatjenestene

(1) Deltakerne i Norge digitalt skal etablere og operere et felles nettverk av følgende tjenester:

- a) søketjeneste,
- b) visningstjeneste,
- c) nedlastningstjeneste,
- d) transformasjonstjeneste og
- e) påkallingstjeneste.

(2) Deltakerne kan etter avtale overlate til andre å etablere og operere tjenestene på sine vegne. Tjenestene skal omfatte alle geodata som er omfattet av denne loven.

(3) Statens geodatamyndighet, eller den som geodatamyndigheten benytter som distributør, skal på forespørsel sørge for at andre som har geodatasett og tjenester som er i overensstemmelse med krav fastsatt i medhold av loven, får teknisk mulighet til å kople sine geodatasett og tjenester til nettverket nevnt i første ledd.

(4) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om geodatatjenestene.

§ 6 Allmennhetens tilgang til tjenestene

(1) Statens geodatamyndighet skal gjøre tjenestene nevnt i § 5 første ledd tilgjengelige for allmennheten. Brukere som skal benytte tjenestene til verdiøkende og andre kommersielle formål, kan henvises til egne distribusjonsløsninger.

(2) Søke- og visningstjenestene skal være gratis tilgjengelige for allmennheten.

(3) Det kan likevel kreves betaling for bruk av visningstjenester når slik betaling sikrer vedlikeholdet av geodatasett og tilhørende datatjenester.

(4) Når det kreves betaling for tilgang til tjenestene, skal også e-handelstjenester være tilgjengelig.

(5) Allmennhetens rett til tilgang til tjenestene gjelder ikke når slik tilgang vil få negative følger for internasjonale forbindelser, offentlig sikkerhet eller nasjonalt forsvar.

(6) Allmennhetens rett til tilgang til visnings-, nedlastnings-, transformasjons- eller påkallingstjenestene, eller via e-handelstjenester, gjelder ellers ikke når slik tilgang vil få negative følger for noen av følgende forhold:

- a) fortroligheten i offentlig saksbehandling,
- b) behandlingen av saker ved domstolene, personers mulighet til å få en rettferdig rettergang eller offentlige myndigheters mulighet til å etterforske en sak av strafferettslig eller disiplinær art,
- c) immaterialrettigheter,
- d) personvernet,
- e) vernet av miljøet som informasjonen gjelder.

(7) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om allmennhetens tilgang til tjenestene.

§ 7 Interoperabilitet

(1) Deltakerne i Norge digitalt skal gjøre geodata som er omfattet av denne loven, tilgjengelig på harmonisert form.

(2) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om interoperabilitet.

§ 8 Metadata

(1) Deltakere i Norge digitalt som utarbeider geodata som er omfattet av denne loven, skal utarbeide tilhørende metadata og holde disse oppdatert.

(2) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om metadata.

§ 9 Ikraftsetting og overgangsregler

(1) Loven trer i kraft fra det tidspunktet Kongen bestemmer. Kongen kan sette i verk de enkelte bestemmelsene til ulik tid.

(2) Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om når metadata skal være etablert, geodatatenestene i drift og geodata tilgjengelig på harmonisert form.